

Rektorát UPJŠ	4
Univerzity potrebujú impulz zvonku. Beblavý, Szomolányi, Mikloš, Mistrík či Radičová hodnotia novelu vysokoškolského zákona	5
Online, dennikn.sk, 26. 11. 2021, 17:25	
Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach	10
Nové výskumné centrum v Košiciach združuje odborníkov na mikrobióm	11
Agentúrne spravodajstvo, TASR, 26. 11. 2021, 13:44	
Lekárom nehrozí postih za výber pacientov pri triáži, zhodujú sa advokáti	12
Agentúrne spravodajstvo, TASR, 27. 11. 2021, 9:40	
Most pri košickej nemocnici netreba zbúrať	13
Tlač, Denník SME, 29. 11. 2021	
Spojená škola, Komárňanská 28, Nové Zámky	14
Tlač, Nitrianske noviny, 29. 11. 2021	
Slovenský Indiana Jones, paleontológ Martin (52) sa opäť blysol: Rozlúštil záhadu pravekého Fantóma!	15
Tlač, Nový Čas - Východ, 27. 11. 2021	
Koronavírus: Lekárom nehrozí postih za výber pacientov pri triáži, zhodujú sa advokáti	16
Online, aktuality.sk, 27. 11. 2021, 9:59	
Ďalšia smrteľná hrozba covidu: Nejde o pľúca, všimajte si na koži TOTO	17
Online, pluska.sk, 27. 11. 2021, 11:00	
Slovenský Indiana Jones, paleontológ Martin sa opäť blysol: Rozlúštil desaťročia nevyriešenú záhadu!	18
Online, cas.sk, 27. 11. 2021, 10:00	
Lekári sa musia rozhodovať, ktorého pacienta uprednostnia: Hrozí im za to právny postih?	20
Online, cas.sk, 27. 11. 2021, 10:20	
Univerzity potrebujú impulz zvonku. Beblavý, Szomolányi, Mikloš, Mistrík či Radičová hodnotia novelu vysokoškolského zákona	21
Online, dennikn.sk, 26. 11. 2021, 17:25	
Košický newsfilter: Veľký problém s autobusmi môže mať o pár týždňov po Bratislavskom kraji aj Košický	26
Online, dennikn.sk, 27. 11. 2021, 15:12	
Tehotná primárka: Keď máte pacientov ročník 1990 a 1940 a jeden voľný stroj, selekcia tam je	30
Online, dennikn.sk, 28. 11. 2021, 12:24	
Lekárom nehrozí postih za rozhodnutie, koho zachráni a koho nie, tvrdí právnik	35
Online, tvnoviny.sk, 27. 11. 2021, 9:50	
Pri rozhodovaní o pripojení na ventiláciu lekárom postih nehrozí, zhodli sa advokáti	36
Online, ta3.com, 27. 11. 2021, 10:35	
Nové výskumné centrum v Košiciach združuje odborníkov na mikrobióm	37
Online, teraz.sk, 26. 11. 2021, 14:26	
Advokáti:Lekárom nehrozí postih za výber pacienta na pľúcnu ventiláciu	38
Online, teraz.sk, 27. 11. 2021, 11:09	
Lekárom nehrozí postih za triáž pacientov na ventiláciu, zhodujú sa advokáti	39

Online, postoj.sk, 27. 11. 2021, 12:29

Preležaniny sú u ležiacich pacientov veľmi nebezpečné: Kde sa tvoria najčastejšie?	40
Online, plnielanu.zoznam.sk, 26. 11. 2021, 17:00	
Lekárom nehrozí postih za výber pacientov pri triáži, zhodujú sa advokáti	41
Online, info.sk, 27. 11. 2021, 9:41	
Čo hrozí lekárom pri rozhodovaní, ktorého pacienta zapojiť na ventiláciu? Advokáti v tom majú jasno	42
Online, ereport.sk, 27. 11. 2021, 10:15	
Nepripravenosť vlády spôsobila stav, kde advokáti sa musia zastávať lekárov, ktorí sú nútení rozhodnúť, kto prežije	43
Online, veci-verejne.sk, 27. 11. 2021, 10:24	
Lekárom nehrozí postih za výber pacientov pri triáži, zhodujú sa advokáti	44
Online, bratislavskenoviny.sk, 27. 11. 2021, 10:55	
Paleobiológ Martin Kunderát: Ako chlapca ho očarili knihy a film o praveku. Dnes patrí k svetovej špičke vo výskume dinosaurov	45
Online, kosiceonline.sk, 27. 11. 2021, 5:34	
Lekárom nehrozí postih za výber pacientov pri triáži, zhodujú sa advokáti	50
Online, lekari.sk, 27. 11. 2021, 11:56	
Za rozhodnutie, koho pripojiť na umelú ventiláciu, nehrozí lekárom právny postih	51
Online, nitranoviny.sk, 27. 11. 2021, 10:29	
Lekárom nehrozí postih za výber pacientov pri triáži....	52
Online, dennikstandard.sk, 27. 11. 2021, 13:22	
Lekárom nehrozí postih za výber pacientov pri triáži, zhodujú sa advokáti	53
Online, lekarne.sk, 27. 11. 2021, 17:45	
Nové výskumné centrum v Košiciach združuje odborníkov na mikrobióm	54
Online, slovenskyreporter.sk, 26. 11. 2021, 17:24	
Fakulty a ústavy UPJŠ	55
Nové výskumné centrum v Košiciach združuje odborníkov na mikrobióm	56
Agentúrne spravodajstvo, TASR, 26. 11. 2021, 13:44	
Most pri košickej nemocnici netreba zbúrať	57
Tlač, Denník SME, 29. 11. 2021	
Košický newsfilter: Veľký problém s autobusmi môže mať o pár týždňov po Bratislavskom kraji aj Košický	58
Online, dennikn.sk, 27. 11. 2021, 15:12	
Tehotná primárka: Keď máte pacientov ročník 1990 a 1940 a jeden voľný stroj, selekcia tam je	62
Online, dennikn.sk, 28. 11. 2021, 12:24	
Nové výskumné centrum v Košiciach združuje odborníkov na mikrobióm	67
Online, teraz.sk, 26. 11. 2021, 14:26	
Nové výskumné centrum v Košiciach združuje odborníkov na mikrobióm	68
Online, slovenskyreporter.sk, 26. 11. 2021, 17:24	
Univerzitné pracoviská	69
Nové výskumné centrum v Košiciach združuje odborníkov na mikrobióm	70
Agentúrne spravodajstvo, TASR, 26. 11. 2021, 13:44	
Spojená škola, Komárňanská 28, Nové Zámky	71
Tlač, Nitrianske noviny, 29. 11. 2021	

Nové výskumné centrum v Košiciach združuje odborníkov na mikrobióm	72
Online, teraz.sk, 26. 11. 2021, 14:26	
Nové výskumné centrum v Košiciach združuje odborníkov na mikrobióm	73
Online, slovenskyreporter.sk, 26. 11. 2021, 17:24	

Rektorát UPJŠ

Univerzity potrebujú impulz zvonku. Beblavý, Szomolányi, Mikloš, Mistrík či Radičová hodnotia novelu vysokoškolského zákona

26. 11. 2021, 17:25, Zdroj: dennikn.sk, Vydavateľ: N Press, Autor: Denisa Gdovinová, Sentiment: Pozitívny, Téma: Rektorát UPJŠ, Kľúčové slová: Pavol Sovák, Rektor univerzity Pavla Jozefa Šafárika
Dosah: 315 907 GRP: 7,02 OTS: 0,07 AVE: 1849 Eur

Ministerstvo školstva chce do konca roka predložiť vláde novelu vysokoškolského zákona. Už viac ako rok proti nej protestujú vysoké školy, podľa ktorých ide o oklieštenie akademickej samosprávy a politizáciu.

Čo na to hovoria profesori a osobnosti zo školstva? Podľa nich je najvyšší čas na to, aby na vysoké školy prišla zmena.

„Namiesto toho, aby predstavitelia univerzít rokovali s navrhovateľmi novely, ako legislatívne zarámcovať voľbu správnej rady tak, aby sa tam nedostal nejaký kontroverzný podnikateľ, demonštrujú za patologicky fungujúcu samosprávu,“ tvrdí sociologička Soňa Szomolányi.

Vysoké školy nesúhlasia s tým, že podľa novely má dostať viac právomocí správna rada, v ktorej sedia osobnosti z externého prostredia. Správna rada by mala voliť rektora aj schvaľovať rozpočet. Členom dvoch správnych rád je aj chemik Robert Mistrík. „Najlepšie svetové univerzity si do správnych rád nominujú ľudí s dlhoročnými skúsenosťami, s výraznými úspechmi a preukázateľnými schopnosťami, nie preto, aby im kafrali do dennodenného manažmentu – na to nemajú ani čas, ani chuť,“ hovorí v ankete.

Do ankety sme oslovili viac zástupcov vysokých škôl, avšak zástupcovia Technickej univerzity v Košiciach, Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici a Ekonomickej univerzity v Bratislave neodpovedali. Podrobnosti o novele vysokoškolského zákona nájdete v tomto článku .

Položili sme tieto otázky:

1. Súhlasíte s návrhom novely vysokoškolského zákona, ktorý predstavilo ministerstvo školstva?
2. Ktorá navrhovaná zmena môže vysokým školám pomôcť najviac? A ktorá môže, naopak, najviac uškodiť?

Marek Števec

rektor Univerzity Komenského

1. Súhlasíte s návrhom novely vysokoškolského zákona, ktorý predstavilo ministerstvo školstva?

Ako je vám asi jasné z mojich mnohých verejných vyhlásení – nesúhlasím, a to z viacerých dôvodov, ktoré nemám možnosť v rámci tohto priestoru rozobrať. Predložená novela ako celok je nesystémová, nekoncepčná a nereflektuje skutočné potreby vysokých škôl.

2. Ktorá navrhovaná zmena môže vysokým školám pomôcť najviac? A ktorá môže, naopak, najviac uškodiť?

Skôr by som povedal, že novela obsahuje pár zmien, ktoré si vieme predstaviť. Medzi ne patrí napríklad skrátenie externého štúdia či možnosť menovania prorektorov bez predchádzajúceho schválenia v akademickom senáte. Tieto pozitívne návrhy však predstavujú len promile z rozsahu predložených zmien, ktoré sú, bohužiaľ, [lock]nielen škodlivé, ale vo výsledku aj smutné. Najsmutnejšia však je snaha rezortu školstva o oslabenie akademickej samosprávy a priamy politický vplyv na vysoké školy.

Protest vysokých škôl proti novele vysokoškolského zákona. Zdroj – TASR

Pavol Sovák

rektor Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

1. Súhlasíte s návrhom novely vysokoškolského zákona, ktorý predstavilo ministerstvo školstva?

UPJŠ v minulosti viackrát deklarovala potrebu reformy vysokých škôl, ktorá by obsahovala opatrenia na zatraktívnenie univerzít, ich kategorizáciu, zmenu financovania podľa výkonnosti a taktiež zdynamizovanie ich riadenia. Predložená novela vysokoškolského zákona, okrem niektorých čiastkových pozitív, však priniesla návrhy so zásahom do samosprávneho riadenia univerzít aj s potenciálnou hrozbou ich politizácie.

Prečítajte si

Aj v Rakúsku prebehla rózna reforma vysokých škôl. Univerzity tam nie sú menej slobodné, hovorí profesor z Viedne

Udalosti posledných dní poukazujú na nespokojnosť všetkých reprezentácií VŠ s navrhovaným riešením reformy i so spôsobom komunikácie zo strany Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR. Preto sme aj na UPJŠ podporili protest zo 16. novembra za zachovanie akademickej samosprávy a za obnovenie dialógu s predkladateľmi spomínanej novely. Do medzirezortného

pripomienkovania sme spolu s Technickou univerzitou v Košiciach a Univerzitou veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach pripravili spoločný kompromisný návrh.

2. Ktorá navrhovaná zmena môže vysokým školám pomôcť najviac? A ktorá môže, naopak, najviac uškodiť?

Medzi pozitíva navrhovanej novely patrí napríklad zmena financovania prostredníctvom výkonnostných zmlúv. Správne uchopenie výkonnostných zmlúv – napríklad tak, ako to odporúča OECD – môže priniesť očakávaný efekt diferencovaného financovania vysokých škôl podľa ich spoločenského poslania. Víťame aj ideu otvorenia systému obsadzovania funkčných miest docentov a profesorov aj bez titulu získaného habilitačným a inauguračným konaním. Na druhej strane oddelenie práv habilitačného a inauguračného konania na vysokých školách môže vytvoriť priestor na „fabrikovanie“ titulov docentov bez ohľadu na garanciu kvality. Kladieme si teda otázku: aký význam má zachovanie týchto konaní, ak definitívu môže získať funkčný docent a profesor aj bez titulov po troch úspešných výberových konaniach?

V oblasti riadenia za pozitívum považujeme fakt, že vysoká škola môže využiť priestor na efektívnejšiu štruktúru samosprávnych orgánov tým, že kompetencie samosprávnych orgánov fakúlt upraví štatútom VŠ. Novele sme však vytýkali až prehnanú benevolenciu a až nedôstojné postavenie postu dekana fakulty.

Skrátenie externej formy štúdia je tiež dlhodobou žiadanou a očakávanou zmenou, ktorá prispeje k jeho zatraktívneniu.

K negatívam, okrem zmien oddelenia práv v habilitačných a inauguračných konaniach, jednoznačne patrí navrhovaný model samosprávy vysokých škôl, predovšetkým spôsob voľby rektora a navrhovaný model kompetencií medzi akademickým senátom VŠ a správnu radou. Odmietame zásahy do akademickej samosprávy, ktoré by mohli viesť k politizácii a strate nezávislosti od politickej moci. Z rozporového konania, ktoré máme za sebou, sa črtá kompromis. Musíme si však počkať na definitívne znenie novely po zapracovaní pripomienok zo strany vysokých škôl. Keďže prebiehajú úpravy študijných programov a kreovanie vnútorných systémov kvality, je správny čas na zavedenie takejto zmeny do praxe.

Soňa Szomolányi

sociologička, profesorka na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského

Súhlasím jednoznačne s návrhom otvoriť uzavreté vysoké školy externému prostrediu, nielen domácemu, ale aj zahraničnému. Predstava, že by rektora vyberal zbor nezainteresovaných expertných autorít, najmä zahraničných odborníkov, vymenovaný verejnou mocou, je presadzovaním evolučne osvedčeného. Nie je ani v rozpore s ideou autonómnosti univerzity, lebo akademické otázky zostanú v právomoci senátu.

Tá vyzdvihovaná rola akademických senátov pri spravovaní našich vysokých škôl je dávny zafixovaný reliktom. Mnohí špičkoví vedci hlásajú, že do vedy demokracia nepatrí, o vedeckej pravde sa nehlasuje, rozhoduje expertíza! Tá by mala rozhodovať aj pri riadení univerzity. Predpokladá ju u študentov je dedičstvo novembra '89, keď študenti boli aktérmi pozitívnej zmeny. Tí dnešní – často produkt negatívnej selekcie, česť výnimkám – nedosahujú kvality a étos tých revolučných.

Prečítajte si

O čom sa sporia vysoké školy a štát? Akademici hovoria o politizácii, odborníci o vyvetraní univerzít

Iróniou dejín je, že po 32 rokoch vidíme študentov v uliciach demonštrovať za konzervovanie neduhov a zaostávania nášho vysokého školstva. Súčasné protesty pod ľúbivým sloganom „autonómiu si nedáme a politizáciu nechceme“ namiesto konštruktívneho rokovania o novele vysokoškolského zákona pripomína „kaprov, ktoré si samy rybník nevypustia“.

Namiesto toho, aby predstavitelia univerzít rokovali s navrhovateľmi novely, ako legislatívne zarámcovať voľbu správnej rady tak, aby sa tam nedostal nejaký kontroverzný podnikateľ, demonštrujú za patologicky fungujúcu samosprávu, ktorá aj bez politizácie len výnimočne umožní zvoliť rektora či dekana s víziou, ako dostať kvalitu školy na európsku úroveň. Tento systém voľby umožňuje, aby sa rektorom stal napríklad predseda senátu, ktorý si zo svojej pozície dokáže zaviazvať jeho členov úspešnejšie ako hoc oveľa kompetentnejší protikandidát zvonku. Nepotrebujeme silnejší dôkaz, ako boli voľby rektora Univerzity Komenského v roku 2010. Takúto anomáliu autonómnosti je načase ukončiť, lebo veľmi pripomína tú, čo sa presadila v prípade súdnicstva za harabinizácie .

Robert Mistrík

chemik, člen správnej rady Univerzity Komenského aj Slovenskej technickej univerzity

1. Súhlasíte s návrhom novely vysokoškolského zákona, ktorý predstavilo ministerstvo školstva?

Áno, súhlasím. Žiadali by sa ešte hlbšie zmeny, ale chápem domáce reálie.

2. Ktorá navrhovaná zmena môže vysokým školám pomôcť najviac? A ktorá môže, naopak, najviac uškodiť?

Všetky môžu pomôcť. Naše vysoké školstvo sa potrebuje prebrať z lokálnej komótnosti a rozbehnúť sa za unikajúcim rýchlikom súčasného univerzitného sveta. To do seba uzavretý systém nedokáže, preto potrebuje impulz zvonku. Keď si predstavím, ako na kvalitných, čo i len európskych ustanovizniach napreduje výskum, ako tam flexibilne reagujú na prudko sa meniaci svet a aké prevratné výsledky dosahujú, a porovnam to s našou realitou, je už možno aj neskoro.

Som členom dvoch správnych rád a uráža ma počúvať, ako nominanti ministerstva idú politicky zasahovať do akademického sveta. Najlepšie svetové univerzity si do správnych rád nominujú ľudí s dlhoročnými skúsenosťami, s výraznými úspechmi a preukázateľnými schopnosťami; nie preto, aby im kafrali do dennodenného manažmentu (na to nemajú ani čas, ani chuť), ale aby univerzitám dali inovačné, kreatívne a motivačné podnety, aby sa nebáli siahnuť po hviezdach, aby im pomohli obstáť v neúprosnom konkurenčnom boji.

Ak niekto predpokladá, že ľudia s obrovským renomé ako Elena Kohútiková, Richard Marko, Miroslav Trnka, Robert Šimončič, Vladimír Slezák a iní súčasní členovia správnych rád sa idú nechať riadiť ministerstvom, ten žije v inom vesmíre. Univerzity potrebujú viac slnečného svetla cez otvorené okná, inak to bude len ďalšia sféra so zahodeným potenciálom.

Protest vysokých škôl proti novele vysokoškolského zákona. Zdroj – TASR

Ivan Mikloš

bývalý minister financií, strategický poradca projektu To dá rozum, ktorý analyzoval slovenské školstvo

1. Súhlasíte s návrhom novely vysokoškolského zákona, ktorý predstavilo ministerstvo školstva?

V princípe súhlasím, myslím si však, že návrh mal byť ešte radikálnejší, pretože vo fungovaní vysokého školstva potrebujeme presadiť zásadnú systémovú zmenu. Systém je uzavretý a mal by sa otvoriť, podporuje zotrvačnosť a priemernosť, mal by motivovať k zmene a excelentnosti. Potláča reálnu súťaž o zdroje, v ktorej tí lepší získajú omnoho viac a tí horší o dosť menej, pričom však musí byť systém otvorený tak, aby sa mohli horší stať lepšími a tí lepší aby nemali svoju pozíciu vyarendovanú a istú. Návrh ministerstva ide správnym smerom, aj keď by mohol byť smelší a zásadnejší.

2. Ktorá navrhovaná zmena môže vysokým školám pomôcť najviac? A ktorá môže, naopak, najviac uškodiť?

Najviac môžu pomôcť výkonnostné zmluvy, posilnenie právomocí rektorov spolu so zmenou ich voľby, a aj silnejšia vonkajšia kontrola ich činnosti a ich reálne otvorenie sa konkurencii. Bude však záležať na tom, v akej miere k tomu dôjde. Uškodiť môže napríklad to, ak budú výkonnostné zmluvy len okrajovým a nie rozhodujúcim nástrojom motivácie k výkonnosti a excelentnosti. Alebo to, ak nedôjde k naozajstnému otvoreniu sa vysokých škôl.

Miroslav Beblavý

ekonóm, vedec, bývalý politik

Novela vysokoškolského zákona neprinesie v najbližších rokoch žiadne zásadné zmeny na slovenské univerzity, preto obrovské množstvo emócií a energie, ktoré sa jej venujú, považujem do veľkej miery za zbytočnú investíciu. Návrh má tri kľúčové body:

Zmena voľby rektora je najväčšia premárnená príležitosť. Ak by sa po reforme stávali rektormi vysokých škôl vo väčšej miere rozhladení a medzinárodne podkutí akademickí manažéri, mohlo by sa začať veľa meniť k lepšiemu. To sa však nemá prečo stať, pretože ministerstvo zachováva dnešný systém – len chce, aby veľmi malú úlohu pri voľbe rektora mala správna rada. Nemení sa proces výberu ani dominantné postavenie akademického senátu. Zároveň správne rady už existujú 20 rokov a vieme, že už svoje existujúce právomoci využívajú len minimálne.

Možnosť, aby sa profesormi a docentmi stali aj ľudia bez príslušných titulov, ak splnia podmienky dané centrálnou ministerstvom školstva. Táto zmena je správna, no už dnes najväčšou bariérou prijímania a udržania kvalitných ľudí z praxe či zo zahraničia nie je toto ustanovenie, ale výška plátov a nezáujem samotných vysokých škôl. Zákon zároveň nijako nemení spôsob a proces, ako reálne výber profesorov a docentov na vysokých školách prebieha. Tam, kde chcú, si to upečú úplne rovnako ako doteraz. Tam, kde to chcú robiť inak, im to jemne pomôže – aj keď veľa závisí od toho, aké minimálne kritériá nastaví ministerstvo školstva

Možnosť vysokých škôl slobodnejšie si upraviť vnútornú organizačnú štruktúru vrátane zrušenia či inej organizácie fakúlt. Táto zmena je správna, ale pre zlepšenie vysokých škôl v najbližších rokoch úplne irelevantná.

Iveta Radičová

profesorka, dekanka Fakulty masmédií Paneurópskej vysokej školy, bývalá premiérka

1. Súhlasíte s návrhom novely vysokoškolského zákona, ktorý predstavilo ministerstvo školstva?

Novela vysokoškolského zákona je potrebná z viacerých dôvodov. Na základe prieskumu spokojnosti študentov, prieskumu trhu a uplatnenia absolventov, posilnenia úlohy vedy a výskumu, s cieľom pozdvihnúť našich vysokých škôl a vytvorenia podmienok na zlepšenie ich fungovania. Dôvodom sú aj hodnotenia medzinárodných organizácií ako OECD či Európska komisia, ako aj hodnotenia a odporúčania NKÚ.

Tretím dôvodom je nevyhnutnosť zosúladiť znenie zákona s platným zákonom z roku 2018 o zabezpečení kvality vysokoškolského vzdelávania, ktorého funkčné uplatnenie predpokladá zmeny vo vysokoškolskom zákone. Na tieto výzvy sa snaží novela reagovať; v niektorých návrhoch zodpovedajúco, v iných nie úplne.

2. Ktorá navrhovaná zmena môže vysokým školám pomôcť najviac? A ktorá môže, naopak, najviac uškodiť?

Primárnym zákonom, ktorý rieši kvalitu vysokých škôl, je zákon č. 268/2018. Všetky vysoké školy pracujú na novej akreditácii podľa kritérií Slovenskej akreditačnej agentúry. Predpokladom zmysluplnosti takejto zásadnej zmeny a jej efektívnosti je zodpovedajúca zmena vo vysokoškolskom zákone, najmä vo financovaní vysokých škôl podľa kvality, výkonnostné zmluvy pre pedagógov, funkčné miesta docentov a profesorov a nevyhnutné zmeny v kompetenciách orgánov a riadení vysokých škôl, tak ako ich zákon č. 268 predpokladá a vyžaduje. Riadenie vysokých škôl je potrebné zjednodušiť a zosúladiť – v tom je všeobecná expertná zhoda; diskusiu vyvoláva, akým spôsobom.

Obavy vyvolali zmeny správnej rady a jej postavenia. Pri voľbe rektora politizácia vôbec nehrozí, účasť správnej rady má tvoriť 10 percent hlasov. Zloženie správnej rady, nominovanie jej členov ministrom problém u nás môže byť. Ale je jednoducho riešiteľný a odstrániteľný. Čo však zákon vôbec nerieši, je diskriminácia tzv. súkromných škôl. Takzvaných, pretože zákon nerešpektuje a nerozlišuje právnu formu s. r. o. a neziskovej organizácie – jednoducho ich hádže do jedného vreca. Navyše nezrovnoprávňuje právne formy VŠ z hľadiska práv, iba z hľadiska ich povinností.

Renáta Hall

analytička vysokého školstva

1. Súhlasíte s návrhom novely vysokoškolského zákona, ktorý predstavilo ministerstvo školstva?

Sama som v rámci pripomienkového konania zaslala vyše 30 pripomienok, ktoré vnímam, že ju mohli doladiť, keďže viaceré ustanovenia neboli z môjho hľadiska dotiahnuté. Keďže k zákonu bolo takmer 900 pripomienok, tak neviem, v akej bude podoba po ich zapracovaní. Až keď bude k dispozícii táto verzia, budem považovať za dobré sa k nej vyjadriť.

2. Ktorá navrhovaná zmena môže vysokým školám pomôcť najviac? A ktorá môže, naopak, najviac uškodiť?

Ako najpozitívnejšiu zmenu vidím zavedenie funkčných miest profesorov a docentov, keďže táto zmena bude meniť vysoké školy zvnútra. Touto zmenou by sa na tieto posty mohli dostať ľudia z vonkajška školy – či už zo zahraničia, alebo z praxe – a aj mladí, ale šikovní akademici zvnútra školy. Toto potom môže celkovo zmeniť dynamiku na VŠ a môžu tam prevládať progresívnejšie prúdy uvažovania, a to aj v riadení a spravovaní školy. Noví ľudia môžu navyše priniesť nové kontakty pre vzdelávanie aj tvorivú činnosť. Študentom to môže priniesť medzinárodnejšie prostredie doma, čo môže byť pre nich atraktívne.

Čo by mohlo uškodiť, podľa mňa je, ak by sa celý proces reformy zasekol, nezmenilo by sa nič a vysoké školy by pokračovali ako do seba uzavreté entity. Toto neprospeje študentom ani zamestnancom škôl.

Fedor Blaščák

filozof, bývalý hovorca Slovenskej technickej univerzity

1. Súhlasíte s návrhom novely vysokoškolského zákona, ktorý predstavilo ministerstvo školstva?

Áno. Doterajší model riadenia vysokých škôl sa vyčerpal. Slovenské vysoké školy – najmä tie najväčšie a najstaršie – sú až príliš decentralizované, fungujú skôr ako konfederácie fakúlt než ozajstné univerzitné celky. To sa síce dá vysvetliť historickým procesom ich vzniku, postupného nabaľovania nových fakúlt, no v dôsledku máme chýbajúce univerzitné kampusy a stav, že univerzity sa fakticky nedajú riadiť ako celky. Aj preto existujú vo vnútri univerzít rozdiely v kvalite. Napríklad matfyz a právnická fakulta sú súčasťou jednej UK, no výsledkami vo vede, umiestnením v rebríčkoch aj reputáciou sú úplne inde.

Nezamýšľaným dôsledkom doterajšieho modelu riadenia je hypertrofovaný systém akademických funkcií a v jeho rámci akýsi nepriznaný dvojkoľajný kariérny systém, v ktorom sa množina akademických funkcionárov – senátorov, členov rôznych grémií a pod. len čiastočne prekrýva s množinou najlepších vedcov a výskumníkov, ktorí nemajú chuť a čas sedieť na schôdzkach, nemajú záujem o funkcie a moc, často aj po negatívnych skúsenostiach so snahou niečo zmeniť. Výsledkom je, že tí najlepší často nemajú politické zastúpenie v

senátoch, a príznačné je, že im to ani nechýba. Fungujú ako povestné ostrovy pozitívnej deviácie za minulého režimu, ktoré si žijú vlastným životom bez ohľadu na okolnosti a systém. To nie je udržateľný stav, lebo univerzity sú meritokratické prostredia, čo by mal systém ich samosprávy reflektovať a nedovoliť priemerným ovládať nadpriemerných.

Novela sa zaoberá potrebou zmien v riadení a nastavení samosprávy univerzít, čo sa prejavilo pri mnohých problémoch v minulosti, naposledy naplno pri kauze na FIIT STU. Posilňuje pozíciu správnych rád a rektorov, čo je správne, lebo univerzitu riadi rektor a mal by na to mať dostatočné kompetencie. Správna rada bude orgánom na skladanie účtov vedenia s praktickými dôsledkami pri ich neplnení. Zároveň je dobré, že členovia správnej rady budú môcť spoločne s univerzitným senátom hlasovať o kandidátoch na rektora. Novela fakticky zvyšuje mieru autonómie vysokých škôl, lebo tie si po novom budú môcť samy zvoliť vlastný model vnútornej štruktúry riadenia, kým doterajší systém predpisoval všetkým vysokým školám len jeden.

Vysoké školy budú vo výsledku slobodnejšie; je preto nepochopiteľné, že sa zmenám bránia. Ich argumentácia ohrozením „akademických slobôd“ a návratom pred rok 1989 je prostá demagógia. A o tom, že uzavreté slovenské akademické prostredie stráca kontakty s realitou, svedčí aj zvolená stratégia boja proti novele. Namiesto vecných debát a lobingu sa vyčerpávajú organizáciou verejných protestov, na ktorých z tribúny – ako nedávno v podaní rektora STU Olivera Moravčíka – zaznievajú aj nezmysly typu, že táto novela je niečo ako invázia vojsk Varšavskej zmluvy v auguste 1968.

2. Ktorá navrhovaná zmena môže vysokým školám pomôcť najviac? A ktorá môže, naopak, najviac uškodiť?

Za pozitívum z hľadiska formy považujem zmeny systému riadenia a aj naviazanie istého objemu financovania vysokých škôl na výkonnostné zmluvy so štátom, čo by mohlo naštartovať procesy diverzifikácie vysokých škôl. Z hľadiska obsahu sú jednoznačným prínosom funkčné miesta docentov a profesorov pre zahraničných vedcov a výskumníkov a ich financovanie naviazané na prostriedky z plánu obnovy.

Protest vysokých škôl proti novele vysokoškolského zákona. Foto – TASR

Autor: Denisa Gdovinová

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Nové výskumné centrum v Košiciach združuje odborníkov na mikrobióm ✉

📅 26. 11. 2021, 13:44, Zdroj: **TASR**, Vydavateľ: Tlačová agentúra Slovenskej republiky, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ**

Košice 26. novembra (TASR) – V Košiciach vzniklo vývojové a výskumné centrum mikrobiómu ARCOBIOME, pri ktorom spojili sily verejná a súkromná sféra. Vedecký startup Perbiotix a Lekárska fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (LF **UPJŠ**) chcú svojou aktivitou pretaviť výsledky laboratórneho výskumu do reálnej pomoci pacientom. TASR o tom za projekt informovala Lenka Kollerová.

Centrum bude prenášať výsledky výskumu a vývoja do reálnych prípravkov a funkčných potravín s cieľom pozitívne ovplyvňovať ľudský mikrobióm. Ten tvorí spoločenstvo mikroorganizmov, ktorými je osídlené ľudské telo, vrátane baktérií, kvasiniek či vírusov a ich génov. Výskum bude financovaný z európskych grantov a súkromných zdrojov.

"Model spojenia súkromného a verejného sektora na vývoj produktov je bežný v západnej Európe, avšak veľmi ojedinelý na Slovensku. Preto sme veľmi radi, že práve **UPJŠ** v Košiciach sa rozhodla byť priekopníkom a umožnila takúto spoluprácu," uviedol vedecký riaditeľ Perbiotix Alojz Bomba.

Košice sú centrom výskumu mikrobiómu už viac ako 20 rokov, konala sa tam aj prvá a najväčšia medzinárodná vedecká konferencia o probiotikách a črevnom mikrobióme. Do výskumu sú zapojené LF **UPJŠ**, Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie (UVLF) a od októbra tohto roka aj medicínske výskumné centrum MediPark pri LF **UPJŠ**.

"Implementácia výsledkov výskumu do reálneho života je ťažká a dlhá cesta, preto vznikla táto spolupráca, aby sa výsledky výskumu v podobe konkrétneho produktu dostali k ľuďom," konštatoval riaditeľ výskumného centra MediPark Ján Fedačko.

Prvým spoločným výskumným cieľom je vytvoriť prípravok, ktorý pomôže riešiť problém nemocničných infekcií. Tie sa stávajú stále akútnejším problémom najmä pre vysokú úmrtnosť hospitalizovaných pacientov. Riešenie vidia vedci v preventívnom opatrení u ohrozených pacientov tak, aby k infekcii vôbec nedošlo alebo sa výrazne zmiernil jej priebeh. Prospešné mikroorganizmy majú potenciál vytvoriť štít a tak ochrániť pacienta pred infekciou nebezpečnými baktériami.

Zámerom je vyvíjať prípravky na ciele moduláciu mikrobiómu aj pri iných závažných chronických ochoreniach. Prvé prípravky budú cieľiť na mikrobióm ľudí s depresiami a úzkosťami. Prostredníctvom konzorcií probiotických mikroorganizmov budú tiež pomáhať ľuďom s vysokým cholesterolom či histamínovou intoleranciou, pre ktorých aktuálne žiadne účinné probiotické prípravky neexistujú. Cieľom je vytvoriť funkčné a klinicky overené prípravky, ktoré budú fungovať ako prevencia a doplnková liečba pri rôznych ochoreniach, informovala Kollerová.

Autori projektu sa rozhodli zorganizovať ďalší ročník medzinárodnej konferencie o probiotikách, prebiotikách a črevnom mikrobióme prvýkrát v Bratislave. Konať sa bude budúci rok v júni.

hol tur

Autor: HOL

Lekárom nehrozí postih za výber pacientov pri triáži, zhodujú sa advokáti [🔗](#)

📅 27. 11. 2021, 9:40, Zdroj: **TASR**, Vydavateľ: Tlačová agentúra Slovenskej republiky, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Bratislava 27. novembra (TASR) - Lekárom nehrozí právny postih pri rozhodovaní, ktorého pacienta pripoja na umelú pľúcnu ventiláciu. Zhodujú sa na tom advokáti, pričom poukazujú na usmernenie ministerstva zdravotníctva, ktoré slúži na indikáciu pacientov na intenzívnu, konzervatívnu a paliatívnu starostlivosť. Vysvetlili, že postup lekára podľa usmernenia nemôže byť protiprávny.

"V práve platí zásada, že nemôžem byť postihovaný za nesplnenie povinnosti, ktorej splnenie nebolo objektívne možné. V prípade teda, že lekár rozhodujúci v triáži opiera svoje rozhodnutie o správne medicínske, etické a právne kritériá, tak za toto rozhodnutie nemôže byť braný na zodpovednosť," vysvetlil Ivan Humeník z advokátskej kancelárie h&h PARTNERS. Zdôraznil, že lekár sa pri uprednostňovaní nerozhoduje podľa sympatií, ale berie do úvahy viaceré okolnosti.

Zdravotníci musia poskytovať starostlivosť v súlade s právnymi predpismi, dostupnými poznatkami lekárskeho vied a biomedicínskymi vedami a s prihliadnutím na vybavenie zdravotníckeho zariadenia, ozrejmil lekár a advokát zo spoločnosti Kinstellar Peter Kováč. "To znamená, že ak nie je možné poskytnúť pacientovi intenzívnu starostlivosť, a to ani presunom do iného zariadenia, treba mu poskytnúť najlepšiu starostlivosť, aké je dostupná a primeraná jeho zdravotnému stavu," spresnil.

Za nedostatok spomínaného usmernenia považuje nezohľadnenie očkovacieho statusu pacientov: "Keďže je známe, že títo pacienti majú lepšiu prognózu."

Nemocnice by podľa Humeníka mali mať stanovené i vlastné postupy, na základe ktorých sa lekári majú rozhodovať. "V opačnom prípade sú lekári vystavení stresu a v rozhodnutiach nemusia byť konzistentní a istí, čo následne môže vyvolávať neistotu u pacientov a vo verejnosti," doplnil právnik.

Zavedenie odporúčaní a pravidiel navigujúcich zdravotníka v takýchto situáciách môže byť prevenciou prežívania morálneho distresu, myslí si psychologička Andrea Madarasová Gecková z Fakulty sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského v Bratislave a Ústavu psychológie, zdravia a metodológie výskumu na Lekárskej fakulte **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**.

"Morálny distres je nepríjemné prežívanie, ktoré vzniká v situácii, keď nemôžeme konať v súlade so svojím presvedčením o morálne správnom konaní pre inštitucionálne alebo iné prekážky," priblížila. Časté či intenzívne prežívanie morálneho distresu podľa nej vedie k rozvoju symptómov vyhorenia, poruchám duševného zdravia, ale najmä demotivuje výkon k povolaniu. "Čo súvisí s rizikom straty nedostatkovej kvalifikovanej pracovnej sily," zdôraznila.

UPOZORNENIE: TASR ponúka k správe zvukový záznam.

rt tur

Autor: RT

Most pri košickej nemocnici netreba zbúrať [↗](#)

29. 11. 2021, Zdroj: **Denník SME**, Strana: 15, Vydavateľ: **Petit Press**, Autor: **TASR**, Sentiment: **Negatívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v**

Košiciach, Kľúčové slová: **UPJŠ**, Ďalšie zdroje: **Denník SME - ďalší vydání**

Dosah: **472 216** GRP: **10,49** OTS: **0,10** AVE: **491** Eur

Rubrika: Krátko z regiónu

KOŠICE. Oblúkový most pri košickej Univerzitnej nemocnici Louisa Pasteura premošujúci štvorprúdovú cestu a električkovú trať na Triede SNP netreba zbúrať. Podľa nemocnice to vyplýva z posudku z mimoriadnej obhliadky, ktorý má k dispozícii. Most nemocnica uzavrela koncom septembra. Stav mosta však neumožňuje prejazd vozidiel po ňom, uviedol generálny riaditeľ nemocnice Ján Slávik. Most ostáva prístupný pre peších a môžu ho využívať len zamestnanci nemocnice a zamestnanci a študenti Lekárskej fakulty **UPJŠ**.

Autor: (tasr)

Spojená škola, Komárňanská 28, Nové Zámky

29. 11. 2021, Zdroj: **Nitrianske noviny**, Strana: 22, Vydavateľ: **Petit Press**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Ďalšie zdroje: **Naše novosti**, **Topoľčianske noviny**, **Týždeň na Pohroní**
Dosah: 812 464 GRP: 18,05 OTS: 0,18 AVE: 5694 Eur

Spojená škola, Komárňanská 28, Nové Zámky

s org. zložkami SPŠE S.A.Jedlika – Jedlik Ányos Elektrotechnikai szakközépiskola a Obchodná akadémia – Kereskedelmi Akadémia, Komárňanská 28, 940 75 Nové Zámky Tel: 035/6418 256, fax:035/6418 256; e-mail: skola@spsenz.sk; www.spojenaskolanz.edupage.org

V školskom roku 2022/2023 otvárame v 1. ročníku triedy v nasledovných študijných odboroch: 2675 M elektrotechnika: s vyučovacím jazykom slovenským a s vyučovacím jazykom maďarským, žiaci budú od 3. ročníka pokračovať v štúdiu vo vzdelávacích oblastiach počítačové systémy a elektroenergetika. 2561 M informačné a sieťové technológie: s vyučovacím jazykom slovenským a s vyučovacím jazykom maďarským 6317 M obchodná akadémia: s vyučovacím jazykom maďarským Podrobnú charakteristiku jednotlivých študijných odborov nájdete na web stránke školy www.spojenaskolanz.edupage.org v časti „Žiaci a rodičia“.

Vyučovanie cudzích jazykov, možnosti získania osvedčení, certifikátov: Na študijnom odbore OA sa vyučujú dva cudzie jazyky, na študijnom odbore ELE a IST cudzí jazyk anglický. Žiaci našej školy môžu získať certifikáty CISCO – CCNA, IOT, ECDL a absolvovať štátnice z administratívy a korešpondencie. Medzinárodné aktivity školy: Od roku 1986 s Győri Múszaki SZC Pattantyús-Ábrahám Géza Ipari Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája a od roku 2016 so Střední školou průmyslovou, technickou a automobilní Jihlava. Projekty: Škola je IT Akadémia partnerom v rámci celonárodného projektu IT Akadémia – vzdelávanie pre 21. storočie. Škola je členom Digitálnej koalície Slovenska. V škole aktuálne prebieha realizácia projekt IROP zameraný na modernizáciu technického vybavenia s výškou investície cca 2,29 milióny €. Spolupráca školy s vysokými školami: Slovenská technická univerzita v Bratislave - FEI; STF; MTF so sídlom v Trnave, Technická univerzita v Košiciach - Katedra počítačov a informatiky, Fakulta elektrotechniky a informatiky, **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** - CCVaPP, Žilinská univerzita v Žiline - Fakulta elektrotechniky a informačných technológií, Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre - TF, Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre - FPV, Paneurópska VŠ Bratislava, Univerzita Hansa Selyeho, Komárno Spolupráca školy s firmami: AIESEC – n.š.o., Heineken Slovensko s.r.o., CVTI SR, GRAIN Slovakia s.r.o, ZSSK a. s , Národné centrum robotiky, DELL s.r.o., ITAS, PROMIS s.r.o., SOITRON s.r.o., SymarTech s.r.o., FANUC s.r.o., UNI KREDIT n.o., ZSE a.s., Sec Lighting s.r.o., ŽSR a.s., Digitálna koalícia SK, CISCO Systems Inc – CISCO NetAcad, Kromberg & Schubert s.r.o. Merchant s.r.o.

Krúžková činnosť: Škola ponúka niekoľko desiatok záujmových krúžkov, v ktorých sa venujeme rozvoju odborných zručností, slabo prosievajúcim žiakom, príprave žiakov na štúdium na VŠ, rozvoji umeleckého talentu a športovým aktivitám.

Športové a iné aktivity školy: Škola má pre športové aktivity dobré podmienky - 2 telocvične a multifunkčné ihrisko. Naši žiaci dosahujú vynikajúce výsledky na súťažiach v atletike, florbale, futbale, stolnom tenise, cezpoľnom behu, volejbale, bedminton. Každoročne naša škola získa popredné umiestnenia v krajských i celoštátnych kolách súťaží SOČ, CISCO-NAG a IOT NAG a NetRiders, Robocup, Festival vedy a techniky, Infoprog, ZENIT, Enersol, PALMA, PALMA Junior, Kybernetická bezpečnosť, Poznaj slovenskú reč, olympiád z cudzích jazykov, SJL, EÚ, ľudských práv a z informatiky, v matematickej olympiáde ako aj v matematických súťažiach PANGEA, Genius Logicus, KLOKAN a v recitačných súťažiach.

Informácie o možnostiach inkluzívneho vzdelávania žiakov: Škola umožňuje štúdium aj žiakom so ŠVVP. Možnosti ubytovania a stravovania: Naši žiaci sa môžu stravovať v školskej jedálni. Zaujímaví sa môžu ubytovať na školskom internáte pri SOŠS, Nitrianska cesta 61, Nové Zámky alebo pri SZŠ, Björsonova 4, Nové Zámky s možnosťou raňajok a večere. Uplatnenie absolventov v praxi: Väčšina absolventov našej školy sa hlási a následne úspešne študuje na VŠ, ostatní pracujú v súkromných resp. štátnych firmách, ktoré prejavujú veľký záujem o našich absolventov. Všetci naši absolventi si nájdu uplatnenie v praxi.

Slovenský Indiana Jones, paleontológ Martin (52) sa opäť blýsol: Rozlúštil záhadu pravekého Fantóma!

☐ 27. 11. 2021, Zdroj: **Nový Čas - Východ**, Strana: 11, Vydavateľ: **Nový čas, a.s.**, Autor: **Eva Eperješiová**, Sentiment: **Ambivalentný**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Ďalšie zdroje: **Nový Čas - Bratislava, Nový Čas - Stred, Nový Čas - Západ**

Dosah: 480 000 GRP: 10,67 OTS: 0,11 AVE: 13067 Eur

Rubrika: SLOVENSKO

KOŠICE/DAITING - Identifikoval lietajúceho Fantóma. Známeho paleontológa Martina Kunderáta (52) si zavolali na pomoc nemeckí odborníci, ktorí si desaťročia nevedeli poradiť so zvláštnou skamenelinou, prezývanou Fantóm. Až slovenský Indiana Jones prišiel po dlhých mesiacoch bádania na to, že tajomstvom opradená vápencová doska ukrýva skutočný unikát – pozostatky doposiaľ neznámeho druhu bájneho archeopteryxa, ktorý žil pred 150 miliónmi rokov.

Martin Kunderát (52) neprestáva prekvapovať svojimi objavmi, no tento je skutočne výnimočný. „Skamenelinu objavil istý zberateľ už v 90. rokoch minulého storočia pri bavorskom meste Daiting. Myslel si, že našiel bežného pterosauru, a predal ho za pár drobných.

Skutočná hodnota pritom bola niekoľko stonásobne vyššia,“ prezradil vedec z Centra interdisciplinárnych biovied **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Nálezca sa neskôr dozvedel, ako hlboko pod cenu predal legendárneho archeopteryxa, o ktorom iní len snívajú. Nedokázal to vraj uniesť. Po pravekom tvorovi sa akoby znova zľahla zem, vyslúžil si preto prezývku Fantóm. Nakrátko sa v múzeu objavil len jeho odliatok. Až v roku 2009 Fantóma nevedno odkiaľ kúpil nemecký obchodník Raimund Albersdörfer. Po čase oslovil práve slovenského Indianu Jonesa, aby rozlúštil záhadu skameneliny. „Bola vo veľmi zlom stave so stopami po neodbornej preparácii. Kostí boli rozdrvené a zlisované takmer na hrúbku papiera,“ opisuje stav skameneliny Kunderát.

Presvietil ho v Grenobli

Aby rozlúštil záhadu, využil prvotriednu techniku. „Použil som synchrotrónovú mikrotomografiu. Presvietil som Fantóma na časticovom urýchľovači vo francúzskom Grenobli. Bol to riskantný pokus, ale podaril sa,“ nadchýna sa paleontológ. Vzhľad pravekého tvora, ktorý sa už viac podobal na dnešné vtáky než na jaštery, rekonštruoval po jednotlivých kostičkách takmer rok. „Zistil som, že je to nový, pokročilejší druh archeopteryxa. Bolo to odrastené mláďa, ktoré malo perie a vedelo lietať. Pravdepodobne pred 150 miliónmi rokov počas letu spadol do slanej lagúny a v takej polohe sa zachoval,“ prezradil Kunderát. „Fantóm nám rozpráva príbeh o začiatkoch pôvodu vtákov a ich vývine z plazov. Tento je najmladší z doteraz popísaných archeopteryxov. Ukazuje, že žili dlhšie, ako sme predpokladali,“ dodal. Paleontológ nový druh pomenoval *Archaeopteryx albersdoerferi*, označuje ho za vlajkovú loď úspechu slovenskej paleobiológie. „Nikdy som nepredpokladal, že sa dotknem archeopteryxa, je to evolučná ikona pre odbornú aj laickú verejnosť. Popísať nový druh archeopteryxa bolo pre mňa niečo ako pre astronauta cesta na Mesiac,“ uzavrel.

Takto mal vyzerať praveký *Archaeopteryx*.

Archaeopteryx albersdoerferi

Žil pred 150 miliónmi rokov. Bol dlhý asi 30 cm a vysoký 20 cm. Mal duté kosti, aby sa mu ľahšie lietalo. Telo pokrývalo perie. Lebka sa podobala na lebku dnešných vtákov. V tlamе skrýval malé, ostré zuby. Živil sa hmyzom a drobnými živočíchmi. Predné končatiny sa zmenili na kratšie krídla. Na krídle mal 3 pazúry, ktorými sa zachytával. Mal dlhý kostený chvost ako jaštery.

Vzácná skamenelina Fantóma meria 29 × 26 × 2 cm. Martin Kunderát (52) fosíliu skúmal pomocou časticového urýchľovača v Grenobli.

Autor: Autor: Eva Eperješiová | Foto: autorka, archív MK

Koronavírus: Lekárom nehrozí postih za výber pacientov pri triáži, zhodujú sa advokáti [✉](#)

📅 27. 11. 2021, 9:59, Zdroj: [aktuality.sk](#) [✉](#), Vydavateľ: Ringier Axel Springer, Autor: TASR, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 908 216 GRP: 20,18 OTS: 0,20 AVE: 2426 Eur

Mal by sa zohľadniť aj očkovací status, keďže títo pacienti majú lepšie prognózy.

Lekárom nehrozí právny postih pri rozhodovaní, ktorého pacienta pripoja na umelú pľúcnu ventiláciu. Zhodujú sa na tom advokáti, pričom poukazujú na usmernenie ministerstva zdravotníctva, ktoré slúži na indikáciu pacientov na intenzívnu, konzervatívnu a paliatívnu starostlivosť. Vysvetlili, že postup lekára podľa usmernenia nemôže byť protiprávny.

"V práve platí zásada, že nemôžem byť postihovaný za nesplnenie povinnosti, ktorej splnenie nebolo objektívne možné. V prípade teda, že lekár rozhodujúci v triáži opiera svoje rozhodnutie o správne medicínske, etické a právne kritériá, tak za toto rozhodnutie nemôže byť braný na zodpovednosť," vysvetlil Ivan Humeník z advokátskej kancelárie h&h PARTNERS. Zdôraznil, že lekár sa pri uprednostňovaní nerozhoduje podľa sympatií, ale berie do úvahy viaceré okolnosti.

Zdravotníci musia poskytovať starostlivosť v súlade s právnymi predpismi, dostupnými poznatkami lekárskeho vied a biomedicínskymi vedami a s prihliadnutím na vybavenie zdravotníckeho zariadenia, ozrejmil lekár a advokát zo spoločnosti Kinstellar Peter Kováč. "To znamená, že ak nie je možné poskytnúť pacientovi intenzívnu starostlivosť, a to ani presunom do iného zariadenia, treba mu poskytnúť najlepšiu starostlivosť, aké je dostupná a primeraná jeho zdravotnému stavu," spresnil.

Za nedostatok spomínaného usmernenia považuje nezohľadnenie očkovacieho statusu pacientov: "Keďže je známe, že títo pacienti majú lepšiu prognózu."

Zavedenie pravidiel a odporúčaní môže lekárom pomôcť zvládnuť rozhodovanie

Nemocnice by podľa Humeníka mali mať stanovené i vlastné postupy, na základe ktorých sa lekári majú rozhodovať. "V opačnom prípade sú lekári vystavení stresu a v rozhodnutiach nemusia byť konzistentní a istí, čo následne môže vyvolávať neistotu u pacientov a vo verejnosti," doplnil právnik.

Zavedenie odporúčaní a pravidiel navigujúcich zdravotníka v takýchto situáciách môže byť prevenciou prežívania morálneho distresu, myslí si psychologička Andrea Madarasová Gecková z Fakulty sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského v Bratislave a Ústavu psychológie, zdravia a metodológie výskumu na Lekárskej fakulte **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**.

"Morálny distress je nepríjemné prežívanie, ktoré vzniká v situácii, keď nemôžeme konať v súlade so svojím presvedčením o morálne správnom konaní pre inštitucionálne alebo iné prekážky," priblížila. Časté či intenzívne prežívanie morálneho distresu podľa nej vedie k rozvoju symptómov vyhorenia, poruchám duševného zdravia, ale najmä demotivuje výkon k povolaniu. "Čo súvisí s rizikom straty nedostatkovej kvalifikovanej pracovnej sily," zdôraznila.

Autor: TASR

Ďalšia smrteľná hrozba covidu: Nejde o pľúca, všimajte si na koži TOTO [🔗](#)

📅 27. 11. 2021, 11:00, Zdroj: zdravie.pluska.sk [🔗](#), Vydavateľ: News and Media Holding, a.s., Autor: dab, Sentiment: Negatívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 879 299 GRP: 19,54 OTS: 0,20 AVE: 2283 Eur

S covidom vám hrozia už známe komplikácie ako zápal pľúc, srdcového svalu, infarkt či mŕtvica. No odborníci upozorňujú aj na ďalšie doteraz prehliadané riziko. Ak ležíte s covidom, do hry prichádza aj ďalšie smrteľné ochrenie. Aj v tomto roku upozorňuje iniciatíva European Pressure Ulcer Advisory Panel na potrebu lepšej prevencie dekubitov u ležiacich pacientov. Výskyt preležanín v komunite imobilných pacientov je až 33 %. V súčasnej epidemiologickej situácii je hrozba veľmi aktuálna, najmä u pacientov so stredne ťažkým až ťažkým priebehom COVID-19 v dôsledku vážnych ťažkostí s dýchaním, ktorí sú dlhodobo imobilizovaní.

Mohlo by vás zaujímať

Už po 24 hodinách na lôžku môžete získať preležaninu. Rana je nebezpečnejšia, ako sa zdá

Odhaduje sa, že komplexná starostlivosť o pacienta na lôžku môže pomôcť zamedziť vzniku preležanín v 80 až 95 % prípadov. Odborníci upozorňujú, že je nevyhnutné dbať na prevenciu ako sú polohovanie, použitie antidekubitných pomôcok, zvýšená pozornosť pre hygienu a voľba správnych hygienických pomôcok, ako aj výživa a hydratácia pacienta.

Preležaniny môžu ohrozovať životy

U imobilných pacientov, ale aj u ľudí, ktorí sú dlhodobo na lôžku počas hospitalizácie kvôli úrazu či pri chronickom ochorení, môžu vzniknúť preležaniny. Ak sa podcenia, existuje riziko, že sa v rane rozvinie infekcia, rana sa zväčší a prenikne do hlbších vrstiev kože a svalovej hmoty, a môže dôjsť k zničeniu tkanív až na kosť. Liečba takéhoto dekubitu je veľmi náročná.

U ľudí s chronickými preležaninami je zaznamenaná až 4-násobne vyššia úmrtnosť v porovnaní s rovnakou skupinou pacientov bez poškodenia kože. Situácia u pacientov s covidom je oveľa výraznejšia v dôsledku poškodenia pľúc a následne zníženia prísunu kyslíka a živín do tkanív. Títo pacienti sú preto skutočne v ohrození v zmysle formácie dekubitov, vzniku sepsy z dekubitov až smrti.

Mohlo by vás zaujímať

Krutá pravda o preležaninách: Získate ich do dvoch hodín aj doma. Ako im zabrániť?

Rizikové faktory

Dekubity alebo dekubitárne vredy sú defekty kože a podkožných štruktúr, ktoré vznikajú v dôsledku trenia a priameho tlaku podložky na disponované časti tela. Preležaniny vznikajú najčastejšie v miestach, kde vytŕčajú kosti z úrovne tela tak, že pri dlhodobom ležaní kosť tlačí na podložku a vyvíja tlak na okolité tkanivo. Väčšinou je to krížová časť, päty, členky a vonkajšie hrany chodidiel, oblasť bedier, ale aj kolená.

Napriek tomu, že vo väčšine prípadov dokážeme predchádzať vzniku dekubitov, existujú aj takzvané nepreventabilné dekubity. Objavujú sa aj napriek tomu, že sú dodržané všetky preventívne opatrenia, v dôsledku vnútorných faktorov organizmu, ktorým nie je možné zabrániť.

„ Liečba dekubitov je však náročná a komplikuje ju nielen vek pacienta a všeobecne zlý zdravotný stav spôsobený chronickými ochoreniami, ale aj častá prítomnosť nekrózy a baktérií v rane . Liečbu sťažuje aj hĺbka dekubitárneho vredu a jeho tvar ,“ hovorí PhDr. Beáta Grešš Halász PhD., MPH, z **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**.

Preležaniny a inkontinencia

Rizikovým faktorom pre vznik dekubitov je aj únik moču. Pokožka človeka s inkontinenciou je opakovane počas dňa vystavovaná amoniaku, ktorý má vyššie pH než pokožka, ale aj ďalších látok prítomných v moči a stolici. Pri nesprávnej alebo nedostatočnej hygiene pokožka trpí zaparením a zvyšuje sa šanca ďalšieho poškodenia kože.

Všimajte si prvé príznaky

Autor: dab

Slovenský Indiana Jones, paleontológ Martin sa opäť blysol: Rozlúštil desaťročia nevyriešenú záhadu! [📄](#)

📅 27. 11. 2021, 10:00, Zdroj: [cas.sk](#) [📄](#), Vydavateľ: Nový čas, a.s., Autor: Eva Eperješiová, Sentiment: Ambivalentný, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 699 641 GRP: 15,55 OTS: 0,16 AVE: 2187 Eur

Martin Kunderát (52) fosíliu skúmal pomocou časticového urýchľovača v Grenobli.

Identifikoval lietajúceho Fantóma. Známeho paleontológa Martina Kunderáta (52) si zavolali na pomoc nemeckí odborníci, ktorí si desaťročia nevedeli poradiť so zvláštnou skamenelinou, prezývanou Fantóm.

Až slovenský Indiana Jones prišiel po dlhých mesiacoch bádania na to, že tajomstvom opradená vápencová doska ukrýva skutočný unikát – pozostatky doposiaľ neznámeho druhu bájneho archeopteryxa, ktorý žil pred 150 miliónmi rokov.

Martin Kunderát (52) neprestáva prekvapovať svojimi objavmi, no tento je skutočne výnimočný. „Skamenelinu objavil istý zberateľ už v 90. rokoch minulého storočia pri bavorskom meste Daiting. Myslel si, že našiel bežného pterosauru, a predal ho za pár drobných. Skutočná hodnota pritom bola niekoľko stonásobne vyššia,“ prezradil vedec z Centra interdisciplinárnych biovied **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Nálezca sa neskôr dozvedel, ako hlboko pod cenu predal legendárneho archeopteryxa, o ktorom iní len snívajú.

Otvoriť galériu

Takto mal vyzeráť praveký Archaeopteryx.

Zdroj: archív MK

Nedokázal to vraj uniesť. Po pravekom tvorovi sa akoby znova zľahla zem, vyslúžil si preto prezývku Fantóm. Nakrátko sa v múzeu objavil len jeho odliatok. Až v roku 2009 Fantóma nevedno odkiaľ kúpil nemecký obchodník Raimund Albersdörfer. Po čase oslovil práve slovenského Indianu Jonesa, aby rozlúštil záhadu skameneliny. „Bola vo veľmi zlom stave so stopami po neodbornej preparácii. Kosti boli rozdrvené a zlisované takmer na hrúbku papiera,“ opisuje stav skameneliny Kunderát.

Presvietil ho v Grenobli

Aby rozlúštil záhadu, využil prvotriednu techniku. „Použil som synchrotrónovú mikrotomografiu. Presvietil som Fantóma na časticovom urýchľovači vo francúzskom Grenobli. Bol to riskantný pokus, ale podaril sa,“ nadchýna sa paleontológ. Vzhľad pravekého tvora, ktorý sa už viac podobal na dnešné vtáky než na jašterov, rekonštruoval po jednotlivých kostičkách takmer rok. „Zistil som, že je to nový, pokročilejší druh archeopteryxa. Bolo to odrastené mláďa, ktoré malo perie a vedelo lietať. Pravdepodobne pred 150 miliónmi rokov počas letu spadol do slanej lagúny a v takej polohe sa zachoval,“ prezradil Kunderát.

Otvoriť galériu

Vzácná skamenelina Fantóma meria 29 × 26 × 2 cm.

Zdroj: archív MK

„Fantóm nám rozpráva príbeh o začiatkoch pôvodu vtákov a ich vývine z plazov. Tento je najmladší z doteraz popísaných archeopteryxov. Ukazuje, že žili dlhšie, ako sme predpokladali,“ dodal. Paleontológ nový druh pomenoval Archaeopteryx albersdoerferi, označuje ho za vlajkovú loď úspechu slovenskej paleobiológie. „Nikdy som nepredpokladal, že sa dotknem archeopteryxa, je to evolučná ikona pre odbornú aj laickú verejnosť. Popísať nový druh archeopteryxa bolo pre mňa niečo ako pre astronauta cesta na Mesiac,“ uzavrel.

Archaeopteryx Albersdoerferi

Žil pred 150 miliónmi rokov.

Bol dlhý asi 30 cm a vysoký 20 cm.

Mal duté kosti, aby sa mu ľahšie lietalo.

Telo pokrývalo perie.

Lebka sa podobala na lebku dnešných vtákov.

V tlame skrýval malé, ostré zuby.

Živil sa hmyzom a drobnými živočíchmi.

Predné končatiny sa zmenili na kratšie krídla.

Na krídle mal 3 pazúry, ktorými sa zachytával.

Mal dlhý kostený chvost ako jaštery.

Autor: Eva Eperješiová

Lekári sa musia rozhodovať, ktorého pacienta uprednostnia: Hrozí im za to právny postih?

📅 27. 11. 2021, 10:20, Zdroj: cas.sk , Vydavateľ: Nový čas, a.s., Autor: TASR, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 699 641 GRP: 15,55 OTS: 0,16 AVE: 2187 Eur

Lekári nemôžu byť postihovaní za nesplnenie povinnosti, ktorej splnenie nebolo objektívne možné (ilustračné foto).

Lekárom nehrozí právny postih pri rozhodovaní, ktorého pacienta pripoja na umelú pľúcnu ventiláciu.

Zhodujú sa na tom advokáti, pričom poukazujú na usmernenie ministerstva zdravotníctva, ktoré slúži na indikáciu pacientov na intenzívnu, konzervatívnu a paliatívnu starostlivosť. Vysvetlili, že postup lekára podľa usmernenia nemôže byť protiprávny.

"V práve platí zásada, že nemôžem byť postihovaný za nesplnenie povinnosti, ktorej splnenie nebolo objektívne možné. V prípade teda, že lekár rozhodujúci v triáži opiera svoje rozhodnutie o správne medicínske, etické a právne kritériá, tak za toto rozhodnutie nemôže byť braný na zodpovednosť," vysvetlil Ivan Humeník z advokátskej kancelárie h&h PARTNERS. Zdôraznil, že lekár sa pri uprednostňovaní nerozhoduje podľa sympatií, ale berie do úvahy viaceré okolnosti.

Zdravotníci musia poskytovať starostlivosť v súlade s právnymi predpismi, dostupnými poznatkami lekárskeho vied a biomedicínskymi vedami a s prihliadnutím na vybavenie zdravotníckeho zariadenia, ozrejmil lekár a advokát zo spoločnosti Kinstellar Peter Kováč. "To znamená, že ak nie je možné poskytnúť pacientovi intenzívnu starostlivosť, a to ani presunom do iného zariadenia, treba mu poskytnúť najlepšiu starostlivosť, aké je dostupná a primeraná jeho zdravotnému stavu," spresnil.

Za nedostatok spomínaného usmernenia považuje nezohľadnenie očkovacieho statusu pacientov: "Keďže je známe, že títo pacienti majú lepšiu prognózu." Nemocnice by podľa Humeníka mali mať stanovené i vlastné postupy, na základe ktorých sa lekári majú rozhodovať. "V opačnom prípade sú lekári vystavení stresu a v rozhodnutiach nemusia byť konzistentní a istí, čo následne môže vyvolávať neistotu u pacientov a vo verejnosti," doplnil právnik.

Zavedenie odporúčaní a pravidiel navigujúcich zdravotníka v takýchto situáciách môže byť prevenciou prežívania morálneho distresu, myslí si psychologička Andrea Madarasová Gecková z Fakulty sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského v Bratislave a Ústavu psychológie, zdravia a metodológie výskumu na Lekárskej fakulte **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**.

"Morálny distress je nepríjemné prežívanie, ktoré vzniká v situácii, keď nemôžeme konať v súlade so svojím presvedčením o morálne správnom konaní pre inštitucionálne alebo iné prekážky," priblížila. Časté či intenzívne prežívanie morálneho distresu podľa nej vedie k rozvoju symptómov vyhorenia, poruchám duševného zdravia, ale najmä demotivuje výkon k povolaniu. "Čo súvisí s rizikom straty nedostatkovej kvalifikovanej pracovnej sily," zdôraznila.

Autor: TASR

Univerzity potrebujú impulz zvonku. Beblavý, Szomolányi, Mikloš, Mistrík či Radičová hodnotia novelu vysokoškolského zákona

26. 11. 2021, 17:25, Zdroj: dennikn.sk, Vydavateľ: N Press, Autor: Denisa Gdovinová, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, UPJŠ
Dosah: 315 907 GRP; 7,02 OTS; 0,07 AVE; 1849 Eur

Ministerstvo školstva chce do konca roka predložiť vláde novelu vysokoškolského zákona. Už viac ako rok proti nej protestujú vysoké školy, podľa ktorých ide o oklieštenie akademickej samosprávy a politizáciu.

Čo na to hovoria profesori a osobnosti zo školstva? Podľa nich je najvyšší čas na to, aby na vysoké školy prišla zmena.

„Namiesto toho, aby predstavitelia univerzít rokovali s navrhovateľmi novely, ako legislatívne zarámcovať voľbu správnej rady tak, aby sa tam nedostal nejaký kontroverzný podnikateľ, demonštrujú za patologicky fungujúcu samosprávu,“ tvrdí sociologička Soňa Szomolányi.

Vysoké školy nesúhlasia s tým, že podľa novely má dostať viac právomocí správna rada, v ktorej sedia osobnosti z externého prostredia. Správna rada by mala voliť rektora aj schvaľovať rozpočet. Členom dvoch správnych rád je aj chemik Robert Mistrík. „Najlepšie svetové univerzity si do správnych rád nominujú ľudí s dlhoročnými skúsenosťami, s výraznými úspechmi a preukázateľnými schopnosťami, nie preto, aby im kafrali do dennodenného manažmentu – na to nemajú ani čas, ani chuť,“ hovorí v ankete.

Do ankety sme oslovili viac zástupcov vysokých škôl, avšak zástupcovia Technickej univerzity v Košiciach, Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici a Ekonomickej univerzity v Bratislave neodpovedali. Podrobnosti o novele vysokoškolského zákona nájdete v tomto článku .

Položili sme tieto otázky:

1. Súhlasíte s návrhom novely vysokoškolského zákona, ktorý predstavilo ministerstvo školstva?
2. Ktorá navrhovaná zmena môže vysokým školám pomôcť najviac? A ktorá môže, naopak, najviac uškodiť?

Marek Števec

rektor Univerzity Komenského

1. Súhlasíte s návrhom novely vysokoškolského zákona, ktorý predstavilo ministerstvo školstva?

Ako je vám asi jasné z mojich mnohých verejných vyhlásení – nesúhlasím, a to z viacerých dôvodov, ktoré nemám možnosť v rámci tohto priestoru rozobrať. Predložená novela ako celok je nesystémová, nekoncepčná a nereflektuje skutočné potreby vysokých škôl.

2. Ktorá navrhovaná zmena môže vysokým školám pomôcť najviac? A ktorá môže, naopak, najviac uškodiť?

Skôr by som povedal, že novela obsahuje pár zmien, ktoré si vieme predstaviť. Medzi ne patrí napríklad skrátenie externého štúdia či možnosť menovania prorektorov bez predchádzajúceho schválenia v akademickom senáte. Tieto pozitívne návrhy však predstavujú len promile z rozsahu predložených zmien, ktoré sú, bohužiaľ, [lock]nielen škodlivé, ale vo výsledku aj smutné. Najsmutnejšia však je snaha rezortu školstva o oslabenie akademickej samosprávy a priamy politický vplyv na vysoké školy.

Protest vysokých škôl proti novele vysokoškolského zákona. Zdroj – TASR

Pavol Sovák

rektor **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**

1. Súhlasíte s návrhom novely vysokoškolského zákona, ktorý predstavilo ministerstvo školstva?

UPJŠ v minulosti viackrát deklarovala potrebu reformy vysokých škôl, ktorá by obsahovala opatrenia na zatraktívnenie univerzít, ich kategorizáciu, zmenu financovania podľa výkonnosti a taktiež zdynamizovanie ich riadenia. Predložená novela vysokoškolského zákona, okrem niektorých čiastkových pozitív, však priniesla návrhy so zásahom do samosprávneho riadenia univerzít aj s potenciálnou hrozbou ich politizácie.

Prečítajte si

Aj v Rakúsku prebehla rózna reforma vysokých škôl. Univerzity tam nie sú menej slobodné, hovorí profesor z Viedne

Udalosti posledných dní poukazujú na nespokojnosť všetkých reprezentácií VŠ s navrhovaným riešením reformy i so spôsobom komunikácie zo strany Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR. Preto sme aj na **UPJŠ** podporili protest zo 16. novembra za zachovanie akademickej samosprávy a za obnovenie dialógu s predkladateľmi spomínanej novely. Do medzirezortného

pripomienkovania sme spolu s Technickou univerzitou v Košiciach a Univerzitou veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach pripravili spoločný kompromisný návrh.

2. Ktorá navrhovaná zmena môže vysokým školám pomôcť najviac? A ktorá môže, naopak, najviac uškodiť?

Medzi pozitíva navrhovanej novely patrí napríklad zmena financovania prostredníctvom výkonnostných zmlúv. Správne uchopenie výkonnostných zmlúv – napríklad tak, ako to odporúča OECD – môže priniesť očakávaný efekt diferencovaného financovania vysokých škôl podľa ich spoločenského poslania. Víťame aj ideu otvorenia systému obsadzovania funkčných miest docentov a profesorov aj bez titulu získaného habilitačným a inauguračným konaním. Na druhej strane oddelenie práv habilitačného a inauguračného konania na vysokých školách môže vytvoriť priestor na „fabrikovanie“ titulov docentov bez ohľadu na garanciu kvality. Kladieme si teda otázku: aký význam má zachovanie týchto konaní, ak definitívu môže získať funkčný docent a profesor aj bez titulov po troch úspešných výberových konaniach?

V oblasti riadenia za pozitívum považujeme fakt, že vysoká škola môže využiť priestor na efektívnejšiu štruktúru samosprávnych orgánov tým, že kompetencie samosprávnych orgánov fakúlt upraví štatútom VŠ. Novele sme však vytýkali až prehnanú benevolenciu a až nedôstojné postavenie postu dekana fakulty.

Skrátenie externej formy štúdia je tiež dlhodobou žiadanou a očakávanou zmenou, ktorá prispeje k jeho zatraktívneniu.

K negatívam, okrem zmien oddelenia práv v habilitačných a inauguračných konaniach, jednoznačne patrí navrhovaný model samosprávy vysokých škôl, predovšetkým spôsob voľby rektora a navrhovaný model kompetencií medzi akademickým senátom VŠ a správnu radou. Odmietame zásahy do akademickej samosprávy, ktoré by mohli viesť k politizácii a strate nezávislosti od politickej moci. Z rozporového konania, ktoré máme za sebou, sa črtá kompromis. Musíme si však počkať na definitívne znenie novely po zapracovaní pripomienok zo strany vysokých škôl. Keďže prebiehajú úpravy študijných programov a kreovanie vnútorných systémov kvality, je správny čas na zavedenie takejto zmeny do praxe.

Soňa Szomolányi

sociologička, profesorka na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského

Súhlasím jednoznačne s návrhom otvoriť uzavreté vysoké školy externému prostrediu, nielen domácemu, ale aj zahraničnému. Predstava, že by rektora vyberal zbor nezainteresovaných expertných autorít, najmä zahraničných odborníkov, vymenovaný verejnou mocou, je presadzovaním evolučne osvedčeného. Nie je ani v rozpore s ideou autonómnosti univerzity, lebo akademické otázky zostanú v právomoci senátu.

Tá vyzdvihovaná rola akademických senátov pri spravovaní našich vysokých škôl je dávny zafixovaný reliktom. Mnohí špičkoví vedci hlásajú, že do vedy demokracia nepatrí, o vedeckej pravde sa nehlasuje, rozhoduje expertíza! Tá by mala rozhodovať aj pri riadení univerzity. Predpokladá ju u študentov je dedičstvo novembra '89, keď študenti boli aktérmi pozitívnej zmeny. Tí dnešní – často produkt negatívnej selekcie, česť výnimkám – nedosahujú kvality a étos tých revolučných.

Prečítajte si

O čom sa sporia vysoké školy a štát? Akademici hovoria o politizácii, odborníci o vyvetraní univerzít

Iróniou dejín je, že po 32 rokoch vidíme študentov v uliciach demonštrovať za konzervovanie neduhov a zaostávania nášho vysokého školstva. Súčasné protesty pod ľúbivým sloganom „autonómiu si nedáme a politizáciu nechceme“ namiesto konštruktívneho rokovania o novele vysokoškolského zákona pripomína „kaprov, ktoré si samy rybník nevypustia“.

Namiesto toho, aby predstavitelia univerzít rokovali s navrhovateľmi novely, ako legislatívne zarámcovať voľbu správnej rady tak, aby sa tam nedostal nejaký kontroverzný podnikateľ, demonštrujú za patologicky fungujúcu samosprávu, ktorá aj bez politizácie len výnimočne umožní zvoliť rektora či dekana s víziou, ako dostať kvalitu školy na európsku úroveň. Tento systém voľby umožňuje, aby sa rektorom stal napríklad predseda senátu, ktorý si zo svojej pozície dokáže zaviazat' jeho členov úspešnejšie ako hoc oveľa kompetentnejší protikandidát zvonku. Nepotrebujeme silnejší dôkaz, ako boli voľby rektora Univerzity Komenského v roku 2010. Takúto anomáliu autonómnosti je načase ukončiť, lebo veľmi pripomína tú, čo sa presadila v prípade súdnicstva za harabinizácie .

Robert Mistrík

chemik, člen správnej rady Univerzity Komenského aj Slovenskej technickej univerzity

1. Súhlasíte s návrhom novely vysokoškolského zákona, ktorý predstavilo ministerstvo školstva?

Áno, súhlasím. Žiadali by sa ešte hlbšie zmeny, ale chápem domáce reálie.

2. Ktorá navrhovaná zmena môže vysokým školám pomôcť najviac? A ktorá môže, naopak, najviac uškodiť?

Všetky môžu pomôcť. Naše vysoké školstvo sa potrebuje prebrať z lokálnej komótnosti a rozbehnúť sa za unikajúcim rýchlikom súčasného univerzitného sveta. To do seba uzavretý systém nedokáže, preto potrebuje impulz zvonku. Keď si predstavím, ako na kvalitných, čo i len európskych ustanovizniach napreduje výskum, ako tam flexibilne reagujú na prudko sa meniaci svet a aké prevratné výsledky dosahujú, a porovnam to s našou realitou, je už možno aj neskoro.

Som členom dvoch správnych rád a uráža ma počúvať, ako nominanti ministerstva idú politicky zasahovať do akademického sveta. Najlepšie svetové univerzity si do správnych rád nominujú ľudí s dlhoročnými skúsenosťami, s výraznými úspechmi a preukázateľnými schopnosťami; nie preto, aby im kafrali do dennodenného manažmentu (na to nemajú ani čas, ani chuť), ale aby univerzitám dali inovačné, kreatívne a motivačné podnety, aby sa nebáli siahnuť po hviezdach, aby im pomohli obstáť v neúprosnom konkurenčnom boji.

Ak niekto predpokladá, že ľudia s obrovským renomé ako Elena Kohútiková, Richard Marko, Miroslav Trnka, Robert Šimončíč, Vladimír Slezák a iní súčasní členovia správnych rád sa idú nechať riadiť ministerstvom, ten žije v inom vesmíre. Univerzity potrebujú viac slnečného svetla cez otvorené okná, inak to bude len ďalšia sféra so zahodeným potenciálom.

Protest vysokých škôl proti novele vysokoškolského zákona. Zdroj – TASR

Ivan Mikloš

bývalý minister financií, strategický poradca projektu To dá rozum, ktorý analyzoval slovenské školstvo

1. Súhlasíte s návrhom novely vysokoškolského zákona, ktorý predstavilo ministerstvo školstva?

V princípe súhlasím, myslím si však, že návrh mal byť ešte radikálnejší, pretože vo fungovaní vysokého školstva potrebujeme presadiť zásadnú systémovú zmenu. Systém je uzavretý a mal by sa otvoriť, podporuje zotrvačnosť a priemernosť, mal by motivovať k zmene a excelentnosti. Potláča reálnu súťaž o zdroje, v ktorej tí lepší získajú omnoho viac a tí horší o dosť menej, pričom však musí byť systém otvorený tak, aby sa mohli horší stať lepšími a tí lepší aby nemali svoju pozíciu vyarendovanú a istú. Návrh ministerstva ide správnym smerom, aj keď by mohol byť smelší a zásadnejší.

2. Ktorá navrhovaná zmena môže vysokým školám pomôcť najviac? A ktorá môže, naopak, najviac uškodiť?

Najviac môžu pomôcť výkonnostné zmluvy, posilnenie právomocí rektorov spolu so zmenou ich voľby, a aj silnejšia vonkajšia kontrola ich činnosti a ich reálne otvorenie sa konkurencii. Bude však záležať na tom, v akej miere k tomu dôjde. Uškodiť môže napríklad to, ak budú výkonnostné zmluvy len okrajovým a nie rozhodujúcim nástrojom motivácie k výkonnosti a excelentnosti. Alebo to, ak nedôjde k naozajstnému otvoreniu sa vysokých škôl.

Miroslav Beblavý

ekonóm, vedec, bývalý politik

Novela vysokoškolského zákona neprinesie v najbližších rokoch žiadne zásadné zmeny na slovenské univerzity, preto obrovské množstvo emócií a energie, ktoré sa jej venujú, považujem za veľkú mieru za zbytočnú investíciu. Návrh má tri kľúčové body:

Zmena voľby rektora je najväčšia premárnená príležitosť. Ak by sa po reforme stávali rektormi vysokých škôl vo väčšej miere rozhladení a medzinárodne podkutí akademickí manažéri, mohlo by sa začať veľa meniť k lepšiemu. To sa však nemá prečo stať, pretože ministerstvo zachováva dnešný systém – len chce, aby veľmi malú úlohu pri voľbe rektora mala správna rada. Nemení sa proces výberu ani dominantné postavenie akademického senátu. Zároveň správne rady už existujú 20 rokov a vieme, že už svoje existujúce právomoci využívajú len minimálne.

Možnosť, aby sa profesormi a docentmi stali aj ľudia bez príslušných titulov, ak splnia podmienky dané centrálnou ministerstvom školstva. Táto zmena je správna, no už dnes najväčšou bariérou prijímania a udržania kvalitných ľudí z praxe či zo zahraničia nie je toto ustanovenie, ale výška plátov a nezáujem samotných vysokých škôl. Zákon zároveň nijako nemení spôsob a proces, ako reálne výber profesorov a docentov na vysokých školách prebieha. Tam, kde chcú, si to upečú úplne rovnako ako doteraz. Tam, kde to chcú robiť inak, im to jemne pomôže – aj keď veľa závisí od toho, aké minimálne kritériá nastaví ministerstvo školstva

Možnosť vysokých škôl slobodnejšie si upraviť vnútornú organizačnú štruktúru vrátane zrušenia či inej organizácie fakúlt. Táto zmena je správna, ale pre zlepšenie vysokých škôl v najbližších rokoch úplne irelevantná.

Iveta Radičová

profesorka, dekanka Fakulty masmédií Paneurópskej vysokej školy, bývalá premiérka

1. Súhlasíte s návrhom novely vysokoškolského zákona, ktorý predstavilo ministerstvo školstva?

Novela vysokoškolského zákona je potrebná z viacerých dôvodov. Na základe prieskumu spokojnosti študentov, prieskumu trhu a uplatnenia absolventov, posilnenia úlohy vedy a výskumu, s cieľom pozdvihnutia našich vysokých škôl a vytvorenia podmienok na zlepšenie ich fungovania. Dôvodom sú aj hodnotenia medzinárodných organizácií ako OECD či Európska komisia, ako aj hodnotenia a odporúčania NKÚ.

Tretím dôvodom je nevyhnutnosť zosúladiť znenie zákona s platným zákonom z roku 2018 o zabezpečení kvality vysokoškolského vzdelávania, ktorého funkčné uplatnenie predpokladá zmeny vo vysokoškolskom zákone. Na tieto výzvy sa snaží novela reagovať; v niektorých návrhoch zodpovedajúco, v iných nie úplne.

2. Ktorá navrhovaná zmena môže vysokým školám pomôcť najviac? A ktorá môže, naopak, najviac uškodiť?

Primárnym zákonom, ktorý rieši kvalitu vysokých škôl, je zákon č. 268/2018. Všetky vysoké školy pracujú na novej akreditácii podľa kritérií Slovenskej akreditačnej agentúry. Predpokladom zmysluplnosti takejto zásadnej zmeny a jej efektívnosti je zodpovedajúca zmena vo vysokoškolskom zákone, najmä vo financovaní vysokých škôl podľa kvality, výkonnostné zmluvy pre pedagógov, funkčné miesta docentov a profesorov a nevyhnutné zmeny v kompetenciách orgánov a riadení vysokých škôl, tak ako ich zákon č. 268 predpokladá a vyžaduje. Riadenie vysokých škôl je potrebné zjednodušiť a zosúladiť – v tom je všeobecná expertná zhoda; diskusiu vyvoláva, akým spôsobom.

Obavy vyvolali zmeny správnej rady a jej postavenia. Pri voľbe rektora politizácia vôbec nehrozí, účasť správnej rady má tvoriť 10 percent hlasov. Zloženie správnej rady, nominovanie jej členov ministrom problém u nás môže byť. Ale je jednoducho riešiteľný a odstrániteľný. Čo však zákon vôbec nerieši, je diskriminácia tzv. súkromných škôl. Takzvaných, pretože zákon nerešpektuje a nerozlišuje právnu formu s. r. o. a neziskovej organizácie – jednoducho ich hádže do jedného vreca. Navyše nezrovnoprávňuje právne formy VŠ z hľadiska práv, iba z hľadiska ich povinností.

Renáta Hall

analytička vysokého školstva

1. Súhlasíte s návrhom novely vysokoškolského zákona, ktorý predstavilo ministerstvo školstva?

Sama som v rámci pripomienkového konania zaslala vyše 30 pripomienok, ktoré vnímam, že ju mohli doladiť, keďže viaceré ustanovenia neboli z môjho hľadiska dotiahnuté. Keďže k zákonu bolo takmer 900 pripomienok, tak neviem, v akej bude podoba po ich zapracovaní. Až keď bude k dispozícii táto verzia, budem považovať za dobré sa k nej vyjadriť.

2. Ktorá navrhovaná zmena môže vysokým školám pomôcť najviac? A ktorá môže, naopak, najviac uškodiť?

Ako najpozitívnejšiu zmenu vidím zavedenie funkčných miest profesorov a docentov, keďže táto zmena bude meniť vysoké školy zvnútra. Touto zmenou by sa na tieto posty mohli dostať ľudia z vonkajška školy – či už zo zahraničia, alebo z praxe – a aj mladí, ale šikovní akademici zvnútra školy. Toto potom môže celkovo zmeniť dynamiku na VŠ a môžu tam prevládať progresívnejšie prúdy uvažovania, a to aj v riadení a spravovaní školy. Noví ľudia môžu navyše priniesť nové kontakty pre vzdelávanie aj tvorivú činnosť. Študentom to môže priniesť medzinárodnejšie prostredie doma, čo môže byť pre nich atraktívne.

Čo by mohlo uškodiť, podľa mňa je, ak by sa celý proces reformy zasekol, nezmenilo by sa nič a vysoké školy by pokračovali ako do seba uzavreté entity. Toto neprospeje študentom ani zamestnancom škôl.

Fedor Blaščák

filozof, bývalý hovorca Slovenskej technickej univerzity

1. Súhlasíte s návrhom novely vysokoškolského zákona, ktorý predstavilo ministerstvo školstva?

Áno. Doterajší model riadenia vysokých škôl sa vyčerpal. Slovenské vysoké školy – najmä tie najväčšie a najstaršie – sú až príliš decentralizované, fungujú skôr ako konfederácie fakúlt než ozajstné univerzitné celky. To sa síce dá vysvetliť historickým procesom ich vzniku, postupného nabaľovania nových fakúlt, no v dôsledku máme chýbajúce univerzitné kampusy a stav, že univerzity sa fakticky nedajú riadiť ako celky. Aj preto existujú vo vnútri univerzít rozdiely v kvalite. Napríklad matfyz a právnická fakulta sú súčasťou jednej UK, no výsledkami vo vede, umiestnením v rebríčkoch aj reputáciou sú úplne inde.

Nezamýšľaným dôsledkom doterajšieho modelu riadenia je hypertrofovaný systém akademických funkcií a v jeho rámci akýsi nepriznaný dvojkoľajný kariérny systém, v ktorom sa množina akademických funkcionárov – senátorov, členov rôznych grémií a pod. len čiastočne prekrýva s množinou najlepších vedcov a výskumníkov, ktorí nemajú chuť a čas sedieť na schôdzkach, nemajú záujem o funkcie a moc, často aj po negatívnych skúsenostiach so snahou niečo zmeniť. Výsledkom je, že tí najlepší často nemajú politické zastúpenie v

senátoch, a príznačné je, že im to ani nechýba. Fungujú ako povestné ostrovy pozitívnej deviácie za minulého režimu, ktoré si žijú vlastným životom bez ohľadu na okolnosti a systém. To nie je udržateľný stav, lebo univerzity sú meritokratické prostredia, čo by mal systém ich samosprávy reflektovať a nedovoliť priemerným ovládať nadpriemerných.

Novela sa zaoberá potrebou zmien v riadení a nastavení samosprávy univerzít, čo sa prejavilo pri mnohých problémoch v minulosti, naposledy naplno pri kauze na FIIT STU. Posilňuje pozíciu správnych rád a rektorov, čo je správne, lebo univerzitu riadi rektor a mal by na to mať dostatočné kompetencie. Správna rada bude orgánom na skladanie účtov vedenia s praktickými dôsledkami pri ich neplnení. Zároveň je dobré, že členovia správnej rady budú môcť spoločne s univerzitným senátom hlasovať o kandidátoch na rektora. Novela fakticky zvyšuje mieru autonómie vysokých škôl, lebo tie si po novom budú môcť samy zvoliť vlastný model vnútornej štruktúry riadenia, kým doterajší systém predpisoval všetkým vysokým školám len jeden.

Vysoké školy budú vo výsledku slobodnejšie; je preto nepochopiteľné, že sa zmenám bránia. Ich argumentácia ohrozením „akademických slobôd“ a návratom pred rok 1989 je prostá demagógia. A o tom, že uzavreté slovenské akademické prostredie stráca kontakty s realitou, svedčí aj zvolená stratégia boja proti novele. Namiesto vecných debát a lobingu sa vyčerpávajú organizáciou verejných protestov, na ktorých z tribúny – ako nedávno v podaní rektora STU Olivera Moravčíka – zaznievajú aj nezmysly typu, že táto novela je niečo ako invázia vojsk Varšavskej zmluvy v auguste 1968.

2. Ktorá navrhovaná zmena môže vysokým školám pomôcť najviac? A ktorá môže, naopak, najviac uškodiť?

Za pozitívum z hľadiska formy považujem zmeny systému riadenia a aj naviazanie istého objemu financovania vysokých škôl na výkonnostné zmluvy so štátom, čo by mohlo naštartovať procesy diverzifikácie vysokých škôl. Z hľadiska obsahu sú jednoznačným prínosom funkčné miesta docentov a profesorov pre zahraničných vedcov a výskumníkov a ich financovanie naviazané na prostriedky z plánu obnovy.

Protest vysokých škôl proti novele vysokoškolského zákona. Foto – TASR

Autor: Denisa Gdovinová

Košický newsfilter: Veľký problém s autobusmi môže mať o pár týždňov po Bratislavskom kraji aj Košický ☒

📅 27. 11. 2021, 15:12, Zdroj: dennikn.sk ☒, Vydavateľ: N Press, Autor: Dušan Karolyi, Dušan Karolyi, Sentiment: Ambivalentný, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 315 907 GRP: 7,02 OTS: 0,07 AVE: 1849 Eur

Dobrý deň,

čítate výber desiatich najdôležitejších správ týždňa z Košíc a okolia. Tipy na správy, kritiku či facebookový status týždňa nám posielajte na dusan.karolyi@dennikn.sk

1. Košický kraj sa podľa Transparency rúti do problémov s autobusmi

Košický samosprávny kraj chystá súťaž, v ktorej chce vybrať firmu, ktorá bude desať rokov jazdiť s dotovanými prímestskými autobusmi. Vzhľadom na to, že mu do konca roka neostáva veľa času – súťaž zverejnil 18. novembra – hrozí scenár podobný tomu, čo vidíme teraz v Bratislave?

Bratislavská župa vysúťažila dopravcu (Arriva), ktorý od polovice novembra nie je schopný prevádzkovať tretinu až polovicu doterajšieho režimu autobusových spojov. Chýba mu minimálne stovka vodičov, ktorí odmietli prestúpiť od bývalého poskytovateľa (Slovak Lines). Pre jeho námietky sa obstarávanie naťahovalo a Arriva napokon nemala dosť času na prípravu.

Košická župa sa viac než rok chystá na tender. Ale keďže si naň vyhradila len pár týždňov (od nového roka musia dopravcovia jazdiť podľa nových zmlúv), musí sa už spoliehať len na optimistický scenár, že žiaden z uchádzačov neuplatní námietky, čo by súťaž predĺžilo do ďalšieho roku.

Vyberať budú dopravcu do oboch častí kraja (oblasti Východ a Západ) v celkovej hodnote kontraktu s odhadovanou cenou 456 miliónov eur bez DPH. Obálky s ponukami sa majú otvárať už 15. decembra.

„Od vyhlásenia verejného obstarávania po otváranie obálok neubehne ani len jeden mesiac. Na taký významný tender s reálnym dosahom pre celý kraj v hodnote takmer pol miliardy eur je to podľa nás nesmierne krátka lehota,“ píše Transparency International Slovensko.

Košická župa časový sklz vysvetľuje pandémiou.

So súťažou jej bude pomáhať advokát Michal Miškovič blízky OĽaNO, ktorý s podobným obstarávaním dopravcu radil aj žilinskej župe. Pre podozrenia z poskytnutia nepravdivých informácií s ním však predsedníčka kraja Erika Jurinová ukončila spoluprácu.

Košický župan má pripravené alternatívne postupy pre rôzny vývoj obstarávania tak, aby zabezpečil dopravu v kraji, ale aj v nich TIS vidí riziká.

„V Košickom kraji preto stoja pred nezávideniahodnou úlohou – ako zabezpečiť autobusovú dopravu v súlade s existujúcimi pravidlami,“ konštatuje Transparency.

Sídlo Košického samosprávneho kraja. Foto pre N Peter Lázár

2. Súd dal Džunkovi desať rokov za marihuanu, ten sa odvolá

Róbert Džunko si po viac než tisíc dňoch vo väzbe vypočul ďalší rozsudok. Okresný súd v Košiciach mu vymeral desať rokov. A to išiel na spodnú hranicu súčasnej trestnej sadzby.

Pred takmer troma rokmi robila polícia raziu v pivárni U legionárov. U Róberta našli necelých 8 gramov marihuany (na 15 jednorazových dávok) a pol gramu hašiša (tri dávky). Obvinili ho z nedovolenej výroby, držania a obchodovania s omamnými látkami.

Keďže bol ešte v podmienke – za iný drogový delikt dostal v roku 2017 tridsať mesiacov s odkladom na tri roky – skončil vo väzbe.

Prípád 27-ročného Košičana je na Slovensku známy. Pôvodný verdikt súdu z minulého roka ho posielal na 12 a pol roka do väzenia. Tým, ktorí sa snažia o dekriminalizáciu drog, slúžil ako exemplárny prípad neprímeranosti trestných sadzieb na Slovensku – že za marihuanu na osobnú spotrebu sú mladí ľudia trestaní tak prísne ako vrahovia.

Časť poslancov sa v parlamente práve snaží presadiť novelu zákona, ktorá by znížila tvrdé tresty pre užívateľov drog. Novela sa mala týkať rôznych drog v malom množstve, čo sa ukázalo ako jej problém. Koaliční poslanci zo Sme rodina a konzervatívna časť OĽaNO akceptujú zmiernenie postihov len v súvislosti s marihuanou. Preto novelu stiahli a podľa toho ju upravujú.

Róbert Džunko po rozsudku okresného súdu povedal, že znova podá odvolanie. Vec sa teda bude pojednávať na krajskom súde.

3. Starosta Starého Mesta zatvoril a hneď aj otvoril škôlky

Starosta košického Starého Mesta Igor Petrovčík sa rozhodol, že zatvorí šesť materských škôl, ktorých zriaďovateľom je jeho mestská časť. Nepozdávalo sa mu rozhodnutie vlády nechať školy otvorené, keď sa zhoršuje pandemická situácia.

„Odmietam sa podieľať na tejto hre na lockdown bez uzatvorenia škôl,“ napísal krátko po polnoci zo stredy (24. 11.) na štvrtok na svojom facebooku.

Oznámil, že od 29. novembra do 12. decembra budú škôlky uzatvorené „z dôvodu vysokého percenta chorobnosti, ale hlavne z pandemických dôvodov, ktoré sú veľmi vážne“. A všetkým rodičom poďakoval za pochopenie.

Okrem lajkov dostal aj otázky, kam majú dať deti rodičia, ktorí nemôžu pracovať z domu.

„Rodičia sú veľmi nespokojní a pobúrení z tohto rozhodnutia, pretože teraz máme veľmi dobrú dochádzku,“ povedala riaditeľka Materskej školy na Rumanovej ulici Eva Pačaiová. Ani mesto sa svoje škôlky, má ich 54, nechystá zatvárať.

Ministerstvo školstva sa pre denník Korzár vyjadrilo, že starosta (zriaďovateľ) nemá kompetenciu takýmto spôsobom zatvárať celé škôlky, to môže len úrad verejného zdravotníctva.

Igor Petrovčík medzitým rozhodnutie zmenil tak, že škôlky budú otvorené pre deti, ktorých rodičia pracujú v kritickej infraštruktúre alebo im typ práce neumožňuje robiť z domu.

4. Z krajských miest sú najmenej zaočkované Košice

Na vrchole druhej pandemickej vlny v januári tohto roka bolo všetkých pozitívne testovaných Košičanov až o 40 percent menej ako teraz. Povedala to riaditeľka Regionálneho úradu verejného zdravotníctva Zuzana Dietzová na rokovaní krízového štábu mesta.

„Vyše 95 percent všetkých pozitívnych prípadov v Košiciach a okolí tvoria ľudia, ktorí nie sú zaočkovaní,“ zdôraznila Dietzová.

Košice majú percentuálne najviac nezaočkovaných spomedzi všetkých krajských miest. Celková zaočkovanosť v meste dosahovala ku koncu minulého týždňa 47,1 percenta osôb, v okrese Košice-okolie to bolo 38,1 percenta. Rovnako na chvoste medzi krajskými mestami sú Košice aj pri zaočkovanosti ľudí nad 50 rokov.

Najčastejšie sa koronavírus šíri v rodinách, pracovných kolektívoch a školách. Hygienici evidujú dve menšie ohniská nákazy. V Oáze, útulku pre bezdomovcov v Bernátovciach, kde po otestovaní zaznamenali 27 pozitívnych prípadov, a v Zariadení sociálnych služieb v Bidovciach, kde na covid ochorelo 7 ľudí.

5. Michalovčania chcú fanúšikov na tribúnach, nie v nemocniciach

Každý, kto v sobotu (27. 11.) príde do veľkokapacitného očkovačieho centra v Michalovciach na prvú alebo druhú dávku vakcíny, dostane buď lístok na športový zápas, voucher na obed v lokálnych podnikoch, alebo vstup do thermalparku na Zemplínskej šírave.

„Z benefitov si každý môže vybrať podľa vlastných preferencií. Veríme, že záujemcov bude dostatok, aby sa okres Michalovce opäť prebarbil z čiernej farby covidového automatu,“ povedal košický župan Rastislav Trnka.

Benefitmi sú vstupenky na domáce zápasy michalovských hokejistov, futbalistov a hádzanárov, ďalej sto vstupeniek do thermalparku a 620 voucherov na obed do miestnych reštaurácií. Benefity je možné využiť hneď, keď to pandemická situácia dovoľí.

„Verím, že aj lístky ako odmena za zodpovedné rozhodnutie sa stanú lákadlom, ako motivovať ľudí dať sa zaočkovať a pomôžu udržať fanúšikov na tribúnach, nie v nemocniciach,“ za športové kluby informoval Július Kmeč, marketingový manažér MFK Zemplín Michalovce.

6. Záchranári sa sťažujú na agresívnych pacientov

Košickí záchranári majú v súčasnosti denne okolo 350 výjazdov, jedna tretina z nich je ku covidovým pacientom. Väčšinou už majú ťažší priebeh ochorenia, počas transportu do nemocnice potrebujú napojenie na kyslíkové prístroje.

Koronavírus zabíjal aj samotných záchranárov. V druhej vlne pandémie dvaja podľahli covidu-19.

„Teraz máme zaočkovaných 90 percent ľudí,“ hovorí Dušan Kožuško, riaditeľ Záchrannej služby Košice, ktorá pokrýva väčšinu záchranných staníc na východnom Slovensku a časť aj na strednom.

Kožuško by nebol proti povinnému očkovaniu zdravotníckych pracovníkov, ako je to v iných krajinách.

Záchranári, podobne ako lekári na covidových oddeleniach v prvej línii, už istý čas čelia agresívnym pacientom popierajúcim covid, čo ich unavuje a komplikuje im prácu.

Podľa riaditeľa sa záchranári stretávajú s agresivitou pacientov a ich príbuzných takmer denne. Bolo to aj pred pandémiou, no teraz sa intenzita stupňuje.

V auguste bol medializovaný prípad, keď sa pacient po prebudení v sanitke, len čo zastavila v areáli prešovskej nemocnice, náhle začal správať agresívne, pričom kopol záchranára a zlomil mu prst.

7. Poškodený most nemusia zbúrať

Foto . unlp.sk

Most ponad frekventovanú Triedu SNP na košickej Tereze si vyžaduje rekonštrukciu, ale jeho zbúranie nie je nutné a doprava pod ním je bezpečná. Vyplýva to z posudku, ktorý vypracovala Správa ciest Košického samosprávneho kraja.

O posudok požiadala Univerzitná nemocnica L. Pasteura, ktorá most spájajúci jej areály na Tiede SNP a Ipeľskej ulici koncom septembra uzavrela. Jeho technický stav však naďalej umožňuje len prechod chodcov po ňom, nie prejazd alebo parkovanie vozidiel, ako to bolo do septembra.

Základným problémom je nefungujúce odvodnenie a porušenie mostného zvršku. „Tento týždeň sa vypĺňali trhliny asfaltom pozdĺž poškodeného povrchu, aby sme pred zimou zabránili ďalšiemu zatekaniu do vnútra mosta a minimalizovali tak jeho devastáciu,“ povedal generálny riaditeľ UNLP Ján Slávik.

Termín celkovej rekonštrukcie nie je známy. Je závislý od finančných zdrojov vlastníka – ministerstva zdravotníctva.

8. Železnice predávajú areál nemocnice

Železnice Slovenskej republiky sa rozhodli predať areál v Košiciach, v ktorom roky pôsobí Železničná nemocnica s poliklinikou. Evidujú ho ako prebytočný majetok, jeho vyvolávacia cena v elektronickej aukcii je viac než 13 miliónov eur.

Zdravotnícke zariadenie patrí do siete nemocníc Svet zdravia finančnej skupiny Penta. Nájomnú zmluvu so ŽSR majú do septembra 2022. Tomáš Kráľ, hovorca siete, hovorí, že chcú na tomto mieste prevádzkovať železničnú nemocnicu aj naďalej:

„Vnímame jej pevné miesto v sieti poskytovateľov zdravotnej starostlivosti v regióne mesta a so súčasným majiteľom areálu budeme viesť rokovania o možnom predaji,“ povedal pre denník Korzár.

9. Američania ocenili polárnu žiaru fotografa Tomáša Slovinského

Foto Tomáš Slovinský

Americká Univerzitná asociácia pre výskum vesmíru publikovala v stredu (24. 11.) Geovedeckú snímku dňa, ktorej autorom je košický astrofotograf Tomáš Slovinský. Víťazná fotografia pochádza z nórskeho Tromsa, zachytáva mimoriadne jasnú polárnu žiaru nad Nórskym morom.

Rubrika The Earth Science Picture of the Day (v preklade Geovedecká snímka dňa) zdôrazňuje rôznorodé procesy a javy, ktoré formujú našu planétu a naše životy. Snímka s názvom Aurora nad Nórskym morom vznikla 27. októbra skoro ráno. Jasná aurora sa odrážala na vodnej hladine a svojím jasom prežiarila aj mesiac. V strede fotografie je známy asterizmus – Veľký voz zo súhvezdia Veľkej medvedice.

10. Vzniká výskumné centrum mikrobiómu

Vytvoriť prípravok na riešenie nemocničných infekcií, ktoré sa stávajú stále akútnejším problémom najmä pre vysokú úmrtnosť hospitalizovaných pacientov, je prvým cieľom nového vývojového a výskumného centra mikrobiómu Arcobiome. To vzniklo v Košiciach spojením síl vedeckého startupu Perbiotix a Lekárskej fakulty **UPJŠ**.

Centrum bude prenášať výsledky výskumu do reálnych prípravkov a funkčných potravín so zámerom pozitívne ovplyvňovať ľudský mikrobióm. Ten tvorí spoločenstvo mikroorganizmov, ktorými je osídlené ľudské telo, vrátane baktérií, kvasiniek či vírusov a ich génov. Výskum bude financovaný z európskych grantov a súkromných zdrojov.

„Model spojenia súkromného a verejného sektora na vývoj produktov je bežný v západnej Európe, avšak veľmi ojedinelý na Slovensku. Preto sme veľmi radi, že práve **UPJŠ** v Košiciach sa rozhodla byť priekopníkom a umožnila takúto spoluprácu,“ uviedol vedecký riaditeľ Perbiotix Alojz Bomba.

Odporúčame si prečítať:

„Bohužiaľ, pre niektorých kolegov gynekológov je muž len zdroj spermií. A keďže oni sami nemajú dosah na jeho vyšetrowanie a liečbu, automaticky posielajú páry na umelé oplodnenie,“ povedal v rozhovore košický urológ a andrológ Martin Hrivňák. (Denník N)

Cez zahalenú poškodenú budovu v centre Košíc sa prelievali peniaze , dlhy ostali bielym koňom. Nehnutelnosť na Alžbetinej ulici doplatila na finančné machinácie svojich majiteľov. (Aktuality)

Dospelých Rómov učia o histórii, deťom vysvetľujú praktické veci. Divadlo Romathan vzniklo pred tridsiatimi rokmi, v Košiciach štartuje ďalšiu éru v nových priestoroch. (Denník N)

FB status týždňa:

STRATEGICKÝ PARK PRE VÝCHODNÉ SLOVENSKO

Zaviazali sme sa znižovať rozdiely v životnej úrovni medzi regiónmi. Aby sa tu oplatilo pracovať, podnikať a žiť. Ďalšie z opatrení, ktoré k tomuto cieľu prispievajú, je vybudovanie strategického priemyselného parku vo Valalíkoch na východe Slovenska. Ide o historický moment, takýto veľký projekt sme na Slovensku ešte nemali. Manažment projektu bude mať na starosti štátna firma MH Invest II, ktorú vedie náš odborník Ladislav Matejka.

Jedným z dopracov pre košickú župu je monnetiálne EuroBus. Foto TASR

Autor: Dušan Karolyi, Dušan Karolyi

Tehotná primárka: Keď máte pacientov ročník 1990 a 1940 a jeden voľný stroj, selekcia tam je

28. 11. 2021, 12:24, Zdroj: dennikn.sk, Vydavateľ: N Press, Autor: Veronika Folentová, Sentiment: Negatívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 315 907 GRP; 7,02 OTS; 0,07 AVE; 1849 Eur

Ludmila Babejová Lineková vedie nemocničné oddelenia vnútorného lekárstva v Spišskej Novej Vsi. Je v šiestom mesiaci, ďalej pracuje s covid pacientmi a s úsmevom hovorí, že aj ona je dôkazom, že očkovanie nespôsobuje neplodnosť.

Ludmila Babejová Lineková vedie covid oddelenie v Spišskej Novej Vsi. Nemocnica patrí do siete Svet zdravia skupiny Penta. Primárka Lineková je v šiestom mesiaci tehotenstva. Vo svojom statuse na Facebooku vyzýva ľudí, aby sa dali zaočkovať. Na oddelení majú 81 percent nezaočkovaných, na ventilácii mali aj pacienta narodeného v roku 1990.

V rozhovore hovorí:

či sa nebála ako tehotná pracovať na covidovom oddelení,

ako zvládajú, že musia vyberať, kto sa dostane na ventiláciu,

ako funguje ich covidová ambulancia a ako pomáhajú obvodným lekárom, keď majú pochybnosti o očkovaní,

o obave, že jej mladí kolegovia odídu pracovať do zahraničia.

Ako vyzerá situácia u vás v nemocnici a na oddelení?

Je taká istá ako všade na Slovensku. Skutočne je taká, ako ju vykresľujú médiá v televízii. Prijímame, čo sa dá a kto sa už kapacitne nezmesť, toho sa snažíme liečiť ambulantne a reprofilizujeme viac a viac lôžok. Takmer celá nemocnica je reprofilizovaná, biela medicína by sa dala robiť už iba na jednej polovici oddelenia, všetko sme už prerobili na covidové lôžka.

Necovidoví pacienti sú teraz kde?

Všetkých, pri ktorých sa to dá, sa snažíme liečiť ambulantne. Naše interné oddelenie sme spojili s neurologickým a prakticky všetkých lekárov internistov som stiahla na covid. O našich necovidových pacientov sa starajú neurológovia pod naším dozorom a vedením. Všetko sa tlačí na jedno oddelenie. Akútna chirurgia zatiaľ existuje, ale ak bude treba, budeme musieť ešte aj chirurgiu tlačiť na to jedno miesto a budeme reprofilizovať aj chirurgické lôžka.

Koľko máte pacientov?

Máme reprofilizované celé interné oddelenie, kde máme 35 lôžok, všetky kyslíkové. Máme oddelenie dlhodobo chorých, to patrí tiež pod interné, kde je 25 lôžok, z toho 13 je kyslíkových. Ostáva ešte chirurgia, ale tá nemá všetky lôžka kyslíkové. Znamenalo by to, že by sme tam museli fungovať s kyslíkovými bombami, čo je dosť obtiažne. Nechávame si to ako poslednú možnosť. Teraz máme zreprofilizovaných asi 60 lôžok. Nevie, či to bude stačiť, lebo sa nestaráme iba o našich pacientov zo Spišskej Novej Vsi, oslovuje nás aj Poprad, Košice, Prešov. Pomáhame si. Kto má miesto, tam pacient ide.

Viac pacientov prijímate od iných ako posielate svojich do iných nemocníc?

Áno. Svojich pacientov si všetkých dokážeme liečiť sami. Vo veľkých fakultných nemocniciach je pacientov oveľa viac, tak sa im snažíme pomôcť.

Ako vyzerajú vaše služby?

V druhej vlne sme to dosť vycibrili, aby sme vedeli čo najviac pacientov liečiť ambulantne. Zriadili sme si covidovú ambulanciu. Máme denné prírastky okolo dvesto ľudí. Z tých dvesto ľudí asi 25 percent príde do covidovej ambulancie. Denne tak ošetríme asi 40 ľudí a rozdelíme ich. Tých, čo majú kyslíkovú nedostatočnosť, prijímame automaticky. Tým, čo sú hraniční, sme schopní podávať do istej miery liečbu ambulantne. Zároveň si ich sledujeme špeciálnymi aj imunologickými odbermi. Zaradíme si ich podľa typov a pozývame ich na kontroly. Monitorujeme ich aj cez víkendy. Takto sa vieme vyhnúť návalu príjmov.

Koľko máte bežne príjmov za deň?

Šesť až sedem ľudí prijímame aj napriek tomu, že ich ambulantne monitorujeme, chodia na kontroly, liečbu a dostanú monoklonálne protilátky. To je dosť. Všetci pacienti u nás vyžadujú kyslíkovú podporu. Žiadne oddelenie si nedovolí „luxus“, že by prijalo pacienta, ktorý nevyžaduje kyslík. Problém je, že veľa pacientov prejde z inhalácie normálneho kyslíka do vysokoprietokového kyslíka a potom na umelú pľúcnu ventiláciu. Lôžka na ventiláciách musíme zháňať, máme koordinačné číslo, kam voláme a hľadáme nemocnice, kde by ešte mohlo byť miesto. Už ich je veľmi málo.

Máte ventilácie úplne plné?

Áno. Máme šesť lôžok s ventiláciou a päť je obsadených. Šieste sa drží ako transportné lôžko. Každá nemocnica by si mala držať jedno miesto voľné pre transport. Minule sme mladú pacientku, bola ročník 1971, intubovali a zrazu nebola schopná transportu. Záchranárske ventilátory nie sú také výkonné ako nemocničné. Prístroj by to neutiahol a transport by neprežila. Preto jedno lôžko musí byť rezervované pre takéhoto pacienta.

V druhej vlne zomrel na ventilácii každý druhý pacient. Dnes niektoré nemocnice hovoria, že zomrie ešte viac ľudí. Ako je to u vás?

Áno, úmrtnosť je určite vyššia. V druhej vlne sa covid správal predvídateľne, až sme sa vo februári smiali, že sa k nám budú Taliani chodiť učiť medicínu. Vedeli sme, že bude mať začiatočnú fázu, potom fázu akcelerácie, progresie a po desiatich dňoch bude rekonvalescencia. Ak pacient zvládne desať dní a nenastane zásadná komplikácia, prežije. Pri delte je to nepredvídateľné, aj po desiatich dňoch pacienti majú v nosohltane strašne vysokú vírusovú nálož. Dôvod je, že delta je infekčnejšia. Aj po desiatich dňoch majú vysoké replikačné čísla a nedarí sa nám pacientov stabilizovať.

Potrebujú teda ventiláciu častejšie ako v druhej vlne?

S pani primárkou z ARO sme si robili prieskum a zistili sme, že každý šiesty prijatý človek končí, alebo by mal končiť na ventilácii. Delta je podstatne agresívnejšia, aj keď štúdie hovoria, že sa nezdá byť agresívnejšia, len vyžaduje viac hospitalizácií. U nás sa zatiaľ správa agresívnejšie a tým je to smutnejšie, že postihuje oveľa nižšie ročníky ako v druhej vlne. U nás zatiaľ ventiláciu pri delte prežil jeden pacient. Jeden, predtým úplne zdravý, na nič neliečený športovec a vitálny päťdesiatnik, ten to prežil. Ostatní zatiaľ zomreli.

Koľko ste ich mali?

Na ventilácii sme mali dvadsať možno už 25 pacientov. Donedávna mali stopercentnú mortalitu. Mám pocit, že liečba, okrem monoklonálnych protilátok, nezaberá.

Okrem protilátok ste liečbu nejako zmenili?

Komunikujeme navzájom s väčšími pracoviskami. Dávame to, čo všade. Do intuitívnej medicíny by som nešla. Ľudia ešte stále prichádzajú na ivermektíne. Nemá to žiaden efekt. My to vieme a potom to zistia aj oni. Ideme podľa našich odporúčaní. Ale čo fungovalo v druhej vlne, sa javí, že teraz nefunguje. Čakáme na nové antivirotikum, uvidíme, čo to urobí. Jediné, čo sa zdá, že funguje, sú monoklonálne protilátky a aj tie musia byť podané na začiatku. Je to drahé, ale zachráni to život.

Aká je veková skladba pacientov?

Väčšinou päťdesiatnici-šesťdesiatnici, ďalšia skupina sú ročníky 1970, máme aj pacientov narodených v roku 1980 a máme na ventilácii aj pacienta narodeného v rok 1990. Máme aj starkých, ale tí väčšinou prichádzajú zaočkovaní, to je dobre a majú priebeh podstatne lepší. U zaočkovaného vidíme nízku vírusovú nálož v nose, menej komplikácií počas hospitalizácie. Prepúšťame viac starších ľudí, ak sú zaočkovaní, ako mladých. Chceli sme si na začiatku tejto vlny urobiť prototyp covidového pacienta, lebo v druhej platilo – obézny, mladý len raritne, mal cukrovku. Teraz nás to skutočne desí, keď vidíme štyridsaťročného futbalistu, ktorý nikdy nefajčil, a máme čo robiť, aby sme jeho stav zvládli.

Teraz prichádzajú ľudia, ktorí o sebe hovorili, že sú mladí, zdraví a nepotrebujú vakcínu?

Presne tak. Dôvod je, že vírusová nálož pri nezaočkovanom človeku je oveľa vyššia.

Napísali ste na sociálnu sieť status, ktorý zdieľalo veľa ľudí. Tam ste zverejnili aj to, že ste tehotná a pracujete na covidovom oddelení. Tiež tam bolo, že máte 81 percent pacientov neočkovaných a na ventilácii je sto percent neočkovaných. Platí to?

Áno. Toto zatiaľ úplne platí. Tento týždeň to bolo dokonca 85 percent a sto percent na ventilácii. Status vznikol, lebo sa ľudí často pýtam, aký mali dôvod nedať sa zaočkovať. Drvivá väčšina povie, že sa báli na základe nejakého statusu politika, novinára, nejakej autority. Často za to tí ľudia ani nemôžu, mali taký veľký strach z vakcíny, lebo nevideli fakty, ktoré hovorili medicínske autority.

Foto – archív Ľudmila Babejová Lineková

Asi k tomu prispievalo aj to, že niektorí lekári neodporúčali očkovanie. Stretávate sa s tým, že prichádzajú ľudia, ktorým neodporučil očkovanie lekár?

Áno. Na začiatku sme sa s tým stretávali, ale potom sme ako nemocnica zorganizovali stretnutie s lekármi v našom regióne. Povedali sme si, ako komunikovať s pacientom a ak majú pochybnosti, nech ho pošlú k nám do ambulancie. Dôvodov, prečo sa človek nemôže zaočkovať, je veľmi málo. Ľudia začali chodiť a pýtali sa u nás v ambulancii na očkovanie. Myslím si, že zopár z nich sme aj takto zachránili, musíte dookola vysvetľovať. Chcú od nás garanciu, pýtajú sa, či im dáme našu pečiatku na to, že nebudú mať žiadne

komplikácie. Zaočkovali sme tisícky ľudí v Spišskej Novej Vsi a komplikácií po očkovaní bolo minimum. Radšej budeme ochotne vysvetľovať ako potom liečiť.

Lekári hovoria, že sa stupňuje agresivita pacientov. Aj vy sa s tým stretávate?

Áno, ale veľmi rýchlo si vieme urobiť poriadok. Pacient prichádza, keď skutočne cíti, že mu niečo je. Niektorí majú svoje názory, vysmievať sa a sú arogantní. Veľmi rýchlo im vysvetlíme, kto je náš spoločný nepriateľ. V ambulancii sa ľudia vidia navzájom, vidia vedľa seba horší stav, vnímajú to trochu inak. Vidieť to skôr na sociálnych sieťach, aj mne často ľudia píšu, čo to trepem, aká firma ma platí. Ale ja nevidím inú cestu, nemôžeme byť ticho, je potrebné šíriť reálne príbehy z nemocnice. Covid si sám robí dosť zlú reklamu a na konci tejto vlny bude všetkým jasné, kto mal pravdu, len je to za cenu obrovského množstva úmrtí. Preto my, ktorí reálne liečime ľudí na covid, by sme nemali byť ticho. Mali by sme zverejňovať konkrétne situácie z nemocnice. Sú ľudia, ktorí odmietali očkovanie a potom chcú písať do novin a robiť svedectvá, ako sa hlboko mýlili.

Vy ste statusom zaujali aj preto, že robíte na covidovom oddelení a ste tehotná. Aké to je? Nebojíte sa?

Otehotnela som potom, ako som sa dala zaočkovať. Chceli sme s manželom bábätko, ale nevedeli sme, ako to bude s vakcináciou, tak sme sa smiali, že to asi zabalíme, a dala som sa zaočkovať. Keď som po druhej vlne zistila, že som tehotná, bola som veľmi šťastná. Po prvé to ukazuje, že očkovanie skutočne nespôsobuje neplodnosť. Stále hovorím, že poznám svojho nepriateľa, viem, ako s ním bojovať a ako sa pred ním chrániť. Nedovolím si ísť na oddelenie bez respirátora a bez ochranného štítu a plášťa. Viac ohrozené sú učiteľky, predavačky alebo kolegyně na čistom oddelení, lebo tam môžu mať falošný pocit bezpečia, že sa s covidom nestretnú. Delta je úplne všade a rovnaké šance na nakazenie má každý. Ja sa chránim a vediem celý tím lekárov. Ak by niekto vypadol, chýbal by. Išli sme do toho spolu, tak spolu aj túto vlnu dobojujeme. Jediné, čo cítim, je, že som viac unavená. Keď prídem z nemocnice domov, len si ľahnem a nechám sa obsluhovať deťmi a manželom.

Nebál sa váš manžel?

Pozná ma, máme už dve deti, pri oboch som robila do konca, kým som vládala, do 35. týždňa. Kto ma pozná, vie, aký by som musela mať veľký dôvod, aby som odišla a nechala v tom kolegov samých. Telo si povie, čo potrebuje. Moje telo zatiaľ okrem toho, že veľmi príberám, nehovorí nič. Všetko je v poriadku, dnes som akurát bola na ultrazvuku. Nikto sa už koronavírusu na oddelení nebojí, lebo všetci sme covid v druhej vlne prekonali a všetci sme zaočkovaní dvoma alebo tromi dávkami. Ja si po svoju tretiu dávku pôjdem na budúci týždeň. Na oddelení sa momentálne bojí iných vírusov ako koronavírusu.

Ste teraz v šiestom mesiaci?

Áno, končím šiesty mesiac.

Prečítajte si

Infektológ: Príbuzní sa boja prísť rozlúčiť so zomierajúcim na covid, boja sa posledného kontaktu aj nákazy

Ako fyzicky zvládnete prácu v ochrannom overale?

Mám perfektných kolegov – sme mladý a veľmi nadšený tím. Radi sme v kontakte s pacientom, radi zavádzame novinky. Keď sa to rozbiehalo, skúšali sme, že by miesto mňa šiel na covid niekto zo starších kolegov, no potom sme si povedali, že to asi nebude dobré. Mala som odrobenú druhú vlnu, okolo osemsto pacientov, vedela som, čo robiť. Dohodli sme sa, že urobím vizitu a kolegovia mi potom všetko referujú. Nie som až taká hrdinka ako oni, že by som tam bola 12 hodín vkuse v skafandri. Dve hodinky som tam, zvyšok si pacientov preberáme osobne alebo po telefóne. Vyškolila som ich, sú samostatní a majú cit na covidového pacienta. Minulý rok som prijímala osem absolventov – vyrástli tak, že robia samostatne a perfektne. Keď vás drží tím, zvládnete všetko. Bolo by to nefér, odísť teraz od pacientov, drvivá väčšina je v tejto situácii, lebo naletela alebo uverila správam, ktoré sa nezakladali na pravde.

Ako to vnímate, keď vidíte politikov, napríklad Roberta Fica, ktorý tvrdil, že aj krajiny, kde je 80-percentná zaočkovanosť, majú plné nemocnice rovnako ako my, alebo keď vidíte niektorých vedcov alebo lekárov, ktorí broja proti očkovaniu?

Skutoční veľikáni vo vakcinácii, teda krajiny ako je Portugalsko, Španielsko, Dánsko, Británia majú skutočne vysoké prírastky infikovaných, ale ľudia nie sú v nemocniciach. Tieto štáty zavádzajú lockdowny, aby natiahli čas, aby si mohli rizikovať časť populácie zaočkovať treťou dávkou. Koronavírusová imunita po vakcinácii sa nezdá byť stabilná a dlhodobá. Treba sa preočkovať. My máme v nemocniciach drvivú väčšinu neočkovaných. Do ambulancie príde aj očkovaný pacient, lebo sú vydesení. Ale čísla a odbery sú dobré, robíme im aj CT pľúc, nemajú postihnutie, po troch dňoch teplôt to zvládajú perfektne.

Keď to ľudia posledné týždne a mesiace čítajú, prečo sa nedajú zaočkovať?

Dnes som bola v obchode po sviečky na adventný veniec. Jedna pani rozprávala predavačke, že sa nedala zaočkovať, lebo tomu neverila. Dostala covid a dali jej protilátky, takže to brala, akoby bola zaočkovaná. Má pravdu, sú to protilátky, ktoré by sa jej vytvorili po

vakcíne, ale dostala dvojtisícovú liečbu a je spokojná. Keď im dávame protilátky, vysvetľujeme, že budú mať zrejme dobrý priebeh, ale nie preto, že by mali nejakú super imunitu. Je to tým, že im dávame protilátky. Svedectiev ešte stále nie je dosť veľa. Nie každý má v rodine niekoho mladého, kto mal covid. Čím viac zla sa bude diať v mladších ročníkoch, tým viac sa bude šíriť osвета. A mladých bude zomierať viac, lebo vidíme fankluby antivaxerov. Múdry človek sa poučí z chýb iných a hlúpy sa poučí zo svojich.

Aj keby sa zaočkovali, potrvá niekoľko týždňov, kým sa im vyvinie imunita.

Túto vlnu to už nejakú veľmi neovplyvní, zdravotníctvo to položí, lebo neexistuje, aby sme deväťtisícové prírastky ustáli s našimi možnosťami. Sú nemocnice, ktoré nefungujú na centrálnych rozvodoch kyslíka, ale na kyslíkových bombách, čo je hrozné. Bomby musia meniť trikrát do dňa, aby pacienta udýchali. Zdravotníctvo sa podľa mňa položí na kolená a pred ďalšou vlnou je potrebné, aby sa čo najviac ľudí dalo zaočkovať. Covid si už robí veľmi zlú reklamu a myslím si, že po tejto vlnu sa nájde viac ľudí, ktorí sa dajú zaočkovať, lebo každý bude mať niekoho vo svojom okolí, kto bol chorý, mal ťažký priebeh alebo zomrel.

Nebojíte sa, že mnoho vašich kolegov to psychicky nezvládne a odíde?

Toho sa desím najviac. Mňa ako primárku neodrádza ani to množstvo pacientov, ale keď vidím v očiach kolegov, že sú bezradní a nevládzu. Sú to všetko mladí ľudia a skutočne majú možnosti odísť do zahraničia. Môže sa to stať a je to len na nás, vedúcich pracovníkoch, aby sme ich motivovali. Ja im stále rozprávam, mali sme vízie v rámci oddelenia a naozaj ich naplníme, len to nevzdávajme. Desím sa, že mi odíde a že nebudem mať s kým robiť a ostanem sama ako kôl v plote.

Majú vaši kolegovia nejakú psychickú podporu?

Vytvorili sme si taký interný humor. Paradoxne, keď idem na covid, teším sa tam, lebo sa vieme zasmiať na vlastných vtípoch, na všetkých statusoch, čo čítame. Minule sa v jednej skupine pýtali, aké sú najlepšie bylinky na covid, tak sme sa smiali, že chryzantémy. Vieme sa smiať aj spolu plakať, to je tiež dôležité. Nie každý má rovnaké emočné nastavenie, vieme sa navzájom podporiť, a keď vidím, že má niekto dosť, pošlem ho oddýchnuť si, dám mu dovolenku, zvyšok tímu to chvíľu potiahne. Musím na nich citlivo. Sú veľmi unavení. Sú to mladí ľudia, ktorí rok pracujú, mali si užívať prvé výplaty, cestovať, ale miesto toho sú od nevidím do nevidím v práci v skafandri a vidia smrť mladých ľudí v priamom prenose. Nie je to „sranda“.

Ostanú robiť medicínu?

Dúfam. Po mojom statuse sa smiali, že tiež napíšu taký status a tiež budú robiť influencerov. Sme malé oddelenie, ale máme nádherné plány a vízie, ako oddelenie zveľadiť, a chceme byť centrom domácej parenterálnej výživy. Lekárov som motivovala, že budú zavádzať špeciálne dlhodobé katétre. Snáď ich to udrží a keď sa covid skončí, začneme robiť krásnu, čistú medicínu, to, prečo si ju vybrali.

Mnoho ľudí je už v tejto vlnu nahnevaných. Niektorí očkovani vyzývajú, aby si neočkovaní liečbu platili, alebo aby na ventilácii mali prednosť. Ako to vnímate?

Cena jednej infúzie monoklonálnych protilátok je vyššia ako cena celej hospitalizácie covidového pacienta. Kým sa táto vlna tak nerozbehla, tak som si hovorila, že všetci by si mali zaplatiť hospitalizáciu, ale je to hlúposť. Rozprávam sa s tými ľuďmi, nie sú medicínsky vzdelaní a majú obrovský strach zo všetkého, z vakcíny, z covidu. Neskoro sme zakročili proti ľuďom, ktorí šíri hoaxy a rozšírilo sa to. Teraz som viac tolerantná, lebo drvivá väčšina nie sú antivaxeri, čo boli počas 17. novembra na námestí. Sú to vystrašení ľudia, ktorí si prečítali statusy a báli sa. Bolo by nefér dať im to takto pocítiť. Dobré by bolo povinné očkovanie. Niektorí ľudia sa boja a druhá skupina si povedala, že sa o seba starajú, a zaočkovať sa nedajú. Ale ak by to bolo povinné, uľahčilo by im to rozhodnutie. Budú frajeri až do konca, len ich k tomu donútil štát. K tomuto by som sa priklonila. Minimálne pre rizikové skupiny. Zdravotníci všetci, rovnako pracovníci v domovoch sociálnych služieb, policajti, vojaci, učitelia a 60+ všetci.

Viacerí lekári opisujú, že najťažšie je pre nich okrem obrovskej únavy to, že už nemajú možnosť poskytnúť starostlivosť všetkým. Ventilácií je obmedzený počet a musia sa rozhodovať, kto je najperspektívnejší. Čo je na tejto pandémie najhoršie pre vás?

To isté. Internista je vo všeobecnosti známy tým, že je zhovievavý ku všetkým. Ak bol 85-ročný pacient aktívny, mal u nás šancu na rozšírenú resuscitačnú starostlivosť. Fungoval, bol sebestačný, tak má šancu. Ak nebola pandémia. Teraz si to nemôžeme dovoliť, keď máte pacientov ročník 1990 a 1940 a jeden voľný stroj, selekcia tam je. Je to hrozné, lebo obaja majú právo na život a na liečbu, ale kde, keď nie je miesto? Je to najťažšie rozhodnutie každého lekára. A keď to má urobiť mladý lekár, je to hrozné, ale musí to ustáť. Nikdy som nedala úplný zákaz návštev príbuzných.

Ak sme sa u pacienta rozhodli liečbu už nerozširovať, pozveme príbuzných, zabezpečíme kňaza, máme tablety. Snažíme sa im to aspoň takto uľahčiť, lebo je to strašné. Jasné, mladý človek musí ísť na stroj, lebo človek v tridsiatke má život pred sebou, ale strašné je to, že osemdesiatnici si často predstavujú svoju smrť inak – doma, vo svojej posteli, s rodinou a zrazu sú niekde sami, kde sme my v bielych mundúroch, v ktorých nám poriadne ani nevidia do tváre. Zomierajú až v smrteľnej úzkosti. Pomôže im, keď dvoch, troch príbuzných poobliekame a umožníme im to aj každý deň, aby s nimi boli a držali ich za ruku. Aby prišiel aj kňaz a aby si aspoň čiastočne zabezpečili to svoje posledné želanie.

Ludmila Babejová Lineková

Primárka oddelenia vnútorného lekárstva, dnes fungujúceho ako covid oddelenie v nemocnici v Spišskej Novej Vsi. Vyštudovala Lekársku fakultu **UPJŠ** v Košiciach. Pracovala ako sekundárny lekár a školský asistent na Klinike hematológie a onkohematológie v Košiciach. Od júna 2011 pracovala na Internom oddelení v Nemocnici Poprad. Špecializáciu z vnútorného lekárstva vykonala v novembri 2018. Momentálne je zaradená do odboru Hematológia a transfuziológia na Jesseniovej LF v Martine.

Foto – archív Ludmila Babejová Lineková

Autor: Veronika Folentová

Lekárom nehrozí postih za rozhodnutie, koho zachráni a koho nie, tvrdí právnik [✉](#)

📅 27. 11. 2021, 9:50, Zdroj: [tvnoviny.sk](#) [✉](#), Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 266 207 GRP; 5,92 OTS; 0,06 AVE; 1652 Eur

Podľa právnika by malo byť zohľadnené aj očkovanie.

Ilustračné foto. Foto: FOTO TASR - Henrich Mišovič

Lekárom nehrozí právny postih pri rozhodovaní, ktorého pacienta pripoja na umelú pľúcnu ventiláciu. Zhodujú sa na tom advokáti, pričom poukazujú na usmernenie ministerstva zdravotníctva, ktoré slúži na indikáciu pacientov na intenzívnu, konzervatívnu a paliatívnu starostlivosť. Vysvetlili, že postup lekára podľa usmernenia nemôže byť protiprávny.

"V práve platí zásada, že nemôžem byť postihovaný za nesplnenie povinnosti, ktorej splnenie nebolo objektívne možné. V prípade teda, že lekár rozhodujúci v triáži opiera svoje rozhodnutie o správne medicínske, etické a právne kritériá, tak za toto rozhodnutie nemôže byť braný na zodpovednosť," vysvetlil Ivan Humeník z advokátskej kancelárie h&h PARTNERS. Zdôraznil, že lekár sa pri uprednostňovaní nerozhoduje podľa sympatií, ale berie do úvahy viaceré okolnosti.

Zdravotníci musia poskytovať starostlivosť v súlade s právnymi predpismi, dostupnými poznatkami lekárskeho a biomedicínskymi vedami a s prihliadnutím na vybavenie zdravotníckeho zariadenia, ozrejmil lekár a advokát zo spoločnosti Kinstellar Peter Kováč. "To znamená, že ak nie je možné poskytnúť pacientovi intenzívnu starostlivosť, a to ani presunom do iného zariadenia, treba mu poskytnúť najlepšiu starostlivosť, aké je dostupná a primeraná jeho zdravotnému stavu," spresnil.

Za nedostatok spomínaného usmernenia považuje nezohľadnenie očkovacieho statusu pacientov: "Keďže je známe, že títo pacienti majú lepšiu prognózu."

Nemocnice by podľa Humeníka mali mať stanovené i vlastné postupy, na základe ktorých sa lekári majú rozhodovať. "V opačnom prípade sú lekári vystavení stresu a v rozhodnutiach nemusia byť konzistentní a istí, čo následne môže vyvolávať neistotu u pacientov a vo verejnosti," doplnil právnik.

Zavedenie odporúčaní a pravidiel navigujúcich zdravotníka v takýchto situáciách môže byť prevenciou prežívania morálneho distresu, myslí si psychologička Andrea Madarasová Gecková z Fakulty sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského v Bratislave a Ústavu psychológie, zdravia a metodológie výskumu na Lekárskej fakulte **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**.

Čítajte tiež: Koho zachráni a koho nechajú zomrieť? Pomôcť lekárom s ťažkou dilemou má manuál. Pozrite si ho

"Morálny distres je nepríjemné prežívanie, ktoré vzniká v situácii, keď nemôžeme konať v súlade so svojím presvedčením o morálne správnom konaní pre inštitucionálne alebo iné prekážky," priblížila. Časté či intenzívne prežívanie morálneho distresu podľa nej vedie k rozvoju symptómov vyhorenia, poruchám duševného zdravia, ale najmä demotivuje výkon k povolaniu. "Čo súvisí s rizikom straty nedostatkovej kvalifikovanej pracovnej sily," zdôraznila.

Autor: kissova

Pri rozhodovaní o pripojení na ventiláciu lekárom postih nehrozí, zhodli sa advokáti

27. 11. 2021, 10:35, Zdroj: ta3.com, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 197 875 GRP: 4,40 OTS: 0,04 AVE: 1217 Eur

Do úvahy berú viaceré okolnosti

"V práve platí zásada, že nemôžem byť postihovaný za nesplnenie povinnosti, ktorej splnenie nebolo objektívne možné. V prípade teda, že lekár rozhodujúci v triáži opiera svoje rozhodnutie o správne medicínske, etické a právne kritériá, tak za toto rozhodnutie nemôže byť braný na zodpovednosť," vysvetlil Ivan Humeník z advokátskej kancelárie h&h PARTNERS. Zdôraznil, že lekár sa pri uprednostňovaní nerozhoduje podľa sympatií, ale berie do úvahy viaceré okolnosti.

Zdravotníci musia poskytovať starostlivosť v súlade s právnymi predpismi, dostupnými poznatkami lekárskej vied a biomedicínskymi vedami a s prihliadnutím na vybavenie zdravotníckeho zariadenia, ozrejmil lekár a advokát zo spoločnosti Kinstellar Peter Kováč. "To znamená, že ak nie je možné poskytnúť pacientovi intenzívnu starostlivosť, a to ani presunom do iného zariadenia, treba mu poskytnúť najlepšiu starostlivosť, aká je dostupná a primeraná jeho zdravotnému stavu," spresnil.

Za nedostatok spomínaného usmernenia považuje nezohľadnenie očkovacieho statusu pacientov: "Keďže je známe, že títo pacienti majú lepšiu prognózu."

Nemocnice by podľa Humeníka mali mať stanovené i vlastné postupy, na základe ktorých sa lekári majú rozhodovať. "V opačnom prípade sú lekári vystavení stresu a v rozhodnutiach nemusia byť konzistentní a istí, čo následne môže vyvolávať neistotu u pacientov a vo verejnosti," doplnil právnik.

Odporúčania môžu byť prevenciou stresu

Zavedenie odporúčaní a pravidiel navigujúcich zdravotníka v takýchto situáciách môže byť prevenciou prežívania morálneho distresu, myslí si psychologička Andrea Madarasová Gecková z Fakulty sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského v Bratislave a Ústavu psychológie, zdravia a metodológie výskumu na Lekárskej fakulte **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**.

"Morálny distres je nepríjemné prežívanie, ktoré vzniká v situácii, keď nemôžeme konať v súlade so svojím presvedčením o morálne správnom konaní pre inštitucionálne alebo iné prekážky," priblížila. Časté či intenzívne prežívanie morálneho distresu podľa nej vedie k rozvoju symptómov vyhorenia, poruchám duševného zdravia, ale najmä demotivuje výkon k povolaniu. "Čo súvisí s rizikom straty nedostatkovej kvalifikovanej pracovnej sily," zdôraznila.

Autor: TA3.COM | TELEVÍZIA TA3

Nové výskumné centrum v Košiciach združuje odborníkov na mikrobióm ✉

📅 26. 11. 2021, 14:26, Zdroj: teras.sk 📄, Autor: TASR, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ
Dosah: 48 050 GRP: 1,07 OTS: 0,01 AVE: 945 Eur

Prvým spoločným výskumným cieľom je vytvoriť prípravok, ktorý pomôže riešiť problém nemocničných infekcií.

Košice 26. novembra (TASR) – V Košiciach vzniklo vývojové a výskumné centrum mikrobiómu ARCOBIOME, pri ktorom spojili sily verejná a súkromná sféra. Vedecký startup Perbiotix a Lekárska fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (LF **UPJŠ**) chcú svojou aktivitou pretaviť výsledky laboratórneho výskumu do reálnej pomoci pacientom. TASR o tom za projekt informovala Lenka Kollerová.

Centrum bude prenášať výsledky výskumu a vývoja do reálnych prípravkov a funkčných potravín s cieľom pozitívne ovplyvňovať ľudský mikrobióm. Ten tvorí spoločenstvo mikroorganizmov, ktorými je osídlené ľudské telo, vrátane baktérií, kvasiniek či vírusov a ich génov. Výskum bude financovaný z európskych grantov a súkromných zdrojov.

"Model spojenia súkromného a verejného sektora na vývoj produktov je bežný v západnej Európe, avšak veľmi ojedinelý na Slovensku. Preto sme veľmi radi, že práve **UPJŠ** v Košiciach sa rozhodla byť priekopníkom a umožnila takúto spoluprácu," uviedol vedecký riaditeľ Perbiotix Alojz Bomba.

Košice sú centrom výskumu mikrobiómu už viac ako 20 rokov, konala sa tam aj prvá a najväčšia medzinárodná vedecká konferencia o probiotikách a črevnom mikrobióme. Do výskumu sú zapojené LF **UPJŠ**, Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie (UVLF) a od októbra tohto roka aj medicínske výskumné centrum MediPark pri LF **UPJŠ**.

"Implementácia výsledkov výskumu do reálneho života je ťažká a dlhá cesta, preto vznikla táto spolupráca, aby sa výsledky výskumu v podobe konkrétneho produktu dostali k ľuďom," konštatoval riaditeľ výskumného centra MediPark Ján Fedačko.

Prvým spoločným výskumným cieľom je vytvoriť prípravok, ktorý pomôže riešiť problém nemocničných infekcií. Tie sa stávajú stále akútnejším problémom najmä pre vysokú úmrtnosť hospitalizovaných pacientov. Riešenie vidia vedci v preventívnom opatrení u ohrozených pacientov tak, aby k infekcii vôbec nedošlo alebo sa výrazne zmiernil jej priebeh. Prospešné mikroorganizmy majú potenciál vytvoriť štít a tak ochrániť pacienta pred infekciou nebezpečnými baktériami.

Zámerom je vyvíjať prípravky na ciele moduláciu mikrobiómu aj pri iných závažných chronických ochoreniach. Prvé prípravky budú cieľiť na mikrobióm ľudí s depresiami a úzkosťami. Prostredníctvom konzorcií probiotických mikroorganizmov budú tiež pomáhať ľuďom s vysokým cholesterolom či histamínovou intoleranciou, pre ktorých aktuálne žiadne účinné probiotické prípravky neexistujú. Cieľom je vytvoriť funkčné a klinicky overené prípravky, ktoré budú fungovať ako prevencia a doplnková liečba pri rôznych ochoreniach, informovala Kollerová.

Autori projektu sa rozhodli zorganizovať ďalší ročník medzinárodnej konferencie o probiotikách, prebiotikách a črevnom mikrobióme prvýkrát v Bratislave. Konať sa bude budúci rok v júni.

Autor: TASR

Advokáti: Lekárom nehrozí postih za výber pacienta na pľúcnu ventiláciu

27. 11. 2021, 11:09, Zdroj: [teraz.sk](https://www.teraz.sk), Autor: TASR, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 48 050 GRP: 1,07 OTS: 0,01 AVE: 945 Eur

Lekár sa pri uprednostňovaní nerozhoduje podľa sympatií, ale berie do úvahy viaceré okolnosti.

Bratislava 27. novembra (TASR) - Lekárom nehrozí právny postih pri rozhodovaní, ktorého pacienta pripoja na umelú pľúcnu ventiláciu. Zhodujú sa na tom advokáti, pričom poukazujú na usmernenie ministerstva zdravotníctva, ktoré slúži na indikáciu pacientov na intenzívnu, konzervatívnu a paliatívnu starostlivosť. Vysvetlili, že postup lekára podľa usmernenia nemôže byť protiprávny.

"V práve platí zásada, že nemôžem byť postihovaný za nesplnenie povinnosti, ktorej splnenie nebolo objektívne možné. V prípade teda, že lekár rozhodujúci v triáži opiera svoje rozhodnutie o správne medicínske, etické a právne kritériá, tak za toto rozhodnutie nemôže byť braný na zodpovednosť," vysvetlil Ivan Humeník z advokátskej kancelárie h&h PARTNERS. Zdôraznil, že lekár sa pri uprednostňovaní nerozhoduje podľa sympatií, ale berie do úvahy viaceré okolnosti.

Zdravotníci musia poskytovať starostlivosť v súlade s právnymi predpismi, dostupnými poznatkami lekárskej vied a biomedicínskymi vedami a s prihliadnutím na vybavenie zdravotníckeho zariadenia, ozrejmil lekár a advokát zo spoločnosti Kinstellar Peter Kováč. "To znamená, že ak nie je možné poskytnúť pacientovi intenzívnu starostlivosť, a to ani presunom do iného zariadenia, treba mu poskytnúť najlepšiu starostlivosť, aké je dostupná a primeraná jeho zdravotnému stavu," spresnil.

Za nedostatok spomínaného usmernenia považuje nezohľadnenie očkovacieho statusu pacientov: "Keďže je známe, že títo pacienti majú lepšiu prognózu."

Nemocnice by podľa Humeníka mali mať stanovené i vlastné postupy, na základe ktorých sa lekári majú rozhodovať. "V opačnom prípade sú lekári vystavení stresu a v rozhodnutiach nemusia byť konzistentní a istí, čo následne môže vyvolávať neistotu u pacientov a vo verejnosti," doplnil právnik.

Zavedenie odporúčaní a pravidiel navigujúcich zdravotníka v takýchto situáciách môže byť prevenciou prežívania morálneho distresu, myslí si psychologička Andrea Madarasová Gecková z Fakulty sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského v Bratislave a Ústavu psychológie, zdravia a metodológie výskumu na Lekárskej fakulte **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**.

"Morálny distress je nepríjemné prežívanie, ktoré vzniká v situácii, keď nemôžeme konať v súlade so svojím presvedčením o morálne správnom konaní pre inštitucionálne alebo iné prekážky," priblížila. Časté či intenzívne prežívanie morálneho distresu podľa nej vedie k rozvoju symptómov vyhorenia, poruchám duševného zdravia, ale najmä demotivuje výkon k povolaniu. "Čo súvisí s rizikom straty nedostatkovej kvalifikovanej pracovnej sily," zdôraznila.

Autor: TASR

Lekárom nehrozí postih za triáž pacientov na ventiláciu, zhodujú sa advokáti [↗](#)

📅 27. 11. 2021, 12:29, Zdroj: [postoj.sk](#) [↗](#), Autor: TASR, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 35 680 GRP: 0,79 OTS: 0,01 AVE: 933 Eur

Čítať neskôr

Pre uloženie článku sa prihláste alebo sa ZDARMA registrujte.

Nemocnice by podľa právnika Humeníka mali mať stanovené i vlastné postupy, na základe ktorých sa lekári majú rozhodovať. Podľa advokáta Petra Kováča by sa mal zohľadňovať aj očkovací status pacientov, keďže je známe, že títo pacienti majú lepšiu prognózu.

Lekárom nehrozí právny postih pri rozhodovaní, ktorého pacienta pripoja na umelú pľúcnu ventiláciu. Zhodujú sa na tom advokáti, pričom poukazujú na usmernenie ministerstva zdravotníctva, ktoré slúži na indikáciu pacientov na intenzívnu, konzervatívnu a paliatívnu starostlivosť. Vysvetlili, že postup lekára podľa usmernenia nemôže byť protiprávny.

„V práve platí zásada, že nemôžem byť postihovaný za nespĺnenie povinnosti, ktorej splnenie nebolo objektívne možné. V prípade teda, že lekár rozhodujúci v triáži opiera svoje rozhodnutie o správne medicínske, etické a právne kritériá, tak za toto rozhodnutie nemôže byť braný na zodpovednosť,“ vysvetlil Ivan Humeník z advokátskej kancelárie h&h Partners.

Zdôraznil, že lekár sa pri uprednostňovaní nerozhoduje podľa sympatií, ale berie do úvahy viaceré okolnosti.

Zdravotníci musia poskytovať starostlivosť v súlade s právnymi predpismi, dostupnými poznatkami lekárskeho vied a biomedicínskymi vedami a s prihliadnutím na vybavenie zdravotníckeho zariadenia, ozrejmil lekár a advokát zo spoločnosti Kinstellar Peter Kováč.

„To znamená, že ak nie je možné poskytnúť pacientovi intenzívnu starostlivosť, a to ani presunom do iného zariadenia, treba mu poskytnúť najlepšiu starostlivosť, aké je dostupná a primeraná jeho zdravotnému stavu,“ spresnil.

Za nedostatok spomínaného usmernenia považuje nezohľadnenie očkovacieho statusu pacientov, „keďže je známe, že títo pacienti majú lepšiu prognózu“.

Inzercia

Nemocnice by podľa Humeníka mali mať stanovené i vlastné postupy, na základe ktorých sa lekári majú rozhodovať. „V opačnom prípade sú lekári vystavení stresu a v rozhodnutiach nemusia byť konzistentní a istí, čo následne môže vyvolávať neistotu u pacientov a vo verejnosti,“ doplnil právnik.

Zavedenie odporúčaní a pravidiel navigujúcich zdravotníka v takýchto situáciách môže byť prevenciou prežívania morálneho distresu, myslí si psychologička Andrea Madarasová Gecková z Fakulty sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského v Bratislave a Ústavu psychológie, zdravia a metodológie výskumu na Lekárskej fakulte **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**.

„Morálny distress je nepríjemné prežívanie, ktoré vzniká v situácii, keď nemôžeme konať v súlade so svojím presvedčením o morálne správnom konaní pre inštitucionálne alebo iné prekážky,“ priblížila.

Časté či intenzívne prežívanie morálneho distresu podľa nej vedie k rozvoju symptómov vyhorenia, poruchám duševného zdravia, ale najmä demotivuje k výkonu povolania. „Čo súvisí s rizikom straty nedostatkovej kvalifikovanej pracovnej sily,“ zdôraznila.

Kopírovať odkaz

Čítať neskôr

Ak máte otázku, tip na článok, návrh na zlepšenie alebo ste našli chybu, napíšte, prosím, na redakcia@postoj.sk. Ďakujeme.

Autor: TASR

Preležaniny sú u ležiacich pacientov veľmi nebezpečné: Kde sa tvoria najčastejšie? [↗](#)

📅 26. 11. 2021, 17:00, Zdroj: plnielanu.zoznam.sk [↗](#), Vydavateľ: Zoznam, s.r.o., Sentiment: Negatívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 18 266 GRP: 0,41 OTS: 0,00 AVE: 763 Eur

Ako najlepšie predísť vzniku preležanín? (Zdroj: Freepik/DCStudio)

Preležaniny môžu vzniknúť u imobilných pacientov, ale aj u ľudí, ktorí sú dlhodobo na lôžku počas hospitalizácie. Dekubity najčastejšie vznikajú v miestach, kde vytŕčajú kosti z úrovne tela tak, že pri dlhodobom ležaní kosť tlačí na podložku a vyvíja tlak na okolité tkanivo. Väčšinou je to krížová časť, päty, členky a vonkajšie hrany chodidiel, oblasť bedier, ale aj kolená. Rizikovým faktorom pre vznik preležanín je aj únik moču.

Pozor aj na malé začervenanie

U ležiacich pacientov treba podľa nej zvýšiť pozornosť už pri začervenaní pokožky v mieste, kde sa telo najčastejšie dotýka podložky. Pacient väčšinou v tomto mieste cíti bolesť, pálenie alebo mravčenie. „Liečba dekubitov je však náročná a komplikuje ju nielen vek pacienta a všeobecne zlý zdravotný stav spôsobený chronickými ochoreniami, ale aj častá prítomnosť nekrózy a baktérií v rane. Liečbu sťažuje aj hĺbka dekubitárneho vredu a jeho tvar,“ bližšie objasnila odborníčka Beáta Grešš Halász z **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**.

Ak sa preležaniny a ich liečba podcenia, hrozí riziko infekcie. Rana sa zväčší, prenikne do hlbších vrstiev kože a svalovej hmoty a môže dôjsť k zničeniu tkanív až na kosť. „Liečba takéhoto dekubitu je veľmi náročná. U ľudí s chronickými preležaninami je zaznamenaná až štvornásobne vyššia úmrtnosť,“ vysvetlila. V rámci prevencie je dôležité polohovanie, použitie antidekubitných pomôcok, zvýšená hygiena, ako aj výživa a hydratácia pacienta.

Plní elánu aj na Facebooku: Budte v obraze a nenechajte si ujsť už žiadny zaujímavý článok

Zdroj: plnielanu.sk, TASR

Autor: Design | | kennymax | , Coding | | Webikon | | Webikon.sk | | Laura

Lekárom nehrozí postih za výber pacientov pri triáži, zhodujú sa advokáti [✉](#)

📅 27. 11. 2021, 9:41, Zdroj: [info.sk](#) [✉](#), Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 9 794 GRP: 0,22 OTS: 0,00 AVE: 793 Eur

VČERA - 9:41

Správy » Domáce

Lekárom nehrozí právny postih pri rozhodovaní, ktorého pacienta pripoja na umelú pľúcnu ventiláciu.

Zhodujú sa na tom advokáti, pričom poukazujú na usmernenie ministerstva zdravotníctva, ktoré slúži na indikáciu pacientov na intenzívnu, konzervatívnu a paliatívnu starostlivosť. Vysvetlili, že postup lekára podľa usmernenia nemôže byť protiprávny.

„ V práve platí zásada, že nemôžem byť postihovaný za nesplnenie povinnosti, ktorej splnenie nebolo objektívne možné. V prípade teda, že lekár rozhodujúci v triáži opiera svoje rozhodnutie o správne medicínske, etické a právne kritériá, tak za toto rozhodnutie nemôže byť braný na zodpovednosť,“ vysvetlil Ivan Humeník z advokátskej kancelárie h&h PARTNERS. Zdôraznil, že lekár sa pri uprednostňovaní nerozhoduje podľa sympatií, ale berie do úvahy viaceré okolnosti.

Zdravotníci musia poskytovať starostlivosť v súlade s právnymi predpismi, dostupnými poznatkami lekárskeho vied a biomedicínskymi vedami a s prihliadnutím na vybavenie zdravotníckeho zariadenia, ozrejmil lekár a advokát zo spoločnosti Kinstellar Peter Kováč. „ To znamená, že ak nie je možné poskytnúť pacientovi intenzívnu starostlivosť, a to ani presunom do iného zariadenia, treba mu poskytnúť najlepšiu starostlivosť, aké je dostupná a primeraná jeho zdravotnému stavu,“ spresnil.

Za nedostatok spomínaného usmernenia považuje nezohľadnenie očkovacieho statusu pacientov: „ Keďže je známe, že títo pacienti majú lepšiu prognózu.“

Nemocnice by podľa Humeníka mali mať stanovené i vlastné postupy, na základe ktorých sa lekári majú rozhodovať. „ V opačnom prípade sú lekári vystavení stresu a v rozhodnutiach nemusia byť konzistentní a istí, čo následne môže vyvolávať neistotu u pacientov a vo verejnosti,“ doplnil právnik.

Zavedenie odporúčaní a pravidiel navigujúcich zdravotníka v takýchto situáciách môže byť prevenciou prežívania morálneho distresu, myslí si psychologička Andrea Madarasová Gecková z Fakulty sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského v Bratislave a Ústavu psychológie, zdravia a metodológie výskumu na Lekárskej fakulte **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**.

„ Morálny distress je nepríjemné prežívanie, ktoré vzniká v situácii, keď nemôžeme konať v súlade so svojím presvedčením o morálne správnom konaní pre inštitucionálne alebo iné prekážky,“ priblížila. Časté či intenzívne prežívanie morálneho distresu podľa nej vedie k rozvoju symptómov vyhorenia, poruchám duševného zdravia, ale najmä demotivuje výkon k povolaniu. „ Čo súvisí s rizikom straty nedostatkovej kvalifikovanej pracovnej sily,“ zdôraznila.

Zdieľať tento článok na Facebooku

Zdroj: Info.sk, TASR

Autor: Info.sk, Webtron, s.r.o.

Čo hrozí lekárom pri rozhodovaní, ktorého pacienta zapojiť na ventiláciu? Advokáti v tom majú jasno 🔗

📅 27. 11. 2021, 10:15, Zdroj: [ereport.sk](#) 📄 Autor: pol, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 8 729 GRP: 0,19 OTS: 0,00 AVE: 547 Eur

27.11.21-10:15

2 min čítania

Lekárom nehrozí právny postih pri rozhodovaní, ktorého pacienta pripoja na umelú pľúcnu ventiláciu. Zhodujú sa na tom advokáti, pričom poukazujú na usmernenie ministerstva zdravotníctva, ktoré slúži na indikáciu pacientov na intenzívnu, konzervatívnu a paliatívnu starostlivosť. Vysvetlili, že postup lekára podľa usmernenia nemôže byť protiprávny.

„V práve platí zásada, že nemôžem byť postihovaný za nesplnenie povinnosti, ktorej splnenie nebolo objektívne možné. V prípade teda, že lekár rozhodujúci v triáži opiera svoje rozhodnutie o správne medicínske, etické a právne kritériá, tak za toto rozhodnutie nemôže byť braný na zodpovednosť,“ vysvetlil Ivan Humeník z advokátskej kancelárie h&h PARTNERS. Zdôraznil, že lekár sa pri uprednostňovaní nerozhoduje podľa sympatií, ale berie do úvahy viaceré okolnosti.

Zdravotníci musia poskytovať starostlivosť v súlade s právnymi predpismi, dostupnými poznatkami lekárskeho vied a biomedicínskymi vedami a s prihliadnutím na vybavenie zdravotníckeho zariadenia, ozrejmil lekár a advokát zo spoločnosti Kinstellar Peter Kováč. „To znamená, že ak nie je možné poskytnúť pacientovi intenzívnu starostlivosť, a to ani presunom do iného zariadenia, treba mu poskytnúť najlepšiu starostlivosť, aké je dostupná a primeraná jeho zdravotnému stavu,“ spresnil.

– Foto: tasr/ap

Za nedostatok spomínaného usmernenia považuje nezohľadnenie očkovacieho statusu pacientov: „Keďže je známe, že títo pacienti majú lepšiu prognózu.“ Nemocnice by podľa Humeníka mali mať stanovené i vlastné postupy, na základe ktorých sa lekári majú rozhodovať. „V opačnom prípade sú lekári vystavení stresu a v rozhodnutiach nemusia byť konzistentní a istí, čo následne môže vyvolávať neistotu u pacientov a vo verejnosti,“ doplnil právnik.

Čítajte viac:

Epidemiologička Bražinová je zúfalá: Už mám naozaj po krk osočovania!

Zavedenie odporúčaní a pravidiel navigujúcich zdravotníka v takýchto situáciách môže byť prevenciou prežívania morálneho distresu, myslí si psychologička Andrea Madarasová Gecková z Fakulty sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského v Bratislave a Ústavu psychológie, zdravia a metodológie výskumu na Lekárskej fakulte **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**.

„Morálny distres je nepríjemné prežívanie, ktoré vzniká v situácii, keď nemôžeme konať v súlade so svojím presvedčením o morálne správnom konaní pre inštitucionálne alebo iné prekážky,“ priblížila. Časté či intenzívne prežívanie morálneho distresu podľa nej vedie k rozvoju symptómov vyhorenia, poruchám duševného zdravia, ale najmä demotivuje výkon k povolaniu. „Čo súvisí s rizikom straty nedostatkovej kvalifikovanej pracovnej sily,“ zdôraznila.

tasr

Autor: pol

Nepripravenosť vlády spôsobila stav, kde advokáti sa musia zastávať lekárov, ktorí sú nútení rozhodnúť, kto prežije ✉

📅 27. 11. 2021, 10:24, Zdroj: veci-verejne.sk ✉, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 7 818 GRP: 0,17 OTS: 0,00 AVE: 600 Eur

VK

Lekárom nehrozí postih za výber pacientov pri triáži, zhodujú sa advokáti

Bratislava 27. novembra (TASR) – Lekárom nehrozí právny postih pri rozhodovaní, ktorého pacienta pripoja na umelú pľúcnu ventiláciu. Zhodujú sa na tom advokáti, pričom poukazujú na usmernenie ministerstva zdravotníctva, ktoré slúži na indikáciu pacientov na intenzívnu, konzervatívnu a paliatívnu starostlivosť. Vysvetlili, že postup lekára podľa usmernenia nemôže byť protiprávny.

„V práve platí zásada, že nemôžem byť postihovaný za nesplnenie povinnosti, ktorej splnenie nebolo objektívne možné. V prípade teda, že lekár rozhodujúci v triáži opiera svoje rozhodnutie o správne medicínske, etické a právne kritériá, tak za toto rozhodnutie nemôže byť braný na zodpovednosť,“ vysvetlil Ivan Humeník z advokátskej kancelárie h&h PARTNERS. Zdôraznil, že lekár sa pri uprednostňovaní nerozhoduje podľa sympatií, ale berie do úvahy viaceré okolnosti.

- reklama -

Zdravotníci musia poskytovať starostlivosť v súlade s právnymi predpismi, dostupnými poznatkami lekárskeho vied a biomedicínskymi vedami a s prihliadnutím na vybavenie zdravotníckeho zariadenia, ozrejmil lekár a advokát zo spoločnosti Kinstellar Peter Kováč. „To znamená, že ak nie je možné poskytnúť pacientovi intenzívnu starostlivosť, a to ani presunom do iného zariadenia, treba mu poskytnúť najlepšiu starostlivosť, aké je dostupná a primeraná jeho zdravotnému stavu,“ spresnil.

Za nedostatok spomínaného usmernenia považuje nezohľadnenie očkovacieho statusu pacientov: „Keďže je známe, že títo pacienti majú lepšiu prognózu.“

Nemocnice by podľa Humeníka mali mať stanovené i vlastné postupy, na základe ktorých sa lekári majú rozhodovať. „V opačnom prípade sú lekári vystavení stresu a v rozhodnutiach nemusia byť konzistentní a istí, čo následne môže vyvolávať neistotu u pacientov a vo verejnosti,“ doplnil právnik.

Zavedenie odporúčaní a pravidiel navigujúcich zdravotníka v takýchto situáciách môže byť prevenciou prežívania morálneho distresu, myslí si psychologička Andrea Madarasová Gecková z Fakulty sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského v Bratislave a Ústavu psychológie, zdravia a metodológie výskumu na Lekárskej fakulte **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**.

„Morálny distress je nepríjemné prežívanie, ktoré vzniká v situácii, keď nemôžeme konať v súlade so svojím presvedčením o morálne správnom konaní pre inštitucionálne alebo iné prekážky,“ priblížila. Časté či intenzívne prežívanie morálneho distresu podľa nej vedie k rozvoju symptómov vyhorenia, poruchám duševného zdravia, ale najmä demotivuje výkon k povolaniu. „Čo súvisí s rizikom straty nedostatkovej kvalifikovanej pracovnej sily,“ zdôraznila.

Bulletín - Veci verejné

Odoberajte prehľadný sumár článkov - 1x týždenne

Email:

Leave this field empty if you're human:

Vážení priaznivci Veci Verejných

Väčšina našich čitateľov má silné sociálne cítenie a hlási sa k zdravému vlastenectvu.

Vo Veciach verejných stojíme na Vašej strane. Pre pravidelných prispievateľov okrem iného pripravujeme aj špeciálne benefity: vypnutie reklamy, výrazné zľavy v e-shope INLIBRI, podielovú knihu a iné... Vernostný program zverejníme onedlho.

Ak chceme naďalej rásť, nebude to možné bez vybudovania silnej podpornej komunity.

Staňte sa jej členom, pomôžte nám v tomto úsilí tým, že budete pravidelne finančne podporovať Veci verejné.

Podporte nás pravidelnou sumou, 4, 6, alebo 10 a viac eur mesačne..

Číslo účtu: IBAN: SK72 8330 0000 0028 0108 6712

Autor: Veci Verejné || || || Veci Verejné || Veci Verejné

Lekárom nehrozí postih za výber pacientov pri triáži, zhodujú sa advokáti [↗](#)

📅 27. 11. 2021, 10:55, Zdroj: bratislavskenoviny.sk ↗, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 7 592 GRP: 0,17 OTS: 0,00 AVE: 600 Eur

Zdroj: TASR/AP

Páčil sa vám článok?

Lekárom nehrozí právny postih pri rozhodovaní, ktorého pacienta pripoja na umelú pľúcnu ventiláciu. Zhodujú sa na tom advokáti, pričom poukazujú na usmernenie ministerstva zdravotníctva, ktoré slúži na indikáciu pacientov na intenzívnu, konzervatívnu a paliatívnu starostlivosť. Vysvetlili, že postup lekára podľa usmernenia nemôže byť protiprávny.

"V práve platí zásada, že nemôžem byť postihovaný za nesplnenie povinnosti, ktorej splnenie nebolo objektívne možné. V prípade teda, že lekár rozhodujúci v triáži opiera svoje rozhodnutie o správne medicínske, etické a právne kritériá, tak za toto rozhodnutie nemôže byť braný na zodpovednosť," vysvetlil Ivan Humeník z advokátskej kancelárie h&h PARTNERS. Zdôraznil, že lekár sa pri uprednostňovaní nerozhoduje podľa sympatií, ale berie do úvahy viaceré okolnosti.

Zdravotníci musia poskytovať starostlivosť v súlade s právnymi predpismi, dostupnými poznatkami lekárskeho vied a biomedicínskymi vedami a s prihliadnutím na vybavenie zdravotníckeho zariadenia, ozrejmil lekár a advokát zo spoločnosti Kinstellar Peter Kováč. "To znamená, že ak nie je možné poskytnúť pacientovi intenzívnu starostlivosť, a to ani presunom do iného zariadenia, treba mu poskytnúť najlepšiu starostlivosť, aké je dostupná a primeraná jeho zdravotnému stavu," spresnil.

Za nedostatok spomínaného usmernenia považuje nezohľadnenie očkovacieho statusu pacientov: "Keďže je známe, že títo pacienti majú lepšiu prognózu."

Nemocnice by podľa Humeníka mali mať stanovené i vlastné postupy, na základe ktorých sa lekári majú rozhodovať. "V opačnom prípade sú lekári vystavení stresu a v rozhodnutiach nemusia byť konzistentní a istí, čo následne môže vyvolávať neistotu u pacientov a vo verejnosti," doplnil právnik.

Záujem o očkovanie proti ochoreniu COVID-19 rastie. Počas piatka (19. 11.) sa prvou dávkou vakcíny dalo zaočkovať najviac ľudí za posledné štyri mesiace. Uviedlo to Ministerstvo zdravotníctva SR na sociálnej sieti.

Zavedenie odporúčaní a pravidiel navigujúcich zdravotníka v takýchto situáciách môže byť prevenciou prežívania morálneho distresu, myslí si psychologička Andrea Madarasová Gecková z Fakulty sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského v Bratislave a Ústavu psychológie, zdravia a metodológie výskumu na Lekárskej fakulte **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**.

"Morálny distress je nepríjemné prežívanie, ktoré vzniká v situácii, keď nemôžeme konať v súlade so svojím presvedčením o morálne správnom konaní pre inštitucionálne alebo iné prekážky," priblížila. Časté či intenzívne prežívanie morálneho distresu podľa nej vedie k rozvoju symptómov vyhorenia, poruchám duševného zdravia, ale najmä demotivuje výkon k povolaniu. "Čo súvisí s rizikom straty nedostatkovej kvalifikovanej pracovnej sily," zdôraznila.

(TASR)

Paleobiológ Martin Kunderát: Ako chlapca ho očarili knihy a film o praveku. Dnes patrí k svetovej špičke vo výskume dinosaurov

27. 11. 2021, 5:34, Zdroj: kosiceonline.sk, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, UPJŠ

Dosah: 5 934 GRP: 0,13 OTS: 0,00 AVE: 402 Eur

MARIO HUDÁK, 27.11.2021 | 05:30

V humenskej knižnici objavil pred štyridsiatimi rokmi knihy o stratenom pravekom svete s ilustráciami Zdeňka Buriana. A rozhodol sa ho znova hľadať. Po rokoch vedeckých a expedičných úspechov vo svete sa pred piatimi rokmi vrátil na **Univerzitu Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Dnes Martin Kunderát prostredníctvom najmodernejších zobrazovacích metód skúma prehistorické živočíchy a ich evolúciu.

Popísal nový druh archeopteryxa a zúčastnil sa mnohých úspešných expedícií. Martin Kunderát sa pred piatimi rokmi vrátil na košickú **UPJŠ** / FB Martin Kunderát

Martin Kunderát (52) je evolučný biológ a paleobiológ. Pracuje na košickej Univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Centre interdisciplinárnych bioviéd. Po úspešnej kariére na viacerých renomovaných univerzitách, niekoľkých úspešných expedíciách a významných objavoch sa pred piatimi rokmi vrátil na Slovensko. Pomocou modernej zobrazovacej technológie, takzvanej synchrotrónovej tomografie rekonštruje evolučné príbehy dinosaurov a predchodcov dnešných vtákov.

Hovorí, že Centrum v Košiciach je miestom najvyššej koncentrácie ľudí, ktorí sa po vedeckých pobytoch v zahraničí a skúsenostiach so špičkovou vedou vrátili späť, aby pomohli tej našej. Že aj po tridsiatich rokoch od Nežnej revolúcie je v slovenskej vede cítiť pachut' socializmu a že pestujeme kult akademickkej podpriemernosti. A chce to zmeniť.

Ako chlapec som v knižnici natrafil na české knihy Zdeňka Buriana a Jozefa Augustu o prehistorických zvieratách a dinosauroch – Stratený svet, Z hĺbin pravěku a Zavátý život. Potom som videl film nemenej slávneho českého režiséra Karla Zemana - Cesta do pravěku. To všetko ma očarilo. (Ilustračná fotografia) / FB Martin Kunderát

Keď sme dohadovali rozhovor, spomínali ste, že máte predtým prednášku. Komu ste prednášali a o čom?

Študentom biologického zamerania na Prírodovedeckej fakulte. Prednášal som o existencii hromadných vymieraní v histórii života na našej planéte. Oboznámil som študentov s ich dôsledkami a potom sme sa snažili identifikovať príčiny a faktory, ktoré ich spôsobili. Detailnejšie sme sa dotkli najväčšieho vymierania na rozhraní prvohôr a druhohôr. Tiež toho najpopulárnejšieho na konci druhohôr, kedy vyhynuli takmer všetky dinosaury. Záver prednášky sa dotkol problematiky súčasného vymierania. Ako budúci odborníci v biológii potrebujú študenti pochopiť podstatu súčasného sporu globálneho otepľovania a dramatického poklesu biodiverzity, ktorý vedú napríklad o klimatických zmenách politíci s odborníkmi a rôzni odborníci medzi sebou.

Akého sporu?

Napríklad o množstve CO₂ alebo teplotách v prehistorických dobách pri posudzovaní súčasného stavu. Podstata sporu a priestor pre konšpirácie spočíva v tom, že sa pravda nikdy nedopovie do konca. Argumentuje sa napríklad tým, že na Zemi bolo v histórii aj teplejšie ako je dnes. Je to pravda. Taktiež, že v atmosfére bolo oveľa viac CO₂ ako dnes. Aj to je pravda. Ale podstatným rozdielom je to, že než sme sa v nedávnej minulosti dostali od jedného extrému k druhému, uplynulo minimálne 50-tisíc rokov.

Tím slovensko-čínskej dinosaurologickej expedície do púšte Gobi v roku 2019 / Martin Kunderát

Človek to stihol za dvesto rokov.

Presne tak. Dnes prebieha zmena príliš rýchlo. Väčšine organizmov nedáva dostatočný priestor pre adaptáciu. Na samotnom konci prvohôr vymrelo 96 percent všetkých druhov. A život zvládol aj túto kataklizmu. Opäť obsadil uvoľnené niky a diverzifikoval. Schopnosť živej hmoty adaptovať sa, revitalizovať a obnoviť svoju rôznorodosť je obrovská. Ale musíte jej poskytnúť dostatočný čas. Tento čas sa vďaka premnoženému super-predátorovi – človeku – skrátil z desaťtisícov rokov na storočia, pomaly desaťročia. Meníme prostredie, v ktorom žijeme príliš rýchlo, aby bol tento stav udržateľný v dlhodobom horizonte.

Nielen to. Za posledných dvadsať rokov sme prekročili najvyššie maximum koncentrácie CO₂ zaznamenané za posledných 500-tisíc rokov. A to na Zemi dnes nemáme žiadnu mimoriadnu vulkanickú aktivitu. Tých pár sopiek, ktoré tu sem-tam zadymia, je nič v porovnaní s vulkanickými provinciami, ktoré boli príčinou najväčších hromadných vymieraní. Takže zdroj rastúcej koncentrácie CO₂ je pomerne dobre identifikovateľný. Ľudská aktivita.

Skamenelá lebka nového druhu archaeopteryxa a jej virtuálna rekonštrukcia / Martin Kunderát

Prečo produkujeme toľko CO₂?

Pretože sa ako druh premnožujeme. Za posledných 50 rokov sa populácia ľudí zdvojnásobila. Naše potreby rastú a s nimi aj odpadové produkty.

Ako na to bude reagovať príroda?

Pomerne jednoducho. Mechanizmus, ktorý spustil človek, dostane do ťažkej pozície nakoniec jeho samotného. Zvýši sa chorobnosť, patogénne vírusy a baktérie sa budú objavovať častejšie a šíriť práve v teplom a vlhkom prostredí. O týchto prírodných procesoch a evolučných zákonitostiach už vieme a momentálne zažívame jeden takýto dôsledok.

Je to ako keby ste pripravili Petriho miskú pre koronavírus.

Ak to preženieme, je to ako keby sme sa doslova slobodne rozhodli byť terčom. Ako druh sa veľmi rýchlo premnožujeme. Do konca storočia nás má byť 11 miliárd – tým sa staneme ešte lepším evolučným terčom.

Takže z biologického hľadiska môže byť koronakríza súčasťou regulačného mechanizmu biosféry?

Toto sa bude hodnotiť o niekoľko desaťročí neskôr. Vírus nepozná nepriateľa – len hostiteľa. Takto sa správa už stovky miliónov rokov. My sme tu len 200-tisíc rokov. Je logické, že vždy, ak sa nejaký druh premnoží, narazí na svet mikroorganizmov. A ten je nepredstaviteľne bohatý a stále nepredvídateľne rýchlo adaptovateľný. Akonáhle sa mikroorganizmy dostanú do kontaktu s populáciou, ktorá je premnožená, otestujú jej ďalšiu životaschopnosť. V podstate zrýchlia tempo svojej evolúcie. Tá prebieha niekoľkonásobne rýchlejšie ako tá naša. Ich generácie sa dokážu pomnožiť v priebehu niekoľkých dní.

Na expedícii som naozajstný vedec, hovorí paleobiológ Martin Kundrát / FB Martin Kundrát

Kedy vás očaril pravek? Ako sa chlapec z Humenného dostal až k vedeckému skúmaniu prehistorických lietajúcich archeopteryxov?

Záujem o knihy ma čoskoro priviedol do Vihorlatskej knižnice, vtedy ešte sídlila v Humenskom kaštieli, kde som na poličke objavil české knihy Jozefa Augustu ilustrované majstrom Zdeňkom Burianom o prehistorických zvieratách a dinosauroch – Stracený svet, Z hlubin pravěku a Zavátý život. Potom som na obrazovke obdivoval Jurský Svet môjho detstva – kultový film nemenej slávneho českého režiséra Karla Zemana – Cesta do pravěku. To všetko ma uchvátilo a vybudilo moju predstavivosť. Nikdy predtým som podobné tvory nevidel. Vedel som, že nech je táto cesta akokoľvek fantastická, bude súčasťou môjho života. V tom momente bolo rozhodnuté.

V 70. rokoch minulého storočia sa v humenských končinách poriadne nevedelo ani čo je to paleontológia, trochu známejšia bola archeológia. Navyše Praha, kde sa paleontológia dala študovať, bola príliš ďaleko, asi tak ako dnes New York. Pochopil som, že dostupnosť skamenelín, ktoré ma očarili, je na Slovensku nulová. Takže po strednej škole som sa rozhodol pre štúdium učiteľského smeru biológia – chémia na **UPJŠ** v Košiciach. Pamätám si, že niektorí moji gymnaziálni učitelia z toho veľmi nadšení neboli. Chceli, aby som sa venoval skôr matematike a fyzike.

Rekonštrukcia najmladšieho archeopteryxa a jeho životného prostredia. Maľba Zhao Chuang (PNSO) pod vedením Martina Kundráta / FB Martin Kundrát

V roku 1992 som nastúpil na košickú Alma mater univerzitu ako odborný pracovník. Štyri roky som pripravoval a v roku 1996 viedol moju prvú paleontologickú výpravu do Hajnačky pri Rimavskej Sobotě, kde je naše významné nálezisko fauny starej 3,5 milióna rokov. Bola tak úspešná, že viedla k reálnej možnosti založenia prvého slovenského paleontologického múzea v Rimavskej Sobotě. Táto predstava bola pre istých ľudí zo Slovenského národného múzea neakceptovateľná. Skončil som na úrade práce. Moje nálezy si privlastnili iní. Úspech na Slovensku sa trestá, dodnes.

Dnes sa na to pozerám už z nadhľadu. Akokoľvek trpká bola táto skúsenosť, katapultovala ma priamo na pražskú Karlovu univerzitu. Odtiaľ sa mi otvorili dvere do sveta. Najprv na postdoktorandské štúdium do Austrálie na Macquarie univerzite v Sydney, odtiaľ na kanadskú McGill univerzitu v Montreale a následne do Spojených štátov. V roku 2008 som sa vrátil na Slovensko. Vypočul som apel vtedajšieho predsedu SAV. Zdržal som sa krátko – narazil som na aroganciu nadriadených. Vzápätí mi ponúkli miesto na prestížnej univerzite v Uppsale vo Švédsku. Domnieval som sa, že tam zostanem do konca svojej kariéry.

Najväčšie európske synchrotrónové centrum v Grenobli vo Francúzsku (European Synchrotron Radiation Facility) / ESRF

V roku 2016 ste sa nakoniec vrátili na košickú **UPJŠ**.

Vnútorň hlas bol silnejší. Slovenská vláda i akadémia vied opäť raz apelovali na slovenských vedcov v zahraničí, aby sa vrátili domov. Už päť rokov som doma. Päť rokov, počas ktorých som sa pomerne ťažko vyrovnával so slovenskou realitou. Nebyť mojej pripravenosti na návrat, zahraničného renomé, ktoré mi poskytlo istý komfort medzinárodnej podpory, rozbehnutých projektov a zopár dobroprajných kolegov – slovenské praktiky istých akademických funkcionárov by moje plány nekompromisne zlikvidovali. Radosť z práce, záujem zahraničných študentov, ktorí prišli za mnou z rôznych kútov sveta a záujem tvoriť pre Slovensko mi pomáhajú prekonať prekážky prekonávať a nepodstatné veci filtrovať.

Aj keď súčasný spoločensko-politický profil Slovenska núti k hlbokému zamysleniu, som presvedčený, že úprimný a predovšetkým nezištný vzťah ľudí k rodnej krajine prežije aj súčasnú krízu hodnôt a neúcty k poznaniu. Politici prídu a odídu, ale krajina tu zostáva a s ňou aj príležitosť pre ďalšiu generáciu. Ako vedec citlivo vnímam silu slobody poznania a jej význam pre ľudstvo ako celok. Napriek tomu ako slovenský vedec cítim potrebu urobiť maximum pre jej rozvoj aj v tomto kúte sveta. Domnievam sa, že niektorí z mojich kolegov, ktorí sa tiež vrátili do Košíc, zdieľajú podobnú potrebu a sú pripravení vnášať do našej akademickej sféry ozdravné mechanizmy.

Aký je rozdiel medzi paleontológiou a paleobiológiou?

Geológovia považujú paleontológiu dodnes za sféru ich pôsobenia. Tomu zodpovedá aj zaradenie tejto disciplíny vo výskumnom i vzdelávacom systéme na Slovensku. Paleobiológiu vnímajú ako menšiu odnož paleontológie. Ja vnímam paleobiológiu ako emancipovanú vednú disciplínu, ktorá žije svojím samostatným životom. Je príkladom silnej interdisciplinarity, ktorá potvrdzuje silu vedy bez hraníc.

Rozumiem zotrvačnosti v spoločnosti aj vo vede, avšak ak je príliš pomalá, spôsobuje škody. Som presvedčený, že systém disciplinárneho škatuľkovania, ktorý sa tu zaviedol pred sto rokmi, bude čoskoro prekonaný. Myslím, že budúcnosť je v opustení súčasnej fragmentácie výskumu. Primárnym by malo byť určenie podstaty globálneho problému a jeho riešením dostupné metodológie bez ohľadu na ich pôvodné disciplinárne zaradenie. V tomto prístupe je budúcnosť a schopnosť riešiť problémy iného významu, než sme boli zvyknutí doteraz.

Analýza unikátnej 3D zachovanej fosílie embrya titanosaura v renomovanom časopise Current Biology a jej repatriácia do Argentíny / Martin Kundrát

Rodiaca sa paleobiológia, najmä na pokročilých univerzitách v zahraničí, vníma prehistorický život nie ako súbor skamenelín, ale ako proces, ktorý naväzuje na súčasnosť. Snaží sa spoznať procesy, ktorými sa riadi svet živých organizmov vo svete meniacich sa fyzikálno-chemických podmienok. Aké procesy ovplyvňovali priebeh a rôznorodosť života pred súčasnosťou. Ak včas nepochopíme, aký dopad mali zmeny pozemského prostredia a okolitého vesmíru na biodiverzitu, na rýchlosť adaptability, urobíme vážne chyby pri posudzovaní súčasného stavu a perspektívy prežitia nášho druhu. Možno to znie trochu ako kliše, no chcem tým povedať, že ak nebudeme chcieť poznať nič o svojej podstate a jej limitoch, budeme robiť nevyhnutné chyby, ktoré nás budú stať drahocenný čas.

Ako paleobiológ sa snažím z časovej kapsuly skameneliny dozvedieť čo najviac. Nielen o danom živočíchovi, ale aj o prostredí, v ktorom žil. Viete, koľko informácií sa môžete dozvedieť z obyčajného skamenelého zuba? Je zdrojom informácií o raste, termoregulácii alebo o teplote prostredia, v ktorom jeho vlastník žil. Týmto interdisciplinárnym prístupom sa vám začne skladať celý obraz prehistorického života. Vytrhnutím živočicha z prostredia strácate možnosť pochopiť dôležité súvislosti. Paleobiológ má zaoštréné na tieto súvislosti – hľadá spôsoby, ako zostaviť prehistorickú scénu. Až vtedy na povrch vyplávajú súvislosti, mechanizmy a procesy, ktoré usmerňovali evolučný osud živých organizmov na našej planéte.

Objav nového druhu primitívneho vtáčieho dinosaura Kompornis z Číny, príbuzný archeopteryxa / Martin Kundrát

Aký je bežný deň paleobiológa?

Najradšej by som hovoril o dni strávenom na expedícii, pretože vyzerá úplne inak ako všedný deň v práci na košickej univerzite. Na expedícii sa cítim ako skutočný vedec. Je to tým, že slovenský systém je, bohužiaľ, nastavený tak, že podstatnú časť dňa vyplytváme na často zbytočné administratívne úkony. Na vedu potom ostane menej času. Na univerzite v Uppsale som minimálne 90 percent času venoval vedeckej činnosti, 10 percent administratívne. Teraz pracujem aj 14 alebo 16 hodín denne a väčšinu tohto času pohltia byrokratické úkony, z ktorých mnohé nemajú obdobu na zahraničných univerzitách, kde som pôsobil. Tento zápas nemôžeme vyhrať.

Jednoducho musíte riešiť veci, ktoré by ste nemuseli, ak by bol systém zacielený na vytvorenie priestoru pre intelektuálnu odbornú prácu. Pravdepodobne tento systém mnohým asi vyhovuje, keď ho pokorne trpia. Máte sa na čo vyhovoriť, papierovania nie je nikdy dosť. A veda ide bokom alebo jej kvalita už nie je merateľná výkonom.

Príjemnejšie sú dni, keď byrokracie na chvíľu ubudne. Vtedy sa venujem mojim doktorandom, prednáškam pre študentov a verejnosť alebo sa konečne stretnem s kolegami, s ktorými si môžem prediskutovať odborné problémy. Najvzácnejšie sú ale dni, keď sa môžem uzavrieť do samoty, často v noci alebo cez víkend a zahĺbiť sa do myšlienkového procesu, ktorý prináša nové poznatky a zistenia.

Experimentovanie na synchrotrónovom mikrotomografe / FB Martin Kundrát

Ktorý svoj objav považujete za najvýznamnejší?

Charakteristickým rysom môjho výskumu je snaha vnášať do štúdia prehistorických živočíchov metodiky a techniky, ktoré neboli pre klasickú paleontológiu štandardné. Jednou z nich bola synchrotrónová mikrotomografia. Akonáhle som zaznamenal, že takéto high-tec technológie sú experimentálne dostupné, využil som príležitosť a vo francúzskom Grenobli sme v roku 2009 začali testovať rôzne aplikácie vysoko energetického röntgenového žiarenia na zobrazovanie mikroštruktúry fosilizovaných tkanív.

Práve v tom čase ma oslovil majiteľ takzvaného Daitingského exempláru archeopteryxa. Nesmierne cenného a neznámeho exempláru. Keď sa mi táto skamenelina dostala do ruky, uvedomil som si dôvod, prečo ma jej vlastník oslovil. Bola svojím spôsobom ťažko študovateľná. Stav jej zachovania bol pomerne komplikovaný. Jednak bolo vidieť pokus o jej neodbornú preparáciu, a súčasne stav jednotlivých kostí zodpovedal značnému stupňu zlisovania, fragmentácií a prekrytiu jednotlivých elementov. Tieto fakty štúdium neuveriteľne komplikovali a vyžadovali úplne iný prístup. V tomto prípade sa plne uplatnila uvedená špičková zobrazovacia technika – synchrotrónová mikrotomografia.

Paleobiológiu považujem za emancipovanú samostatnú vedu. Za príklad silnej interdisciplinariny, kde sa práve ukazuje reálna skutočnosť vedy. To znamená, vedy bez hraníc. (Ilustračná fotografia) / FB Martin Kundrát

Môžete ju popísať konkrétnejšie?

Princíp skenovania je takmer totožný s tým, ktorý vidíte u CT-čka v nemocnici, CT zobrazuje živé tkanivá, primárne tie s veľkou hustotou, ako sú kosti, prípadne kontrastnou látkou zvýraznené cievy, iné štruktúry. V prípade, že pracujete so skamenelinami, ide o materiál s ešte vyššou hustotou, ako sú kosti. Ide o kamenné objekty, často saturované prvkami, ktoré prieniku röntgenového žiarenia bránia. Ak chcete tieto kamenné štruktúry presvietiť, potrebujete zvýšiť energetickú silu žiarenia a zmeniť jeho ďalšie fyzikálne vlastnosti.

Podstatný rozdiel je v tom, že synchrotrón generuje kvalitatívne odlišný typ röntgenového žiarenia, ktoré má oveľa väčšiu schopnosť preniknúť aj skamenelinou. Súčasne môžete využiť aplikáciu mnohých ďalších fenoménov, akým je napríklad fázový kontrast. Synchrotrón vám umožňuje zobrazenie štruktúry takmer na atomárnej úrovni a zároveň objektov s vysokou hustotou, akými je väčšina skamenelín. Napríklad embryí zachovaných vo vajciach dinosaurov.

Takéto špičkové prístroje si môžu dovoliť iba ekonomicky zdatné štáty, prípadne spoločenstvá štátov. Niekoľko ich máme aj v Európe. Jedným z paleontologicky najvyťaženejších je v Grenobli vo Francúzsku. Najväčší zo synchrotrónov sa nachádza v Japonsku. Za posledné štyri roky som tam realizoval už päť úspešných experimentov.

Na expedícii v Uzbekistane / FB Martin Kundrát

Boli ste prvý, kto použil synchrotrón pre štúdium archeopteryxa. Čo ste objavili?

V tomto prípade sme doslova virtuálne vyextrahovali z kameňa všetky zachované kosti a zrekonštruovali ich anatomický tvar. Na základe kvalitných skenov sme popísali anatomické detaily na povrchu, ale dostali sme sa aj dovnútra jednotlivých kostí.

Tieto možnosti zobrazenia mi otvorili inú dimenziu faktov, ktoré rozpovedali zaujímavý príbeh o novom archeopteryxovi. Mal som teda dostatok diagnostických znakov, ktoré odlišovali exemplár od všetkých predchádzajúcich. Popísal som celkom nový druh s názvom *Archaeopteryx albersdoerferi*.

Spomínali ste, že tohto archaeopteryxa prezýval Fantóm?

Nález ôsmeho archeopteryxa je opradený tajomstvom. Nevieme ani kedy bol nájdený. Pravdepodobne v 90. rokoch minulého storočia. Pôvodný nálezca skamenelinu lacno predal v presvedčení, že ide o skamenelinu pterosauru, tie sú vo vápencových lomoch bežnejšie. Po rozpoznaní, že ide o nový exemplár archaeopteryxa, nešťastný nálezca nedokázal túto stratu uniesť a údajne si siahol na život.

V tomto momente sa Fantóm stratil z dosahu vedcov i verejnosti. Zo zabudnutia sa vynára až v roku 2009, keď ho od istého vlastníka kúpil Raimund Albersdörfer. Keďže seriózne vedecké spracovanie vyžaduje deponovanie skameneliny v múzeu, nový vlastník Fantóma právne zaviazal sám seba, že exemplár nemôže predať neverejnej organizácii a musí byť garantovaný prístup vedcov k jeho ďalšiemu štúdiu. Dnes je Fantóm uložený v zbierkach paleontologického múzea v Mníchove. Vzhľadom na tento počin záchrany tak vzácnej skameneliny pre vedu a budúcnosť som pomenoval Fantóma podľa súčasného vlastníka.

V roku 2009 kúpil ôsmu skamenelinu archeopteryxa nazývanú aj fantóm Raimund Albersdörfer / bistum-eichstaett.de

Kde všade ste boli na expedíciách?

Po mojej prvej expedícii v Hajnačke nasledovala séria expedícií v Kanade v dinosaurovom provinčnom parku v Alberte. Následne som bol pozvaný do juhokórejsko-mongolského expedičného tímu pracujúceho v púšti Gobi. Fieldovo múzeum v Chicagu ma pozvalo na expedíciu do Wyomingu neďaleko Yellowstonského národného parku.

Prvú vlastnú zahraničnú expedíciu som realizoval v Patagónii v Argentíne. Potom som viedol tri expedície v juhozápadnej Sibíri a jeden prieskum na Novom Zélande. Nasledovali expedície v Iráne a v Číne. Momentálne som odštartoval veľký projekt v Uzbekistane. V októbri sme sa vrátili z prvej expedície v púšti Kyzylkum, kde sa čoskoro vrátíme.

Čo bolo pre vás na nich najvzrušujúcejšie?

Nikdy nevíte, čo vás čaká. Niektoré expedície si vyžadujú enormné množstvo energie a napriek tomu nemusíte nič objaviť. Myslím si, že najviac ma naplňa pocit v momente, keď si uvedomím, že sme objavili niečo nezvyčajné. Keď si uvedomíte, že po desiatkach miliónov rokov ste prvý, ktorý prišiel do kontaktu s posolstvom z praveku. Tento pocit na svojej sile nestráca ani vekom. Má pre mňa nevyčerpateľnú hodnotu a poskytuje pocit spokojnosti.

Výskum na najväčšom synchrotróne sveta v Japonsku v roku 2017 / Martin Kunderát

Čo je najväčší problém slovenskej vedy?

Poctiví vedci nefungujú ako politici. Hľadajú za horizont štyroch rokov a ctia si fakty a pravdu. Vážim si najmä tých vedcov, ktorí zasievajú hodnotu s vedomím, že tým vytvoria také podmienky našim nasledovníkom, aby mohli byť podstatne lepší a kvalitnejší ako my.

Bez zvyšovania latky kvality a vytvárania systému, v ktorom vedci s aktuálnym najlepším výtlakom budú zárukou napredovania, sa slovenská veda ďalej nepohne. Štatistiky hovoria o obrovskom odlive mozgov zo Slovenska do zahraničia. Mnohí kolegovia by sa nakoniec aj radi vrátili. Ale kam? Nemáme vytvorené systémové podmienky, ktoré by umožnili plné využitie takejto intelektuálnej sily, nehovoriac o neuveriteľne obmedzujúcich podmienkach čerpania pomerne malých slovenských grantov, ktoré sú nezlučiteľné s predstavou dosahovania špičkových vedeckých výsledkov.

Bohužiaľ, stále nie sme pripravení na to, aby sme pre našich úspešných vedcov, nehovoriac o cudzincoch, pripravili pozície, v ktorých by mohli transformovať súčasné podmienky tak, aby boli kompatibilné s fungovaním úspešných akademických inštitúcií v západnej Európe. Namiesto toho pestujeme na Slovensku už dlhé roky kult akademickú podpriemernosti.

Tím slovensko-uzbeckej dinosaurologickej expedície do púšte Kyzylkum v roku 2021 / Martin Kunderát

To znie dosť tvrdo.

Áno. Ale plne si za tým stojím. Tá podpriemernosť je exaktne merateľná. Pozrite si, koľko máme profesorov a docentov, pozrite si naše univerzity a pozrite si, kde a ako otitulovaní ľudia publikujú. A hlavne, o čom publikujú. Či ich práce sú naozaj na hrane vedeckého poznania, alebo len nafukujú prázdny balón a vykazujú publikácie, na ktoré si o päť rokov už nikto nespomenie.

Či sú to práce, ktoré rezonujú tak, že Slovensko zviditeľnia na úrovni renomovaných časopisov. Síce rozprávame o špičkovosti, ale de facto ju vôbec nerobíme. Jednoducho sme sa uspokojili s podpriemernosťou. Potom logicky podpriemerných ľudí aj vychovávame.

Kedy sa najbližšie chystáte na synchrotrón do Japonska?

Už som tam mal byť. Lenže koronakríza znova zamiešala karty. Takže dúfam, že budúci rok už opäť nabehneme do nejakého experimentálneho normálu.

Komentáre

Lekárom nehrozí postih za výber pacientov pri triáži, zhodujú sa advokáti [↗](#)

📅 27. 11. 2021, 11:56, Zdroj: [lekari.sk](#) [↗](#), Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 3 339 GRP: 0,07 OTS: 0,00 AVE: 321 Eur

Denné správy

Bratislava 27. novembra (TASR) - Lekárom nehrozí právny postih pri rozhodovaní, ktorého pacienta pripoja na umelú pľúcnu ventiláciu. Zhodujú sa na tom advokáti, pričom poukazujú na usmernenie ministerstva zdravotníctva, ktoré slúži na indikáciu pacientov na intenzívnu, konzervatívnu a paliatívnu starostlivosť. Vysvetlili, že postup lekára podľa usmernenia nemôže byť protiprávny. "V práve platí zásada, že nemôžem byť postihovaný za nesplnenie povinnosti, ktorej splnenie nebolo objektívne možné. V prípade teda, že lekár rozhodujúci v triáži opiera svoje rozhodnutie o správne medicínske, etické a právne kritériá, tak za toto rozhodnutie nemôže byť braný na zodpovednosť," vysvetlil Ivan Humeník z advokátskej kancelárie h&h PARTNERS. Zdôraznil, že lekár sa pri uprednostňovaní nerozhoduje podľa sympatií, ale berie do úvahy viaceré okolnosti. Zdravotníci musia poskytovať starostlivosť v súlade s právnymi predpismi, dostupnými poznatkami lekárskeho vied a biomedicínskymi vedami a s prihliadnutím na vybavenie zdravotníckeho zariadenia, ozrejmil lekár a advokát zo spoločnosti Kinstellar Peter Kováč. "To znamená, že ak nie je možné poskytnúť pacientovi intenzívnu starostlivosť, a to ani presunom do iného zariadenia, treba mu poskytnúť najlepšiu starostlivosť, aké je dostupná a primeraná jeho zdravotnému stavu," spresnil. Za nedostatok spomínaného usmernenia považuje nezohľadnenie očkovacieho statusu pacientov: "Keďže je známe, že títo pacienti majú lepšiu prognózu." Nemocnice by podľa Humeníka mali mať stanovené i vlastné postupy, na základe ktorých sa lekári majú rozhodovať. "V opačnom prípade sú lekári vystavení stresu a v rozhodnutiach nemusia byť konzistentní a istí, čo následne môže vyvolať neistotu u pacientov a vo verejnosti," doplnil právnik. Zavedenie odporúčaní a pravidiel navigujúcich zdravotníka v takýchto situáciách môže byť prevenciou prežívania morálneho distresu, myslí si psychologička Andrea Madarasová Gecková z Fakulty sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského v Bratislave a Ústavu psychológie, zdravia a metodológie výskumu na Lekárskej fakulte **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. "Morálny distres je nepríjemné prežívanie, ktoré vzniká v situácii, keď nemôžeme konať v súlade so svojím presvedčením o morálne správnom konaní pre inštitucionálne alebo iné prekážky," priblížila. Časté či intenzívne prežívanie morálneho distresu podľa nej vedie k rozvoju symptómov vyhorenia, poruchám duševného zdravia, ale najmä demotivuje výkon k povolaniu. "Čo súvisí s rizikom straty nedostatkovej kvalifikovanej pracovnej sily," zdôraznila.

Štítky:

Autor: Lekari.sk

Za rozhodnutie, koho pripojiť na umelú ventiláciu, nehrozí lekárom právny postih [✉](#)

📅 27. 11. 2021, 10:29, Zdroj: nitrnoviny.sk [✉](#), Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 2 799 GRP: 0,06 OTS: 0,00 AVE: 366 Eur

27. novembra 2021

Twitter

Lekárom nehrozí právny postih pri rozhodovaní, ktorého pacienta pripoja na umelú pľúcnu ventiláciu. Zhodujú sa na tom advokáti, pričom poukazujú na usmernenie ministerstva zdravotníctva, ktoré slúži na indikáciu pacientov na intenzívnu, konzervatívnu a paliatívnu starostlivosť. Vysvetlili, že postup lekára podľa usmernenia nemôže byť protiprávny.

„V práve platí zásada, že nemôžem byť postihovaný za nesplnenie povinnosti, ktorej splnenie nebolo objektívne možné. V prípade teda, že lekár rozhodujúci v triáži opiera svoje rozhodnutie o správne medicínske, etické a právne kritériá, tak za toto rozhodnutie nemôže byť braný na zodpovednosť,“ vysvetlil Ivan Humeník z advokátskej kancelárie h&h PARTNERS. Zdôraznil, že lekár sa pri uprednostňovaní nerozhoduje podľa sympatií, ale berie do úvahy viaceré okolnosti.

Zdravotníci musia poskytovať starostlivosť v súlade s právnymi predpismi, dostupnými poznatkami lekárskeho vied a biomedicínskymi vedami a s prihliadnutím na vybavenie zdravotníckeho zariadenia, ozrejmil lekár a advokát zo spoločnosti Kinstellar Peter Kováč. „To znamená, že ak nie je možné poskytnúť pacientovi intenzívnu starostlivosť, a to ani presunom do iného zariadenia, treba mu poskytnúť najlepšiu starostlivosť, aké je dostupná a primeraná jeho zdravotnému stavu,“ spresnil.

Za nedostatok spomínaného usmernenia považuje nezohľadnenie očkovacieho statusu pacientov: „Keďže je známe, že títo pacienti majú lepšiu prognózu.“

Nemocnice by podľa Humeníka mali mať stanovené i vlastné postupy, na základe ktorých sa lekári majú rozhodovať. „V opačnom prípade sú lekári vystavení stresu a v rozhodnutiach nemusia byť konzistentní a istí, čo následne môže vyvolávať neistotu u pacientov a vo verejnosti,“ doplnil právnik.

Zavedenie odporúčaní a pravidiel navigujúcich zdravotníka v takýchto situáciách môže byť prevenciou prežívania morálneho distresu, myslí si psychologička Andrea Madarasová Gecková z Fakulty sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského v Bratislave a Ústavu psychológie, zdravia a metodológie výskumu na Lekárskej fakulte **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**.

„Morálny distress je nepríjemné prežívanie, ktoré vzniká v situácii, keď nemôžeme konať v súlade so svojím presvedčením o morálne správnom konaní pre inštitucionálne alebo iné prekážky,“ priblížila. Časté či intenzívne prežívanie morálneho distresu podľa nej vedie k rozvoju symptómov vyhorenia, poruchám duševného zdravia, ale najmä demotivuje výkon k povolaniu. „Čo súvisí s rizikom straty nedostatkovej kvalifikovanej pracovnej sily,“ zdôraznila.

zdroj: TASR

Autor: NN

Lekárom nehrozí postih za výber pacientov pri triáži....

27. 11. 2021, 13:22, Zdroj: dennikstandard.sk, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 2 593 GRP: 0,06 OTS: 0,00 AVE: 351 Eur

Páči sa mi to

Lekárom nehrozí postih za výber pacientov pri triáži. Zhodujú sa na tom advokáti.

Lekárom nehrozí právny postih pri rozhodovaní, ktorého pacienta pripoja na umelú pľúcnu ventiláciu. Zhodujú sa na tom advokáti, pričom poukazujú na usmernenie ministerstva zdravotníctva, ktoré slúži na indikáciu pacientov na intenzívnu, konzervatívnu a paliatívnu starostlivosť. Vysvetlili, že postup lekára podľa usmernenia nemôže byť protiprávny.

„V práve platí zásada, že nemôžem byť postihovaný za nesplnenie povinnosti, ktorej splnenie nebolo objektívne možné. V prípade teda, že lekár rozhodujúci v triáži opiera svoje rozhodnutie o správne medicínske, etické a právne kritériá, tak za toto rozhodnutie nemôže byť braný na zodpovednosť,“ vysvetlil Ivan Humeník z advokátskej kancelárie h&h PARTNERS. Zdôraznil, že lekár sa pri uprednostňovaní nerozhoduje podľa sympatií, ale berie do úvahy viaceré okolnosti.

Zdravotníci musia poskytovať starostlivosť v súlade s právnymi predpismi, dostupnými poznatkami lekárskeho vied a biomedicínskymi vedami a s prihliadnutím na vybavenie zdravotníckeho zariadenia, ozrejmil lekár a advokát zo spoločnosti Kinstellar Peter Kováč. „To znamená, že ak nie je možné poskytnúť pacientovi intenzívnu starostlivosť, a to ani presunom do iného zariadenia, treba mu poskytnúť najlepšiu starostlivosť, aké je dostupná a primeraná jeho zdravotnému stavu,“ spresnil.

Za nedostatok spomínaného usmernenia považuje nezohľadnenie očkovacieho statusu pacientov: „Keďže je známe, že títo pacienti majú lepšiu prognózu.“

Nemocnice by podľa Humeníka mali mať stanovené i vlastné postupy, na základe ktorých sa lekári majú rozhodovať. „V opačnom prípade sú lekári vystavení stresu a v rozhodnutiach nemusia byť konzistentní a istí, čo následne môže vyvolávať neistotu u pacientov a vo verejnosti,“ doplnil právnik.

Zavedenie odporúčaní a pravidiel navigujúcich zdravotníka v takýchto situáciách môže byť prevenciou prežívania morálneho distresu, myslí si psychologička Andrea Madarasová Gecková z Fakulty sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského v Bratislave a Ústavu psychológie, zdravia a metodológie výskumu na Lekárskej fakulte **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**.

„Morálny distress je nepríjemné prežívanie, ktoré vzniká v situácii, keď nemôžeme konať v súlade so svojím presvedčením o morálne správnom konaní pre inštitucionálne alebo iné prekážky,“ priblížila. Časté či intenzívne prežívanie morálneho distresu podľa nej vedie k rozvoju symptómov vyhorenia, poruchám duševného zdravia, ale najmä demotivuje výkon k povolaniu. „Čo súvisí s rizikom straty nedostatkovej kvalifikovanej pracovnej sily,“ zdôraznila.

(tasr)

Autor: Denník Štandard

Lekárom nehrozí postih za výber pacientov pri triáži, zhodujú sa advokáti [↗](#)

📅 27. 11. 2021, 17:45, Zdroj: [lekarna.sk](#) [↗](#), Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 109 GRP: 0,00 OTS: 0,00 AVE: 61 Eur

Čítané 25x

Bratislava 27. novembra (TASR) - Lekárom nehrozí právny postih pri rozhodovaní, ktorého pacienta pripoja na umelú pľúcnu ventiláciu. Zhodujú sa na tom advokáti, pričom poukazujú na usmernenie ministerstva zdravotníctva, ktoré slúži na indikáciu pacientov na intenzívnu, konzervatívnu a paliatívnu starostlivosť. Vysvetlili, že postup lekára podľa usmernenia nemôže byť protiprávny. "V práve platí zásada, že nemôžem byť postihovaný za nesplnenie povinnosti, ktorej splnenie nebolo objektívne možné. V prípade teda, že lekár rozhodujúci v triáži opiera svoje rozhodnutie o správne medicínske, etické a právne kritériá, tak za toto rozhodnutie nemôže byť braný na zodpovednosť," vysvetlil Ivan Humeník z advokátskej kancelárie h&h PARTNERS. Zdôraznil, že lekár sa pri uprednostňovaní nerozhoduje podľa sympatií, ale berie do úvahy viaceré okolnosti. Zdravotníci musia poskytovať starostlivosť v súlade s právnymi predpismi, dostupnými poznatkami lekárskeho vied a biomedicínskymi vedami a s prihliadnutím na vybavenie zdravotníckeho zariadenia, ozrejmil lekár a advokát zo spoločnosti Kinstellar Peter Kováč. "To znamená, že ak nie je možné poskytnúť pacientovi intenzívnu starostlivosť, a to ani presunom do iného zariadenia, treba mu poskytnúť najlepšiu starostlivosť, aké je dostupná a primeraná jeho zdravotnému stavu," spresnil. Za nedostatok spomínaného usmernenia považuje nezohľadnenie očkovacieho statusu pacientov: "Keďže je známe, že títo pacienti majú lepšiu prognózu." Nemocnice by podľa Humeníka mali mať stanovené i vlastné postupy, na základe ktorých sa lekári majú rozhodovať. "V opačnom prípade sú lekári vystavení stresu a v rozhodnutiach nemusia byť konzistentní a istí, čo následne môže vyvolať neistotu u pacientov a vo verejnosti," doplnil právnik. Zavedenie odporúčaní a pravidiel navigujúcich zdravotníka v takýchto situáciách môže byť prevenciou prežívania morálneho distresu, myslí si psychologička Andrea Madarasová Gecková z Fakulty sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského v Bratislave a Ústavu psychológie, zdravia a metodológie výskumu na Lekárskej fakulte **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. "Morálny distres je nepríjemné prežívanie, ktoré vzniká v situácii, keď nemôžeme konať v súlade so svojím presvedčením o morálne správnom konaní pre inštitucionálne alebo iné prekážky," priblížila. Časté či intenzívne prežívanie morálneho distresu podľa nej vedie k rozvoju symptómov vyhorenia, poruchám duševného zdravia, ale najmä demotivuje výkon k povolaniu. "Čo súvisí s rizikom straty nedostatkovej kvalifikovanej pracovnej sily," zdôraznila.

Štítky:

Nové výskumné centrum v Košiciach združuje odborníkov na mikrobióm [↗](#)

📅 26. 11. 2021, 17:24, Zdroj: slovenskyreporter.sk [↗](#), Autor: Boris Macko, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 20 GRP: 0,00 OTS: 0,00 AVE: 32 Eur

120

2 Minút čítania

ilustračné foto: upjs.sk

KOŠICE – V metropole východu vzniklo vývojové a výskumné centrum mikrobiómu ARCOBIOME, pri ktorom spojili sily verejná a súkromná sféra. Vedecký startup Perbiotix a Lekárska fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (LF **UPJŠ**) chcú svojou aktivitou pretaviť výsledky laboratórneho výskumu do reálnej pomoci pacientom. TASR o tom za projekt informovala Lenka Kollerová.

U nás ojedinelé, v zahraničí bežné

Centrum bude prenášať výsledky výskumu a vývoja do reálnych prípravkov a funkčných potravín s cieľom pozitívne ovplyvňovať ľudský mikrobióm. Ten tvorí spoločenstvo mikroorganizmov, ktorými je osídlené ľudské telo, vrátane baktérií, kvasiniek či vírusov a ich génov. Výskum bude financovaný z európskych grantov a súkromných zdrojov. „Model spojenia súkromného a verejného sektora na vývoj produktov je bežný v západnej Európe, avšak veľmi ojedinelý na Slovensku. Preto sme veľmi radi, že práve **UPJŠ** v Košiciach sa rozhodla byť priekopníkom a umožnila takúto spoluprácu,“ uviedol vedecký riaditeľ Perbiotix Alojz Bomba.

Z výskumu k ľuďom

Košice sú centrom výskumu mikrobiómu už viac ako 20 rokov, konala sa tam aj prvá a najväčšia medzinárodná vedecká konferencia o probiotikách a črevnom mikrobióme. Do výskumu sú zapojené LF **UPJŠ**, Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie (UVLF) a od októbra tohto roka aj medicínske výskumné centrum MediPark pri LF **UPJŠ**. „Implementácia výsledkov výskumu do reálneho života je ťažká a dlhá cesta, preto vznikla táto spolupráca, aby sa výsledky výskumu v podobe konkrétneho produktu dostali k ľuďom,“ konštatoval riaditeľ výskumného centra MediPark Ján Fedačko.

Zapoja prospešné mikroorganizmy

Prvým spoločným výskumným cieľom je vytvoriť prípravok, ktorý pomôže riešiť problém nemocničných infekcií. Tie sa stávajú stále akútnejším problémom najmä pre vysokú úmrtnosť hospitalizovaných pacientov. Riešenie vidia vedci v preventívnom opatrení u ohrozených pacientov tak, aby k infekcii vôbec nedošlo alebo sa výrazne zmiernil jej priebeh. Prospešné mikroorganizmy majú potenciál vytvoriť štít a tak ochrániť pacienta pred infekciou nebezpečnými baktériami. Zámerom je vyvíjať prípravky na ciele moduláciu mikrobiómu aj pri iných závažných chronických ochoreniach. Prvé prípravky budú cieľiť na mikrobióm ľudí s depresiami a úzkosťami.

Prostredníctvom konzorcií probiotických mikroorganizmov budú tiež pomáhať ľuďom s vysokým cholesterolom či histamínovou intoleranciou, pre ktorých aktuálne žiadne účinné probiotické prípravky neexistujú. Cieľom je vytvoriť funkčné a klinicky overené prípravky, ktoré budú fungovať ako prevencia a doplnková liečba pri rôznych ochoreniach, informovala Kollerová.

Autori projektu sa rozhodli zorganizovať ďalší ročník medzinárodnej konferencie o probiotikách, prebiotikách a črevnom mikrobióme prvýkrát v Bratislave. Konať sa bude budúci rok v júni.

TASR, BM

Autor: Boris Macko

Fakulty a ústavy UPJŠ

Nové výskumné centrum v Košiciach združuje odborníkov na mikrobióm ✉

📅 26. 11. 2021, 13:44, Zdroj: **TASR**, Vydavateľ: Tlačová agentúra Slovenskej republiky, Sentiment: **Positívny**, Téma: **Fakulty a ústavy UPJŠ**, Kľúčové slová: **LF UPJŠ**, **Lekárska Fakulta UPJŠ**

Košice 26. novembra (TASR) – V Košiciach vzniklo vývojové **a** výskumné centrum mikrobiómu ARCOBIOME, pri ktorom spojili sily verejná **a** súkromná sféra. Vedecký startup Perbiotix **a** **Lekárska fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (LF UPJŠ)** chcú svojou aktivitou pretaviť výsledky laboratórneho výskumu do reálnej pomoci pacientom. TASR o tom za projekt informovala Lenka Kollerová.

Centrum bude prenášať výsledky výskumu **a** vývoja do reálnych prípravkov **a** funkčných potravín s cieľom pozitívne ovplyvňovať ľudský mikrobióm. Ten tvorí spoločenstvo mikroorganizmov, ktorými je osídlené ľudské telo, vrátane baktérií, kvasiniek či vírusov **a** ich génov. Výskum bude financovaný z európskych grantov **a** súkromných zdrojov.

"Model spojenia súkromného **a** verejného sektora na vývoj produktov je bežný v západnej Európe, avšak veľmi ojedinelý na Slovensku. Preto sme veľmi radi, že práve **UPJŠ** v Košiciach sa rozhodla byť priekopníkom **a** umožnila takúto spoluprácu," uviedol vedecký riaditeľ Perbiotix Alojz Bomba.

Košice sú centrom výskumu mikrobiómu už viac ako 20 rokov, konala sa tam aj prvá **a** najväčšia medzinárodná vedecká konferencia o probiotikách **a** črevnom mikrobióme. Do výskumu sú zapojené **LF UPJŠ**, Univerzita veterinárskeho lekárstva **a** farmácie (UVLF) **a** od októbra tohto roka aj medicínske výskumné centrum MediPark pri **LF UPJŠ**.

"Implementácia výsledkov výskumu do reálneho života je ťažká **a** dlhá cesta, preto vznikla táto spolupráca, aby sa výsledky výskumu v podobe konkrétneho produktu dostali k ľuďom," konštatoval riaditeľ výskumného centra MediPark Ján Fedačko.

Prvým spoločným výskumným cieľom je vytvoriť prípravok, ktorý pomôže riešiť problém nemocničných infekcií. Tie sa stávajú stále akútnejším problémom najmä **pre** vysokú úmrtnosť hospitalizovaných pacientov. Riešenie vidia vedci v preventívnom opatrení u ohrozených pacientov tak, aby k infekcii vôbec nedošlo alebo sa výrazne zmiernil jej priebeh. Prospešné mikroorganizmy majú potenciál vytvoriť štít **a** tak ochrániť pacienta pred infekciou nebezpečnými baktériami.

Zámerom je vyvíjať prípravky na ciele moduláciu mikrobiómu aj pri iných závažných chronických ochoreniach. Prvé prípravky budú cieľiť na mikrobióm ľudí s depresiami **a** úzkosťami. Prostredníctvom konzorcií probiotických mikroorganizmov budú tiež pomáhať ľuďom s vysokým cholesterolom či histamínovou intoleranciou, **pre** ktorých aktuálne žiadne účinné probiotické prípravky neexistujú. Cieľom je vytvoriť funkčné **a** klinicky overené prípravky, ktoré budú fungovať ako prevencia **a** doplnková liečba pri rôznych ochoreniach, informovala Kollerová.

Autori projektu sa rozhodli zorganizovať ďalší ročník medzinárodnej konferencie o probiotikách, prebiotikách **a** črevnom mikrobióme prvýkrát v Bratislave. Konať sa bude budúci rok v júni.

hol tur

Autor: HOL

Most pri košickej nemocnici netreba zbúrať [↗](#)

☐ 29. 11. 2021, Zdroj: **Denník SME**, Strana: 15, Vydavateľ: **Petit Press**, Autor: **TASR**, Sentiment: **Negatívny**, Téma: **Fakulty a ústavy UPJŠ**, Kľúčové slová: **Lekárska Fakulta UPJŠ**, Ďalšie zdroje: **Denník SME - ďalší vydání**

Dosah: 472 216 GRP: 10,49 OTS: 0,10 AVE: 491 Eur

Rubrika: Krátko z regiónu

KOŠICE. Oblúkový most pri košickej Univerzitnej nemocnici Louisa Pasteura premošujúci štvorprúdovú cestu a električkovú trať na Triede SNP netreba zbúrať. Podľa nemocnice to vyplýva z posudku z mimoriadnej obhliadky, ktorý má k dispozícii. Most nemocnica uzavrela koncom septembra. Stav mosta však neumožňuje prejazd vozidiel po ňom, uviedol generálny riaditeľ nemocnice Ján Slávik. Most ostáva prístupný pre peších a môžu ho využívať len zamestnanci nemocnice a zamestnanci a študenti **Lekárskej fakulty UPJŠ**.

Autor: (tasr)

Košický newsfilter: Veľký problém s autobusmi môže mať o pár týždňov po Bratislavskom kraji aj Košický ☒

📅 27. 11. 2021, 15:12, Zdroj: dennikn.sk ☒, Vydavateľ: N Press, Autor: Dušan Karolyi, Dušan Karolyi, Sentiment: Ambivalentný, Téma: Fakulty a ústavy UPJŠ, Kľúčové slová: Lekárska Fakulta UPJŠ

Dosah: 315 907 GRP: 7,02 OTS: 0,07 AVE: 1849 Eur

Dobrý deň,

čítate výber desiatich najdôležitejších správ týždňa z Košíc a okolia. Tipy na správy, kritiku či facebookový status týždňa nám posielajte na dusan.karolyi@dennikn.sk

1. Košický kraj sa podľa Transparency rúti do problémov s autobusmi

Košický samosprávny kraj chystá súťaž, v ktorej chce vybrať firmu, ktorá bude desať rokov jazdiť s dotovanými prímestskými autobusmi. Vzhľadom na to, že mu do konca roka neostáva veľa času – súťaž zverejnil 18. novembra – hrozí scenár podobný tomu, čo vidíme teraz v Bratislave?

Bratislavská župa vysúťažila dopravcu (Arriva), ktorý od polovice novembra nie je schopný prevádzkovať tretinu až polovicu doterajšieho režimu autobusových spojov. Chýba mu minimálne stovka vodičov, ktorí odmietli prestúpiť od bývalého poskytovateľa (Slovak Lines). **Pre** jeho námietky sa obstarávanie naťahovalo a Arriva napokon nemala dosť času na prípravu.

Košická župa sa viac než rok chystá na tender. Ale keďže si naň vyhradila len pár týždňov (od nového roka musia dopravcovia jazdiť podľa nových zmlúv), musí sa už spoliehať len na optimistický scenár, že žiaden z uchádzačov neuplatní námietky, čo by súťaž predĺžilo do ďalšieho roku.

Vybrať budú dopravcu do oboch častí kraja (oblasti Východ a Západ) v celkovej hodnote kontraktu s odhadovanou cenou 456 miliónov eur bez DPH. Obálky s ponukami sa majú otvárať už 15. decembra.

„Od vyhlásenia verejného obstarávania po otváranie obálok neubehne ani len jeden mesiac. Na taký významný tender s reálnym dosahom **pre** celý kraj v hodnote takmer pol miliardy eur je to podľa nás nesmierne krátka lehota,“ píše Transparency International Slovensko.

Košická župa časový sklz vysvetľuje pandemiou.

So súťažou jej bude pomáhať advokát Michal Miškovič blízky OĽaNO, ktorý s podobným obstarávaním dopravcu radil aj žilinskej župe. **Pre** podozrenia z poskytnutia nepravdivých informácií s ním však predsedníčka kraja Erika Jurinová ukončila spoluprácu.

Košický župan má pripravené alternatívne postupy **pre** rôzny vývoj obstarávania tak, aby zabezpečil dopravu v kraji, ale aj v nich TIS vidí riziká.

„V Košickom kraji preto stoja pred nezávideniahodnou úlohou – ako zabezpečiť autobusovú dopravu v súlade s existujúcimi pravidlami,“ konštatuje Transparency.

Sídlo Košického samosprávneho kraja. Foto **pre** N Peter Lázár

2. Súd dal Džunkovi desať rokov za marihuanu, ten sa odvolá

Róbert Džunko si po viac než tisíc dňoch vo väzbe vypočul ďalší rozsudok. Okresný súd v Košiciach mu vymeral desať rokov. **A** to išiel na spodnú hranicu súčasnej trestnej sadzby.

Pred takmer troma rokmi robila polícia raziu v pivárni U legionárov. U Róberta našli necelých 8 gramov marihuany (na 15 jednorazových dávok) a pol gramu hašiša (tri dávky). Obvinili ho z nedovolenej výroby, držania a obchodovania s omamnými látkami.

Keďže bol ešte v podmienke – za iný drogový delikt dostal v roku 2017 tridsať mesiacov s odkladom na tri roky – skončil vo väzbe.

Prípád 27-ročného Košičana je na Slovensku známy. Pôvodný verdikt súdu z minulého roka ho posielal na 12 a pol roka do väzenia. Tým, ktorí sa snažia o dekriminalizáciu drog, slúžil ako exemplárny prípad neprimeranosti trestných sadzieb na Slovensku – že za marihuanu na osobnú spotrebu sú mladí ľudia trestaní tak prísne ako vrahovia.

Časť poslancov sa v parlamente práve snaží presadiť novelu zákona, ktorá by znížila tvrdé tresty **pre** užívateľov drog. Novela sa mala týkať rôznych drog v malom množstve, čo sa ukázalo ako jej problém. Koaliční poslanci zo Sme rodina a konzervatívna časť OĽaNO akceptujú zmiernenie postihov len v súvislosti s marihuanou. Preto novelu stiahli a podľa toho ju upravujú.

Róbert Džunko po rozsudku okresného súdu povedal, že znova podá odvolanie. Vec sa teda bude pojednávať na krajskom súde.

3. Starosta Starého Mesta zatvoril a hneď aj otvoril škôlky

Starosta košického Starého Mesta Igor Petrovčík sa rozhodol, že zatvorí šesť materských škôl, ktorých zriaďovateľom je jeho mestská časť. Nepozdávalo sa mu rozhodnutie vlády nechať školy otvorené, keď sa zhoršuje pandemická situácia.

„Odmietam sa podieľať na tejto hre na lockdown bez uzatvorenia škôl,“ napísal krátko po polnoci zo stredy (24. 11.) na štvrtok na svojom facebooku.

Oznámil, že od 29. novembra do 12. decembra budú škôlky uzatvorené „z dôvodu vysokého percenta chorobnosti, ale hlavne z pandemických dôvodov, ktoré sú veľmi vážne“. **A** všetkým rodičom poďakoval za pochopenie.

Okrem lajkov dostal aj otázky, kam majú dať deti rodičia, ktorí nemôžu pracovať z domu.

„Rodičia sú veľmi nespokojní **a** pobúrení z tohto rozhodnutia, pretože teraz máme veľmi dobrú dochádzku,“ povedala riaditeľka Materskej školy na Rumanovej ulici Eva Pačaiová. Ani mesto sa svoje škôlky, má ich 54, nechystá zatvárať.

Ministerstvo školstva sa **pre** denník Korzár vyjadrilo, že starosta (zriaďovateľ) nemá kompetenciu takýmto spôsobom zatvárať celé škôlky, to môže len úrad verejného zdravotníctva.

Igor Petrovčík medzitým rozhodnutie zmenil tak, že škôlky budú otvorené **pre** deti, ktorých rodičia pracujú v kritickej infraštruktúre alebo im typ práce neumožňuje robiť z domu.

4. Z krajských miest sú najmenej zaočkované Košice

Na vrchole druhej pandemickej vlny v januári tohto roka bolo všetkých pozitívne testovaných Košičanov až o 40 percent menej ako teraz. Povedala to riaditeľka Regionálneho úradu verejného zdravotníctva Zuzana Dietzová na rokovaní krízového štábu mesta.

„Vyše 95 percent všetkých pozitívnych prípadov v Košiciach **a** okolí tvoria ľudia, ktorí nie sú zaočkovaní,“ zdôraznila Dietzová.

Košice majú percentuálne najviac nezaočkovaných spomedzi všetkých krajských miest. Celková zaočkovanosť v meste dosahovala ku koncu minulého týždňa 47,1 percenta osôb, v okrese Košice-okolie to bolo 38,1 percenta. Rovnako na chvoste medzi krajskými mestami sú Košice aj pri zaočkovanosti ľudí nad 50 rokov.

Najčastejšie sa koronavírus šíri v rodinách, pracovných kolektívoch **a** školách. Hygienici evidujú dve menšie ohniská nákazy. V Oáze, útulku **pre** bezdomovcov v Bernátovciach, kde po otestovaní zaznamenali 27 pozitívnych prípadov, **a** v Zariadení sociálnych služieb v Bidovciach, kde na covid ochorelo 7 ľudí.

5. Michalovčania chcú fanúšikov na tribúnach, nie v nemocniciach

Každý, kto v sobotu (27. 11.) príde do veľkokapacitného očkovačieho centra v Michalovciach na prvú alebo druhú dávku vakcíny, dostane buď lístok na športový zápas, voucher na obed v lokálnych podnikoch, alebo vstup do thermalparku na Zemplínskej šírave.

„Z benefitov si každý môže vybrať podľa vlastných preferencií. Veríme, že záujemcov bude dostatok, aby sa okres Michalovce opäť prebarbil z čiernej farby covidového automatu,“ povedal košický župan Rastislav Trnka.

Benefitmi sú vstupenky na domáce zápasy michalovských hokejistov, futbalistov **a** hádzanárov, ďalej sto vstupeniek do thermalparku **a** 620 voucherov na obed do miestnych reštaurácií. Benefity je možné využiť hneď, keď to pandemická situácia dovoľí.

„Verím, že aj lístky ako odmena za zodpovedné rozhodnutie sa stanú lákadlom, ako motivovať ľudí dať sa zaočkovať **a** pomôžu udržať fanúšikov na tribúnach, nie v nemocniciach,“ za športové kluby informoval Július Kmec, marketingový manažér MFK Zemplín Michalovce.

6. Záchranári sa sťažujú na agresívnych pacientov

Košickí záchranári majú v súčasnosti denne okolo 350 výjazdov, jedna tretina z nich je ku covidovým pacientom. Väčšinou už majú ťažší priebeh ochorenia, počas transportu do nemocnice potrebujú napojenie na kyslíkové prístroje.

Koronavírus zabíjal aj samotných záchranárov. V druhej vlne pandémie dvaja podľahli covidu-19.

„Teraz máme zaočkovaných 90 percent ľudí,“ hovorí Dušan Kožuško, riaditeľ Záchrannej služby Košice, ktorá pokrýva väčšinu záchranných staníc na východnom Slovensku **a** časť aj na strednom.

Kožuško by nebol proti povinnému očkovaniu zdravotníckych pracovníkov, ako je to v iných krajinách.

Záchranári, podobne ako lekári na covidových oddeleniach v prvej línii, už istý čas čelia agresívnym pacientom popierajúcim covid, čo ich unavuje **a** komplikuje im prácu.

Podľa riaditeľa sa záchranári stretávajú s agresivitou pacientov a ich príbuzných takmer denne. Bolo to aj pred pandémiou, no teraz sa intenzita stupňuje.

V auguste bol medializovaný prípad, keď sa pacient po prebudení v sanitke, len čo zastavila v areáli prešovskej nemocnice, náhle začal správať agresívne, pričom kopol záchranára a zlomil mu prst.

7. Poškodený most nemusia zbúrať

Foto . unlp.sk

Most ponad frekventovanú Triedu SNP na košickej Tereze si vyžaduje rekonštrukciu, ale jeho zbúranie nie je nutné a doprava pod ním je bezpečná. Vyplýva to z posudku, ktorý vypracovala Správa ciest Košického samosprávneho kraja.

O posudok požiadala Univerzitná nemocnica L. Pasteura, ktorá most spájajúci jej areály na Tiede SNP a Ipeľskej ulici koncom septembra uzavrela. Jeho technický stav však naďalej umožňuje len prechod chodcov po ňom, nie prejazd alebo parkovanie vozidiel, ako to bolo do septembra.

Základným problémom je nefungujúce odvodnenie a porušenie mostného zvršku. „Tento týždeň sa vypĺňali trhliny asfaltom pozdĺž poškodeného povrchu, aby sme pred zimou zabránili ďalšiemu zatekaniu do vnútra mosta a minimalizovali tak jeho devastáciu,“ povedal generálny riaditeľ UNLP Ján Slávik.

Termín celkovej rekonštrukcie nie je známy. Je závislý od finančných zdrojov vlastníka – ministerstva zdravotníctva.

8. Železnice predávajú areál nemocnice

Železnice Slovenskej republiky sa rozhodli predať areál v Košiciach, v ktorom roky pôsobí Železničná nemocnica s poliklinikou. Evidujú ho ako prebytočný majetok, jeho vyvolávacia cena v elektronickej aukcii je viac než 13 miliónov eur.

Zdravotnícke zariadenie patrí do siete nemocníc Svet zdravia finančnej skupiny Penta. Nájomnú zmluvu so ŽSR majú do septembra 2022. Tomáš Kráľ, hovorca siete, hovorí, že chcú na tomto mieste prevádzkovať železničnú nemocnicu aj naďalej:

„Vnímame jej pevné miesto v sieti poskytovateľov zdravotnej starostlivosti v regióne mesta a so súčasným majiteľom areálu budeme viesť rokovania o možnom predaji,“ povedal pre denník Korzár.

9. Američania ocenili polárnu žiaru fotografa Tomáša Slovinského

Foto Tomáš Slovinský

Americká Univerzitná asociácia pre výskum vesmíru publikovala v stredu (24. 11.) Geovedeckú snímku dňa, ktorej autorom je košický astrofotograf Tomáš Slovinský. Víťazná fotografia pochádza z nórskeho Tromsa, zachytáva mimoriadne jasnú polárnu žiaru nad Nórskym morom.

Rubrika The Earth Science Picture of the Day (v preklade Geovedecká snímka dňa) zdôrazňuje rôznorodé procesy a javy, ktoré formujú našu planétu a naše životy. Snímka s názvom Aurora nad Nórskym morom vznikla 27. októbra skoro ráno. Jasná aurora sa odrážala na vodnej hladine a svojím jasom prežiarila aj mesiac. V strede fotografie je známy asterizmus – Veľký voz zo súhvezdia Veľkej medvedice.

10. Vzniká výskumné centrum mikrobiómu

Vytvoriť prípravok na riešenie nemocničných infekcií, ktoré sa stávajú stále akútnejším problémom najmä pre vysokú úmrtnosť hospitalizovaných pacientov, je prvým cieľom nového vývojového a výskumného centra mikrobiómu Arcobiome. To vzniklo v Košiciach spojením síl vedeckého startupu Perbiotix a Lekárskej fakulty UPJŠ.

Centrum bude prenášať výsledky výskumu do reálnych prípravkov a funkčných potravín so zámerom pozitívne ovplyvňovať ľudský mikrobióm. Ten tvorí spoločenstvo mikroorganizmov, ktorými je osídlené ľudské telo, vrátane baktérií, kvasiniek či vírusov a ich génov. Výskum bude financovaný z európskych grantov a súkromných zdrojov.

„Model spojenia súkromného a verejného sektora na vývoj produktov je bežný v západnej Európe, avšak veľmi ojedinelý na Slovensku. Preto sme veľmi radi, že práve UPJŠ v Košiciach sa rozhodla byť priekopníkom a umožnila takúto spoluprácu,“ uviedol vedecký riaditeľ Perbiotix Alojz Bomba.

Odporúčame si prečítať:

„Bohužiaľ, pre niektorých kolegov gynekológov je muž len zdroj spermií. A keďže oni sami nemajú dosah na jeho vyšetrowanie a liečbu, automaticky posielajú páry na umelé oplodnenie,“ povedal v rozhovore košický urológ a andrológ Martin Hrivňák. (Denník N)

Cez zahalenú poškodenú budovu v centre Košíc sa prelievali peniaze , dlhy ostali bielym koňom. Nehnutelnosť na Alžbetinej ulici doplatila na finančné machinácie svojich majiteľov. (Aktuality)

Dospelých Rómov učia o histórii, deťom vysvetľujú praktické veci. Divadlo Romathan vzniklo pred tridsiatimi rokmi, v Košiciach štartuje ďalšiu éru v nových priestoroch. (Denník N)

FB status týždňa:

STRATEGICKÝ PARK **PRE** VÝCHODNÉ SLOVENSKO

Zviazali sme sa znižovať rozdiely v životnej úrovni medzi regiónmi. Aby sa tu oplatilo pracovať, podnikať a žiť. Ďalšie z opatrení, ktoré k tomuto cieľu prispievajú, je vybudovanie strategického priemyselného parku vo Valalíkoch na východe Slovenska. Ide o historický moment, takýto veľký projekt sme na Slovensku ešte nemali. Manažment projektu bude mať na starosti štátna firma MH Invest II, ktorú vedie náš odborník Ladislav Matejka.

Jedným z dopracov **pre** košickú župu je monetárne EuroBus. Foto TASR

Autor: Dušan Karolyi, Dušan Karolyi

Tehotná primárka: Keď máte pacientov ročník 1990 a 1940 a jeden voľný stroj, selekcia tam je

28. 11. 2021, 12:24, Zdroj: dennikn.sk, Vydavateľ: N Press, Autor: Veronika Folentová, Sentiment: Negatívny, Téma: Fakulty a ústavy UPJŠ, Kľúčové slová: Lekárska Fakulta UPJŠ

Dosah: 315 907 GRP: 7,02 OTS: 0,07 AVE: 1849 Eur

Tehotná primárka: Keď máte pacientov ročník 1990 a 1940 a jeden voľný stroj, selekcia tam je

Ludmila Babejová Lineková vedie nemocničné oddelenia vnútorného lekárstva v Spišskej Novej Vsi. Je v šiestom mesiaci, ďalej pracuje s covid pacientmi a s úsmevom hovorí, že aj ona je dôkazom, že očkovanie nespôsobuje neplodnosť.

Ludmila Babejová Lineková vedie covid oddelenie v Spišskej Novej Vsi. Nemocnica patrí do siete Svet zdravia skupiny Penta. Primárka Lineková je v šiestom mesiaci tehotenstva. Vo svojom statuse na Facebooku vyzýva ľudí, aby sa dali zaočковаť. Na oddelení majú 81 percent nezaočkovaných, na ventilácii mali aj pacienta narodeného v roku 1990.

V rozhovore hovorí:

či sa nebála ako tehotná pracovať na covidovom oddelení,

ako zvládajú, že musia vyberať, kto sa dostane na ventiláciu,

ako funguje ich covidová ambulancia a ako pomáhajú obvodným lekárom, keď majú pochybnosti o očkovaní,

o obave, že jej mladí kolegovia odídu pracovať do zahraničia.

Ako vyzerá situácia u vás v nemocnici a na oddelení?

Je taká istá ako všade na Slovensku. Skutočne je taká, ako ju vykresľujú médiá v televízii. Prijímame, čo sa dá a kto sa už kapacitne nezmestí, toho sa snažíme liečiť ambulantne a reprofilizujeme viac a viac lôžok. Takmer celá nemocnica je reprofilizovaná, biela medicína by sa dala robiť už iba na jednej polovici oddelenia, všetko sme už prerobili na covidové lôžka.

Necovidoví pacienti sú teraz kde?

Všetkých, pri ktorých sa to dá, sa snažíme liečiť ambulantne. Naše interné oddelenie sme spojili s neurologickým a prakticky všetkých lekárov internistov som siahla na covid. O našich necovidových[lock] pacientov sa starajú neurológovia pod našim dozorom a vedením. Všetko sa tlačí na jedno oddelenie. Akútna chirurgia zatiaľ existuje, ale ak bude treba, budeme musieť ešte aj chirurgiu tlačiť na to jedno miesto a budeme reprofilizovať aj chirurgické lôžka.

Koľko máte pacientov?

Máme reprofilizované celé interné oddelenie, kde máme 35 lôžok, všetky kyslíkové. Máme oddelenie dlhodobochorých, to patrí tiež pod interné, kde je 25 lôžok, z toho 13 je kyslíkových. Ostáva ešte chirurgia, ale tá nemá všetky lôžka kyslíkové. Znamenalo by to, že by sme tam museli fungovať s kyslíkovými bombami, čo je dosť obtiažne. Nechávame si to ako poslednú možnosť. Teraz máme zreprofilizovaných asi 60 lôžok. Nevie, či to bude stačiť, lebo sa nestaráme iba o našich pacientov zo Spišskej Novej Vsi, oslovuje nás aj Poprad, Košice, Prešov. Pomáhame si. Kto má miesto, tam pacient ide.

Viac pacientov prijímate od iných ako posielate svojich do iných nemocníc?

Áno. Svojich pacientov si všetkých dokážeme liečiť sami. Vo veľkých fakultných nemocniciach je pacientov oveľa viac, tak sa im snažíme pomôcť.

Ako vyzerajú vaše služby?

V druhej vlne sme to dosť vycibрили, aby sme vedeli čo najviac pacientov liečiť ambulantne. Zriadili sme si covidovú ambulanciu. Máme denné prírastky okolo dvesto ľudí. Z tých dvesto ľudí asi 25 percent príde do covidovej ambulancie. Denne tak ošetríme asi 40 ľudí a rozdelíme ich. Tých, čo majú kyslíkovú nedostatočnosť, prijímame automaticky. Tým, čo sú hraniční, sme schopní podávať do istej miery liečbu ambulantne. Zároveň si ich sledujeme špeciálnymi aj imunologickými odbermi. Zarádime si ich podľa typov a pozývame ich na kontroly. Monitorujeme ich aj cez víkendy. Takto sa vieme vyhnúť návalu príjmov.

Koľko máte bežne príjmov za deň?

Šesť až sedem ľudí prijímame aj napriek tomu, že ich ambulantne monitorujeme, chodia na kontroly, liečbu a dostanú monoklonálne protilátky. To je dosť. Všetci pacienti u nás vyžadujú kyslíkovú podporu. Žiadne oddelenie si nedovolí „luxus“, že by prijalo pacienta, ktorý nevyžaduje kyslík. Problém je, že veľa pacientov prejde z inhalácie normálneho kyslíka do vysokoprietokového kyslíka a potom na umelú pľúcnu ventiláciu. Lôžka na ventiláciách musíme zhaňovať, máme koordinačné číslo, kam voláme a hľadáme nemocnice, kde by ešte

mohlo byť miesto. Už ich je veľmi málo.

Máte ventilácie úplne plné?

Áno. Máme šesť lôžok s ventiláciou a päť je obsadených. Šieste sa drží ako transportné lôžko. Každá nemocnica by si mala držať jedno miesto voľné pre transport. Minule sme mladú pacientku, bola ročník 1971, intubovali a zrazu nebola schopná transportu. Záchranárske ventilátory nie sú také výkonné ako nemocničné. Prístroj by to neutiahol a transport by neprežila. Preto jedno lôžko musí byť rezervované pre takéhoto pacienta.

V druhej vlne zomrel na ventilácii každý druhý pacient. Dnes niektoré nemocnice hovoria, že zomrie ešte viac ľudí. Ako je to u vás?

Áno, úmrtnosť je určite vyššia. V druhej vlne sa covid správal predvídateľne, až sme sa vo februári smiali, že sa k nám budú Taliani chodiť učiť medicínu. Vedeli sme, že bude mať začiatočnú fázu, potom fázu akcelerácie, progresie a po desiatich dňoch bude rekonvalescencia. Ak pacient zvládne desať dní a nenastane zásadná komplikácia, prežije. Pri delte je to nepredvídateľné, aj po desiatich dňoch pacienti majú v nosohltane strašne vysokú vírusovú nálož. Dôvod je, že delta je infekčnejšia. Aj po desiatich dňoch majú vysoké replikačné čísla a nedarí sa nám pacientov stabilizovať.

Potrebujú teda ventiláciu častejšie ako v druhej vlne?

S pani primárkou z ARO sme si robili prieskum a zistili sme, že každý šiesty prijatý človek končí, alebo by mal končiť na ventilácii. Delta je podstatne agresívnejšia, aj keď štúdie hovoria, že sa nezdá byť agresívnejšia, len vyžaduje viac hospitalizácií. U nás sa zatiaľ správa agresívnejšie a tým je to smutnejšie, že postihuje oveľa nižšie ročníky ako v druhej vlne. U nás zatiaľ ventiláciu pri delte prežil jeden pacient. Jeden, predtým úplne zdravý, na nič neliečený športovec a vitálny päťdesiatnik, ten to prežil. Ostatní zatiaľ zomreli.

Koľko ste ich mali?

Na ventilácii sme mali dvadsať možno už 25 pacientov. Donedávna mali stopercentnú mortalitu. Mám pocit, že liečba, okrem monoklonálnych protilátok, nezaberá.

Okrem protilátok ste liečbu nejako zmenili?

Komunikujeme navzájom s väčšími pracoviskami. Dávame to, čo všade. Do intuitívnej medicíny by som nešla. Ľudia ešte stále prichádzajú na ivermektíne. Nemá to žiaden efekt. My to vieme a potom to zistia aj oni. Ideme podľa našich odporúčaní. Ale čo fungovalo v druhej vlne, sa javí, že teraz nefunguje. Čakáme na nové antivirotikum, uvidíme, čo to urobí. Jediné, čo sa zdá, že funguje, sú monoklonálne protilátky a aj tie musia byť podané na začiatku. Je to drahé, ale zachráni to život.

Aká je veková skladba pacientov?

Väčšinou päťdesiatnici-šesťdesiatnici, ďalšia skupina sú ročníky 1970, máme aj pacientov narodených v roku 1980 a máme na ventilácii aj pacienta narodeného v rok 1990. Máme aj starších, ale tí väčšinou prichádzajú zaočkovaní, to je dobre a majú priebeh podstatne lepší. U zaočkovaného vidíme nízku vírusovú nálož v nose, menej komplikácií počas hospitalizácie. Prepúšťame viac starších ľudí, ak sú zaočkovaní, ako mladých. Chceli sme si na začiatku tejto vlny urobiť prototyp covidového pacienta, lebo v druhej platilo – obézny, mladý len raritne, mal cukrovku. Teraz nás to skutočne desí, keď vidíme štyridsaťročného futbalistu, ktorý nikdy nefajčil, a máme čo robiť, aby sme jeho stav zvládli.

Teraz prichádzajú ľudia, ktorí o sebe hovorili, že sú mladí, zdraví a nepotrebujú vakcínu?

Presne tak. Dôvod je, že vírusová nálož pri nezaočkovanom človeku je oveľa vyššia.

Napísali ste na sociálnu sieť status, ktorý zdieľalo veľa ľudí. Tam ste zverejnili aj to, že ste tehotná a pracujete na covidovom oddelení. Tiež tam bolo, že máte 81 percent pacientov neočkovaných a na ventilácii je sto percent neočkovaných. Platí to?

Áno. Toto zatiaľ úplne platí. Tento týždeň to bolo dokonca 85 percent a sto percent na ventilácii. Status vznikol, lebo sa ľudí často pýtam, aký mali dôvod nedať sa zaočkovať. Drvivá väčšina povie, že sa báli na základe nejakého statusu politika, novinára, nejakej autority. Často za to tí ľudia ani nemôžu, mali taký veľký strach z vakcíny, lebo nevideli fakty, ktoré hovorili medicínske authority.

Foto – archív Ľudmila Babejová Lineková

Asi k tomu prispievalo aj to, že niektorí lekári neodporúčali očkovanie. Stretávate sa s tým, že prichádzajú ľudia, ktorým neodporučil očkovanie lekár?

Áno. Na začiatku sme sa s tým stretávali, ale potom sme ako nemocnica zorganizovali stretnutie s lekármi v našom regióne. Povedali sme si, ako komunikovať s pacientom a ak majú pochybnosti, nech ho pošlú k nám do ambulancie. Dôvodov, prečo sa človek nemôže

zaočkovať, je veľmi málo. Ľudia začali chodiť a pýtali sa u nás v ambulancii na očkovanie. Myslím si, že zopár z nich sme aj takto zachránili, musíte dookola vysvetľovať. Chcú od nás garanciu, pýtajú sa, či im dáme našu pečiatku na to, že nebudú mať žiadne komplikácie. Zaočkovali sme tisíce ľudí v Spišskej Novej Vsi a komplikácií po očkovaní bolo minimum. Radšej budeme ochotne vysvetľovať ako potom liečiť.

Lekári hovoria, že sa stupňuje agresivita pacientov. Aj vy sa s tým stretávate?

Áno, ale veľmi rýchlo si vieme urobiť poriadok. Pacient prichádza, keď skutočne cíti, že mu niečo je. Niektorí majú svoje názory, vysmieľajú sa a sú arogantní. Veľmi rýchlo im vysvetlíme, kto je náš spoločný nepriateľ. V ambulancii sa ľudia vidia navzájom, vidia vedľa seba horší stav, vnímajú to trochu inak. Vidieť to skôr na sociálnych sieťach, aj mne často ľudia píšu, čo to trepem, aká firma ma platí. Ale ja nevidím inú cestu, nemôžeme byť ticho, je potrebné šíriť reálne príbehy z nemocnice. Covid si sám robí dosť zlú reklamu a na konci tejto vlny bude všetkým jasné, kto mal pravdu, len je to za cenu obrovského množstva úmrtí. Preto my, ktorí reálne liečime ľudí na covid, by sme nemali byť ticho. Mali by sme zverejňovať konkrétne situácie z nemocnice. Sú ľudia, ktorí odmietali očkovanie a potom chcú písať do novin a robiť svedectvá, ako sa hlboko mýlili.

Vy ste statusom zaujali aj preto, že robíte na covidovom oddelení a ste tehotná. Aké to je? Nebojíte sa?

Otehotnela som potom, ako som sa dala zaočkovať. Chceli sme s manželom bábätko, ale nevedeli sme, ako to bude s vakcináciou, tak sme sa smiali, že to asi zabalíme, a dala som sa zaočkovať. Keď som po druhej vlne zistila, že som tehotná, bola som veľmi šťastná. Po prvé to ukazuje, že očkovanie skutočne nespôsobuje neplodnosť. Stále hovorím, že poznám svojho nepriateľa, viem, ako s ním bojovať a ako sa pred ním chrániť. Nedovolím si ísť na oddelenie bez respirátora a bez ochranného štítu a plášťa. Viac ohrozené sú učiteľky, predavačky alebo kolegyně na čistom oddelení, lebo tam môžu mať falošný pocit bezpečia, že sa s covidom nestretnú. Delta je úplne všade a rovnaké šance na nakazenie má každý. Ja sa chránim a viem celý tím lekárov. Ak by niekto vypadol, chýbal by. Išli sme do toho spolu, tak spolu aj túto vlnu dobojujeme. Jediné, čo cítim, je, že som viac unavená. Keď prídem z nemocnice domov, len si ľahnem a nechám sa obsluhovať deťmi a manželom.

Nebál sa váš manžel?

Pozná ma, máme už dve deti, pri oboch som robila do konca, kým som vládala, do 35. týždňa. Kto ma pozná, vie, aký by som musela mať veľký dôvod, aby som odišla a nechala v tom kolegov samých. Telo si povie, čo potrebuje. Moje telo zatiaľ okrem toho, že veľmi priberám, nehovorí nič. Všetko je v poriadku, dnes som akurát bola na ultrazvuku. Nikto sa už koronavírusu na oddelení nebojí, lebo všetci sme covid v druhej vlne prekonali a všetci sme zaočkovaní dvoma alebo tromi dávkami. Ja si po svoju tretiu dávku pôjdem na budúci týždeň. Na oddelení sa momentálne bojí iných vírusov ako koronavírusu.

Ste teraz v šiestom mesiaci?

Áno, končím šiesty mesiac.

Prečítajte si

Infektológ: Príbuzní sa boja prísť rozlúčiť so zomierajúcim na covid, boja sa posledného kontaktu aj nákazy

Ako fyzicky zvládáte prácu v ochrannom overale?

Mám perfektných kolegov – sme mladý a veľmi nadšený tím. Radi sme v kontakte s pacientom, radi zavádzame novinky. Keď sa to rozbiehalo, skúšali sme, že by miesto mňa šiel na covid niekto zo starších kolegov, no potom sme si povedali, že to asi nebude dobré. Mala som odrobenú druhú vlnu, okolo osemsto pacientov, vedela som, čo robiť. Dohodli sme sa, že urobím vizitu a kolegovia mi potom všetko referujú. Nie som až taká hrdinka ako oni, že by som tam bola 12 hodín vkuse v skafandri. Dve hodinky som tam, zvyšok si pacientov preberáme osobne alebo po telefóne. Vyškolila som ich, sú samostatní a majú cit na covidového pacienta. Minulý rok som prijímala osem absolventov – vyrástli tak, že robia samostatne a perfektne. Keď vás drží tím, zvládnete všetko. Bolo by to nefér, odísť teraz od pacientov, drvivá väčšina je v tejto situácii, lebo naletela alebo uverila správam, ktoré sa nezakladali na pravde.

Ako to vnímate, keď vidíte politikov, napríklad Roberta Fica, ktorý tvrdil, že aj krajiny, kde je 80-percentná zaočkovanosť, majú plné nemocnice rovnako ako my, alebo keď vidíte niektorých vedcov alebo lekárov, ktorí broja proti očkovaní?

Skutoční veľikáni vo vakcinácii, teda krajiny ako je Portugalsko, Španielsko, Dánsko, Británia majú skutočne vysoké prírastky infikovaných, ale ľudia nie sú v nemocniciach. Tieto štáty zavádzajú lockdowny, aby natiahli čas, aby si mohli rizikovať časť populácie zaočkovať treťou dávkou. Koronavírusová imunita po vakcinácii sa nezdá byť stabilná a dlhodobá. Treba sa preočkovávať. My máme v nemocniciach drvivú väčšinu neočkovaných. Do ambulancie príde aj očkovaný pacient, lebo sú vydesení. Ale čísla a odbery sú dobré, robíme im aj CT pľúc, nemajú postihnutie, po troch dňoch teplôt to zvládajú perfektne.

Keď to ľudia posledné týždne a mesiace čítajú, prečo sa nedajú zaočkovať?

Dnes som bola v obchode po sviečky na adventný veniec. Jedna pani rozprávala predavačke, že sa nedala zaočkovať, lebo tomu neverila. Dostala covid a dali jej protilátky, takže to brala, akoby bola zaočkovaná. Má pravdu, sú to protilátky, ktoré by sa jej vytvorili po vakcíne, ale dostala dvojtisícovú liečbu a je spokojná. Keď im dávame protilátky, vysvetľujeme, že budú mať zrejme dobrý priebeh, ale nie preto, že by mali nejakú super imunitu. Je to tým, že im dávame protilátky. Svedectiev ešte stále nie je dosť veľa. Nie každý má v rodine niekoho mladého, kto mal covid. Čím viac zla sa bude diať v mladších ročníkoch, tým viac sa bude šíriť osвета. A mladých bude zomierať viac, lebo vidíme fankluby antivaxerov. Múdry človek sa poučí z chýb iných a hlúpy sa poučí zo svojich.

Aj keby sa zaočkovali, potrvá niekoľko týždňov, kým sa im vyvinie imunita.

Túto vlnu to už nejakou veľmi neovplyvní, zdravotníctvo to položí, lebo neexistuje, aby sme deväťtisícové prírastky ustáli s našimi možnosťami. Sú nemocnice, ktoré nefungujú na centrálnych rozvodoch kyslíka, ale na kyslíkových bombách, čo je hrozné. Bomby musia meniť trikrát do dňa, aby pacienta udýchali. Zdravotníctvo sa podľa mňa položí na kolená a pred ďalšou vlnou je potrebné, aby sa čo najviac ľudí dalo zaočkovať. Covid si už robí veľmi zlú reklamu a myslím si, že po tejto vlne sa nájde viac ľudí, ktorí sa dajú zaočkovať, lebo každý bude mať niekoho vo svojom okolí, kto bol chorý, mal ťažký priebeh alebo zomrel.

Nebojíte sa, že mnoho vašich kolegov to psychicky nezvládne a odídu?

Toho sa desím najviac. Mňa ako primárku neodrádza ani to množstvo pacientov, ale keď vidím v očiach kolegov, že sú bezradní a nevládzu. Sú to všetko mladí ľudia a skutočne majú možnosti odísť do zahraničia. Môže sa to stať a je to len na nás, vedúcich pracovníkoch, aby sme ich motivovali. Ja im stále rozprávam, mali sme vízie v rámci oddelenia a naozaj ich naplníme, len to nevzdávajme. Desím sa, že mi odídu a že nebudem mať s kým robiť a ostanem sama ako kôl v plote.

Majú vaši kolegovia nejakú psychickú podporu?

Vytvorili sme si taký interný humor. Paradoxne, keď idem na covid, teším sa tam, lebo sa vieme zasmiať na vlastných vtípoch, na všelijakých statusoch, čo čítame. Minule sa v jednej skupine pýtali, aké sú najlepšie bylinky na covid, tak sme sa smiali, že chryzantémy. Vieme sa smiať aj spolu plakať, to je tiež dôležité. Nie každý má rovnaké emočné nastavenie, vieme sa navzájom podporiť, a keď vidím, že má niekto dosť, pošlem ho oddýchnuť si, dám mu dovolenku, zvyšok tímu to chvíľu potiahne. Musím na nich citlivo. Sú veľmi unavení. Sú to mladí ľudia, ktorí rok pracujú, mali si užívať prvé výplaty, cestovať, ale miesto toho sú od nevidím do nevidím v práci v skafandri a vidia smrť mladých ľudí v priamom prenose. Nie je to „sranda“.

Ostanú robiť medicínu?

Dúfam. Po mojom statuse sa smiali, že tiež napíšu taký status a tiež budú robiť influencerov. Sme malé oddelenie, ale máme nádherné plány a vízie, ako oddelenie zveľadiť, a chceme byť centrom domácej parenterálnej výživy. Lekárov som motivovala, že budú zavádzať špeciálne dlhodobé katétre. Snáď ich to udrží a keď sa covid skončí, začneme robiť krásnu, čistú medicínu, to, prečo si ju vybrali.

Mnoho ľudí je už v tejto vlne nahnevaných. Niektorí očkovani vyzývajú, aby si neočkovaní liečbu platili, alebo aby na ventilácii mali prednosť. Ako to vnímate?

Cena jednej infúzie monoklonálnych protilátok je vyššia ako cena celej hospitalizácie covidového pacienta. Kým sa táto vlna tak nerozbehla, tak som si hovorila, že všetci by si mali zaplatiť hospitalizáciu, ale je to hlúposť. Rozprávam sa s tými ľuďmi, nie sú medicínsky vzdelaní a majú obrovský strach zo všetkého, z vakcíny, z covidu. Neskoro sme zakročili proti ľuďom, ktorí šíрили hoaxy a rozšírilo sa to. Teraz som viac tolerantná, lebo drvivá väčšina nie sú antivaxeri, čo boli počas 17. novembra na námestí. Sú to vystrašení ľudia, ktorí si prečítali statusy a báli sa. Bolo by nefér dať im to takto pocítiť. Dobré by bolo povinné očkovanie. Niektorí ľudia sa boja a druhá skupina si povedala, že sa o seba starajú, a zaočkovať sa nedajú. Ale ak by to bolo povinné, uľahčilo by im to rozhodnutie. Budú frajeri až do konca, len ich k tomu donútil štát. K tomuto by som sa priklonila. Minimálne pre rizikové skupiny. Zdravotníci všetci, rovnako pracovníci v domovoch sociálnych služieb, policajti, vojaci, učitelia a 60+ všetci.

Viacerí lekári opisujú, že najťažšie je pre nich okrem obrovskej únavy to, že už nemajú možnosť poskytnúť starostlivosť všetkým. Ventilácií je obmedzený počet a musia sa rozhodovať, kto je najperspektívnejší. Čo je na tejto pandémie najhoršie pre vás?

To isté. Internista je vo všeobecnosti známy tým, že je zhovievavý ku všetkým. Ak bol 85-ročný pacient aktívny, mal u nás šancu na rozšírenú resuscitačnú starostlivosť. Fungoval, bol sebestačný, tak má šancu. Ak nebola pandémia. Teraz si to nemôžeme dovoliť, keď máte pacientov ročník 1990 a 1940 a jeden voľný stroj, selekcia tam je. Je to hrozné, lebo obaja majú právo na život a na liečbu, ale kde, keď nie je miesto? Je to najťažšie rozhodnutie každého lekára. A keď to má urobiť mladý lekár, je to hrozné, ale musí to ustáť. Nikdy som nedala úplný zákaz návštev príbuzných.

Ak sme sa u pacienta rozhodli liečbu už nerozširovať, pozveme príbuzných, zabezpečíme kňaza, máme tablety. Snažíme sa im to aspoň takto uľahčiť, lebo je to strašné. Jasné, mladý človek musí ísť na stroj, lebo človek v tridsiatke má život pred sebou, ale strašné je to, že osemdesiatnici si často predstavujú svoju smrť inak – doma, vo svojej posteli, s rodinou a zrazu sú niekde sami, kde sme my v bielych mundúroch, v ktorých nám poriadne ani nevidia do tváre. Zomierajú až v smrteľnej úzkosti. Pomôže im, keď dvoch, troch príbuzných

poobliekame a umožníme im to aj každý deň, aby s nimi boli a držali ich za ruku. Aby prišiel aj kňaz a aby si aspoň čiastočne zabezpečili to svoje posledné želanie.

Ľudmila Babejová Lineková

Primárka oddelenia vnútorného lekárstva, dnes fungujúceho ako covid oddelenie v nemocnici v Spišskej Novej Vsi. Vyštudovala **Lekársku fakultu UPJŠ** v Košiciach. Pracovala ako sekundárny lekár a školský asistent na Klinike hematológie a onkohematológie v Košiciach. Od júna 2011 pracovala na Internom oddelení v Nemocnici Poprad. Špecializáciu z vnútorného lekárstva vykonala v novembri 2018. Momentálne je zaradená do odboru Hematológia a transfuziológia na Jesseniovej LF v Martine.

Foto – archív Ľudmila Babejová Lineková

Autor: Veronika Folentová

Nové výskumné centrum v Košiciach združuje odborníkov na mikrobióm [↗](#)

📅 26. 11. 2021, 14:26, Zdroj: [teraz.sk](#) [↗](#), Autor: TASR, Sentiment: Pozitívny, Téma: Fakulty a ústavy UPJŠ, Kľúčové slová: LF UPJŠ, Lekárska Fakulta UPJŠ
Dosah: 48 050 GRP: 1,07 OTS: 0,01 AVE: 945 Eur

Prvým spoločným výskumným cieľom je vytvoriť prípravok, ktorý pomôže riešiť problém nemocničných infekcií.

Košice 26. novembra (TASR) – V Košiciach vzniklo vývojové a výskumné centrum mikrobiómu ARCOBIOME, pri ktorom spojili sily verejná a súkromná sféra. Vedecký startup Perbiotix a Lekárska fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (LF UPJŠ) chcú svojou aktivitou pretaviť výsledky laboratórneho výskumu do reálnej pomoci pacientom. TASR o tom za projekt informovala Lenka Kollerová.

Centrum bude prenášať výsledky výskumu a vývoja do reálnych prípravkov a funkčných potravín s cieľom pozitívne ovplyvňovať ľudský mikrobióm. Ten tvorí spoločenstvo mikroorganizmov, ktorými je osídlené ľudské telo, vrátane baktérií, kvasiniek či vírusov a ich génov. Výskum bude financovaný z európskych grantov a súkromných zdrojov.

"Model spojenia súkromného a verejného sektora na vývoj produktov je bežný v západnej Európe, avšak veľmi ojedinelý na Slovensku. Preto sme veľmi radi, že práve UPJŠ v Košiciach sa rozhodla byť priekopníkom a umožnila takúto spoluprácu," uviedol vedecký riaditeľ Perbiotix Alojz Bomba.

Košice sú centrom výskumu mikrobiómu už viac ako 20 rokov, konala sa tam aj prvá a najväčšia medzinárodná vedecká konferencia o probiotikách a črevnom mikrobióme. Do výskumu sú zapojené LF UPJŠ, Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie (UVLF) a od októbra tohto roka aj medicínske výskumné centrum MediPark pri LF UPJŠ.

"Implementácia výsledkov výskumu do reálneho života je ťažká a dlhá cesta, preto vznikla táto spolupráca, aby sa výsledky výskumu v podobe konkrétneho produktu dostali k ľuďom," konštatoval riaditeľ výskumného centra MediPark Ján Fedačko.

Prvým spoločným výskumným cieľom je vytvoriť prípravok, ktorý pomôže riešiť problém nemocničných infekcií. Tie sa stávajú stále akútnejším problémom najmä pre vysokú úmrtnosť hospitalizovaných pacientov. Riešenie vidia vedci v preventívnom opatrení u ohrozených pacientov tak, aby k infekcii vôbec nedošlo alebo sa výrazne zmiernil jej priebeh. Prospešné mikroorganizmy majú potenciál vytvoriť štít a tak ochrániť pacienta pred infekciou nebezpečnými baktériami.

Zámerom je vyvíjať prípravky na ciele moduláciu mikrobiómu aj pri iných závažných chronických ochoreniach. Prvé prípravky budú cieľiť na mikrobióm ľudí s depresiami a úzkosťami. Prostredníctvom konzorcií probiotických mikroorganizmov budú tiež pomáhať ľuďom s vysokým cholesterolom či histamínovou intoleranciou, pre ktorých aktuálne žiadne účinné probiotické prípravky neexistujú. Cieľom je vytvoriť funkčné a klinicky overené prípravky, ktoré budú fungovať ako prevencia a doplnková liečba pri rôznych ochoreniach, informovala Kollerová.

Autori projektu sa rozhodli zorganizovať ďalší ročník medzinárodnej konferencie o probiotikách, prebiotikách a črevnom mikrobióme prvýkrát v Bratislave. Konať sa bude budúci rok v júni.

Autor: TASR

Nové výskumné centrum v Košiciach združuje odborníkov na mikrobióm [↗](#)

📅 26. 11. 2021, 17:24, Zdroj: slovenskyreporter.sk [↗](#), Autor: Boris Macko, Sentiment: Pozitívny, Téma: Fakulty a ústavy UPJŠ, Kľúčové slová: LF UPJŠ, Lekárska fakulta UPJŠ

Dosah: 20 GRP: 0,00 OTS: 0,00 AVE: 32 Eur

120

2 Minút čítania

ilustračné foto: upjs.sk

KOŠICE – V metropole východu vzniklo vývojové a výskumné centrum mikrobiómu ARCOBIOME, pri ktorom spojili sily verejná a súkromná sféra. Vedecký startup Perbiotix a Lekárska fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (LF UPJŠ) chcú svojou aktivitou pretaviť výsledky laboratórneho výskumu do reálnej pomoci pacientom. TASR o tom za projekt informovala Lenka Kollerová.

U nás ojedinelé, v zahraničí bežné

Centrum bude prenášať výsledky výskumu a vývoja do reálnych prípravkov a funkčných potravín s cieľom pozitívne ovplyvňovať ľudský mikrobióm. Ten tvorí spoločenstvo mikroorganizmov, ktorými je osídlené ľudské telo, vrátane baktérií, kvasiniek či vírusov a ich génov. Výskum bude financovaný z európskych grantov a súkromných zdrojov. „Model spojenia súkromného a verejného sektora na vývoj produktov je bežný v západnej Európe, avšak veľmi ojedinelý na Slovensku. Preto sme veľmi radi, že práve UPJŠ v Košiciach sa rozhodla byť priekopníkom a umožnila takúto spoluprácu,“ uviedol vedecký riaditeľ Perbiotix Alojz Bomba.

Z výskumu k ľuďom

Košice sú centrom výskumu mikrobiómu už viac ako 20 rokov, konala sa tam aj prvá a najväčšia medzinárodná vedecká konferencia o probiotikách a črevnom mikrobióme. Do výskumu sú zapojené LF UPJŠ, Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie (UVLF) a od októbra tohto roka aj medicínske výskumné centrum MediPark pri LF UPJŠ. „Implementácia výsledkov výskumu do reálneho života je ťažká a dlhá cesta, preto vznikla táto spolupráca, aby sa výsledky výskumu v podobe konkrétneho produktu dostali k ľuďom,“ konštatoval riaditeľ výskumného centra MediPark Ján Fedačko.

Zapoja prospešné mikroorganizmy

Prvým spoločným výskumným cieľom je vytvoriť prípravok, ktorý pomôže riešiť problém nemocničných infekcií. Tie sa stávajú stále akútnejším problémom najmä pre vysokú úmrtnosť hospitalizovaných pacientov. Riešenie vidia vedci v preventívnom opatrení u ohrozených pacientov tak, aby k infekcii vôbec nedošlo alebo sa výrazne zmiernil jej priebeh. Prospešné mikroorganizmy majú potenciál vytvoriť štít a tak ochrániť pacienta pred infekciou nebezpečnými baktériami. Zámerom je vyvíjať prípravky na ciele moduláciu mikrobiómu aj pri iných závažných chronických ochoreniach. Prvé prípravky budú cieľiť na mikrobióm ľudí s depresiami a úzkosťami.

Prostredníctvom konzorcií probiotických mikroorganizmov budú tiež pomáhať ľuďom s vysokým cholesterolom či histamínovou intoleranciou, pre ktorých aktuálne žiadne účinné probiotické prípravky neexistujú. Cieľom je vytvoriť funkčné a klinicky overené prípravky, ktoré budú fungovať ako prevencia a doplnková liečba pri rôznych ochoreniach, informovala Kollerová.

Autori projektu sa rozhodli zorganizovať ďalší ročník medzinárodnej konferencie o probiotikách, prebiotikách a črevnom mikrobióme prvýkrát v Bratislave. Konať sa bude budúci rok v júni.

TASR, BM

Autor: Boris Macko

Univerzitné pracoviská

Nové výskumné centrum v Košiciach združuje odborníkov na mikrobióm ✉

📅 26. 11. 2021, 13:44, Zdroj: **TASR**, Vydavateľ: **Tlačová agentúra Slovenskej republiky**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzitné pracoviská**, Kľúčové slová: **Medipark**

Košice 26. novembra (TASR) – V Košiciach vzniklo vývojové a výskumné centrum mikrobiómu ARCOBIOME, pri ktorom spojili sily verejná a súkromná sféra. Vedecký startup Perbiotix a Lekárska fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (LF UPJŠ) chcú svojou aktivitou pretaviť výsledky laboratórneho výskumu do reálnej pomoci pacientom. TASR o tom za projekt informovala Lenka Kollerová.

Centrum bude prenášať výsledky výskumu a vývoja do reálnych prípravkov a funkčných potravín s cieľom pozitívne ovplyvňovať ľudský mikrobióm. Ten tvorí spoločenstvo mikroorganizmov, ktorými je osídlené ľudské telo, vrátane baktérií, kvasiniek či vírusov a ich génov. Výskum bude financovaný z európskych grantov a súkromných zdrojov.

"Model spojenia súkromného a verejného sektora na vývoj produktov je bežný v západnej Európe, avšak veľmi ojedinelý na Slovensku. Preto sme veľmi radi, že práve UPJŠ v Košiciach sa rozhodla byť priekopníkom a umožnila takúto spoluprácu," uviedol vedecký riaditeľ Perbiotix Alojz Bomba.

Košice sú centrom výskumu mikrobiómu už viac ako 20 rokov, konala sa tam aj prvá a najväčšia medzinárodná vedecká konferencia o probiotikách a črevnom mikrobióme. Do výskumu sú zapojené LF UPJŠ, Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie (UVLF) a od októbra tohto roka aj medicínske výskumné centrum **MediPark** pri LF UPJŠ.

"Implementácia výsledkov výskumu do reálneho života je ťažká a dlhá cesta, preto vznikla táto spolupráca, aby sa výsledky výskumu v podobe konkrétneho produktu dostali k ľuďom," konštatoval riaditeľ výskumného centra **MediPark** Ján Fedáčko.

Prvým spoločným výskumným cieľom je vytvoriť prípravok, ktorý pomôže riešiť problém nemocničných infekcií. Tie sa stávajú stále akútnejším problémom najmä pre vysokú úmrtnosť hospitalizovaných pacientov. Riešenie vidia vedci v preventívnom opatrení u ohrozených pacientov tak, aby k infekcii vôbec nedošlo alebo sa výrazne zmiernil jej priebeh. Prospešné mikroorganizmy majú potenciál vytvoriť štít a tak ochrániť pacienta pred infekciou nebezpečnými baktériami.

Zámerom je vyvíjať prípravky na ciele moduláciu mikrobiómu aj pri iných závažných chronických ochoreniach. Prvé prípravky budú cieľiť na mikrobióm ľudí s depresiami a úzkosťami. Prostredníctvom konzorcií probiotických mikroorganizmov budú tiež pomáhať ľuďom s vysokým cholesterolom či histamínovou intoleranciou, pre ktorých aktuálne žiadne účinné probiotické prípravky neexistujú. Cieľom je vytvoriť funkčné a klinicky overené prípravky, ktoré budú fungovať ako prevencia a doplnková liečba pri rôznych ochoreniach, informovala Kollerová.

Autori projektu sa rozhodli zorganizovať ďalší ročník medzinárodnej konferencie o probiotikách, prebiotikách a črevnom mikrobióme prvýkrát v Bratislave. Konať sa bude budúci rok v júni.

hol tur

Autor: HOL

Spojená škola, Komárňanská 28, Nové Zámky

29. 11. 2021, Zdroj: **Nitrianske noviny**, Strana: 22, Vydavateľ: **Petit Press**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzitné pracoviská**, Kľúčové slová: **CCVaPP**, Ďalšie zdroje: **Naše novosti**, **Topoľčianske noviny**, **Týždeň na Pohroní**
Dosah: 812 464 GRP: 18,05 OTS: 0,18 AVE: 5694 Eur

Spojená škola, Komárňanská 28, Nové Zámky

s org. zložkami SPŠE S.A.Jedlika – Jedlik Ányos Elektrotechnikai szakközépiskola a Obchodná akadémia – Kereskedelmi Akadémia, Komárňanská 28, 940 75 Nové Zámky Tel: 035/6418 256, fax:035/6418 256; e-mail: skola@spsenz.sk; www.spojenaskolanz.edupage.org

V školskom roku 2022/2023 otvárame v 1. ročníku triedy v nasledovných študijných odboroch: 2675 M elektrotechnika: s vyučovacím jazykom slovenským a s vyučovacím jazykom maďarským, žiaci budú od 3. ročníka pokračovať v štúdiu vo vzdelávacích oblastiach počítačové systémy a elektroenergetika. 2561 M informačné a sieťové technológie: s vyučovacím jazykom slovenským a s vyučovacím jazykom maďarským 6317 M obchodná akadémia: s vyučovacím jazykom maďarským Podrobnú charakteristiku jednotlivých študijných odborov nájdete na web stránke školy www.spojenaskolanz.edupage.org v časti „Žiaci a rodičia“.

Vyučovanie cudzích jazykov, možnosti získania osvedčení, certifikátov: Na študijnom odbore OA sa vyučujú dva cudzie jazyky, na študijnom odbore ELE a IST cudzí jazyk anglický. Žiaci našej školy môžu získať certifikáty CISCO – CCNA, IOT, ECDL a absolvovať štátnice z administratívy a korešpondencie. Medzinárodné aktivity školy: Od roku 1986 s Győri Múszaki SZC Pattantyús-Ábrahám Géza Ipari Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája a od roku 2016 so Střední školou průmyslovou, technickou a automobilní Jihlava. Projekty: Škola je IT Akadémia partnerom v rámci celonárodného projektu IT Akadémia – vzdelávanie pre 21. storočie. Škola je členom Digitálnej koalície Slovenska. V škole aktuálne prebieha realizácia projekt IROP zameraný na modernizáciu technického vybavenia s výškou investície cca 2,29 milióny €. Spolupráca školy s vysokými školami: Slovenská technická univerzita v Bratislave - FEI; StF; MTF so sídlom v Trnave, Technická univerzita v Košiciach - Katedra počítačov a informatiky, Fakulta elektrotechniky a informatiky, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach - **CCVaPP**, Žilinská univerzita v Žiline - Fakulta elektrotechniky a informačných technológií, Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre - TF, Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre - FPV, Paneurópska VŠ Bratislava, Univerzita Hansa Selyeho, Komárno Spolupráca školy s firmami: AIESEC – n.š.o., Heineken Slovensko s.r.o., CVTI SR, GRAIN Slovakia s.r.o, ZSSK a. s., Národné centrum robotiky, DELL s.r.o., ITAS, PROMIS s.r.o., SOITRON s.r.o., SymarTech s.r.o., FANUC s.r.o., UNI KREDIT n.o., ZSE a.s., Sec Lighting s.r.o., ŽSR a.s., Digitálna koalícia SK, CISCO Systems Inc – CISCO NetAcad, Kromberg & Schubert s.r.o. Merchant s.r.o.

Krúžková činnosť: Škola ponúka niekoľko desiatok záujmových krúžkov, v ktorých sa venujeme rozvoju odborných zručností, slabo prosievajúcim žiakom, príprave žiakov na štúdium na VŠ, rozvoji umeleckého talentu a športovým aktivitám.

Športové a iné aktivity školy: Škola má pre športové aktivity dobré podmienky - 2 telocvične a multifunkčné ihrisko. Naši žiaci dosahujú vynikajúce výsledky na súťažiach v atletike, florbale, futbale, stolnom tenise, cezpoľnom behu, volejbale, bedmintone. Každoročne naša škola získa popredné umiestnenia v krajských i celoštátnych kolách súťaží SOČ, CISCO-NAG a IOT NAG a NetRiders, Robocup, Festival vedy a techniky, Infoprogram, ZENIT, Enersol, PALMA, PALMA Junior, Kybernetická bezpečnosť, Poznaj slovenskú reč, olympiád z cudzích jazykov, SJL, EÚ, ľudských práv a z informatiky, v matematickej olympiáde ako aj v matematických súťažiach PANGEA, Genius Logicus, KLOKAN a v recitačných súťažiach.

Informácie o možnostiach inkluzívneho vzdelávania žiakov: Škola umožňuje štúdium aj žiakom so ŠVVP. Možnosti ubytovania a stravovania: Naši žiaci sa môžu stravovať v školskej jedálni. Zaujímaví sa môžu ubytovať na školskom internáte pri SOŠS, Nitrianska cesta 61, Nové Zámky alebo pri SZŠ, Björsonova 4, Nové Zámky s možnosťou raňajok a večere. Uplatnenie absolventov v praxi: Väčšina absolventov našej školy sa hlási a následne úspešne študuje na VŠ, ostatní pracujú v súkromných resp. štátnych firmách, ktoré prejavujú veľký záujem o našich absolventov. Všetci naši absolventi si nájdu uplatnenie v praxi.

Nové výskumné centrum v Košiciach združuje odborníkov na mikrobióm ✉

📅 26. 11. 2021, 14:26, Zdroj: teras.sk 📄, Autor: TASR, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzitné pracoviská, Kľúčové slová: Medipark

Dosah: 48 050 GRP: 1,07 OTS: 0,01 AVE: 945 Eur

Prvým spoločným výskumným cieľom je vytvoriť prípravok, ktorý pomôže riešiť problém nemocničných infekcií.

Košice 26. novembra (TASR) – V Košiciach vzniklo vývojové a výskumné centrum mikrobiómu ARCOBIOME, pri ktorom spojili sily verejná a súkromná sféra. Vedecký startup Perbiotix a Lekárska fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (LF UPJŠ) chcú svojou aktivitou pretaviť výsledky laboratórneho výskumu do reálnej pomoci pacientom. TASR o tom za projekt informovala Lenka Kollerová.

Centrum bude prenášať výsledky výskumu a vývoja do reálnych prípravkov a funkčných potravín s cieľom pozitívne ovplyvňovať ľudský mikrobióm. Ten tvorí spoločenstvo mikroorganizmov, ktorými je osídlené ľudské telo, vrátane baktérií, kvasiniek či vírusov a ich génov. Výskum bude financovaný z európskych grantov a súkromných zdrojov.

"Model spojenia súkromného a verejného sektora na vývoj produktov je bežný v západnej Európe, avšak veľmi ojedinelý na Slovensku. Preto sme veľmi radi, že práve UPJŠ v Košiciach sa rozhodla byť priekopníkom a umožnila takúto spoluprácu," uviedol vedecký riaditeľ Perbiotix Alojz Bomba.

Košice sú centrom výskumu mikrobiómu už viac ako 20 rokov, konala sa tam aj prvá a najväčšia medzinárodná vedecká konferencia o probiotikách a črevnom mikrobióme. Do výskumu sú zapojené LF UPJŠ, Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie (UVLF) a od októbra tohto roka aj medicínske výskumné centrum **MediPark** pri LF UPJŠ.

"Implementácia výsledkov výskumu do reálneho života je ťažká a dlhá cesta, preto vznikla táto spolupráca, aby sa výsledky výskumu v podobe konkrétneho produktu dostali k ľuďom," konštatoval riaditeľ výskumného centra **MediPark** Ján Fedačko.

Prvým spoločným výskumným cieľom je vytvoriť prípravok, ktorý pomôže riešiť problém nemocničných infekcií. Tie sa stávajú stále akútnejším problémom najmä pre vysokú úmrtnosť hospitalizovaných pacientov. Riešenie vidia vedci v preventívnom opatrení u ohrozených pacientov tak, aby k infekcii vôbec nedošlo alebo sa výrazne zmiernil jej priebeh. Prospešné mikroorganizmy majú potenciál vytvoriť štít a tak ochrániť pacienta pred infekciou nebezpečnými baktériami.

Zámerom je vyvíjať prípravky na ciele moduláciu mikrobiómu aj pri iných závažných chronických ochoreniach. Prvé prípravky budú cieľiť na mikrobióm ľudí s depresiami a úzkosťami. Prostredníctvom konzorcií probiotických mikroorganizmov budú tiež pomáhať ľuďom s vysokým cholesterolom či histamínovou intoleranciou, pre ktorých aktuálne žiadne účinné probiotické prípravky neexistujú. Cieľom je vytvoriť funkčné a klinicky overené prípravky, ktoré budú fungovať ako prevencia a doplnková liečba pri rôznych ochoreniach, informovala Kollerová.

Autori projektu sa rozhodli zorganizovať ďalší ročník medzinárodnej konferencie o probiotikách, prebiotikách a črevnom mikrobióme prvýkrát v Bratislave. Konať sa bude budúci rok v júni.

Autor: TASR

Nové výskumné centrum v Košiciach združuje odborníkov na mikrobióm [↗](#)

📅 26. 11. 2021, 17:24, Zdroj: slovenskyreporter.sk [↗](#), Autor: Boris Macko, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzitné pracoviská, Kľúčové slová: Medipark

Dosah: 20 GRP: 0,00 OTS: 0,00 AVE: 32 Eur

120

2 Minút čítania

ilustračné foto: upjs.sk

KOŠICE – V metropole východu vzniklo vývojové a výskumné centrum mikrobiómu ARCOBIOME, pri ktorom spojili sily verejná a súkromná sféra. Vedecký startup Perbiotix a Lekárska fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (LF UPJŠ) chcú svojou aktivitou pretaviť výsledky laboratórneho výskumu do reálnej pomoci pacientom. TASR o tom za projekt informovala Lenka Kollerová.

U nás ojedinelé, v zahraničí bežné

Centrum bude prenášať výsledky výskumu a vývoja do reálnych prípravkov a funkčných potravín s cieľom pozitívne ovplyvňovať ľudský mikrobióm. Ten tvorí spoločenstvo mikroorganizmov, ktorými je osídlené ľudské telo, vrátane baktérií, kvasiniek či vírusov a ich génov. Výskum bude financovaný z európskych grantov a súkromných zdrojov. „Model spojenia súkromného a verejného sektora na vývoj produktov je bežný v západnej Európe, avšak veľmi ojedinelý na Slovensku. Preto sme veľmi radi, že práve UPJŠ v Košiciach sa rozhodla byť priekopníkom a umožnila takúto spoluprácu,“ uviedol vedecký riaditeľ Perbiotix Alojz Bomba.

Z výskumu k ľuďom

Košice sú centrom výskumu mikrobiómu už viac ako 20 rokov, konala sa tam aj prvá a najväčšia medzinárodná vedecká konferencia o probiotikách a črevnom mikrobióme. Do výskumu sú zapojené LF UPJŠ, Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie (UVLF) a od októbra tohto roka aj medicínske výskumné centrum **MediPark** pri LF UPJŠ. „Implementácia výsledkov výskumu do reálneho života je ťažká a dlhá cesta, preto vznikla táto spolupráca, aby sa výsledky výskumu v podobe konkrétneho produktu dostali k ľuďom,“ konštatoval riaditeľ výskumného centra **MediPark** Ján Fedačko.

Zapoja prospešné mikroorganizmy

Prvým spoločným výskumným cieľom je vytvoriť prípravok, ktorý pomôže riešiť problém nemocničných infekcií. Tie sa stávajú stále akútnejším problémom najmä pre vysokú úmrtnosť hospitalizovaných pacientov. Riešenie vidia vedci v preventívnom opatrení u ohrozených pacientov tak, aby k infekcii vôbec nedošlo alebo sa výrazne zmiernil jej priebeh. Prospešné mikroorganizmy majú potenciál vytvoriť štít a tak ochrániť pacienta pred infekciou nebezpečnými baktériami. Zámerom je vyvíjať prípravky na ciele moduláciu mikrobiómu aj pri iných závažných chronických ochoreniach. Prvé prípravky budú cieľiť na mikrobióm ľudí s depresiami a úzkosťami.

Prostredníctvom konzorcií probiotických mikroorganizmov budú tiež pomáhať ľuďom s vysokým cholesterolom či histamínovou intoleranciou, pre ktorých aktuálne žiadne účinné probiotické prípravky neexistujú. Cieľom je vytvoriť funkčné a klinicky overené prípravky, ktoré budú fungovať ako prevencia a doplnková liečba pri rôznych ochoreniach, informovala Kollerová.

Autori projektu sa rozhodli zorganizovať ďalší ročník medzinárodnej konferencie o probiotikách, prebiotikách a črevnom mikrobióme prvýkrát v Bratislave. Konať sa bude budúci rok v júni.

TASR, BM

Autor: Boris Macko